

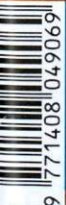
Četrtek, 22. aprila 2004, št. 17, leto IX., ISSN 1408-0494, vsak četrtek, cena 550 SIT • 2,35 EUR

DEMOKRACIJA

DOSJE

Ultra bogataši

POLITIKA
Odhod
z bojnega
polja

TUJINA
Deset let
od konca
apartheida

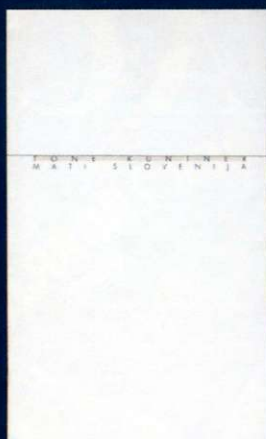

INTERVJU
Dr. Andrej Bajuk
Razpadanje
se bo nadaljevalo

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

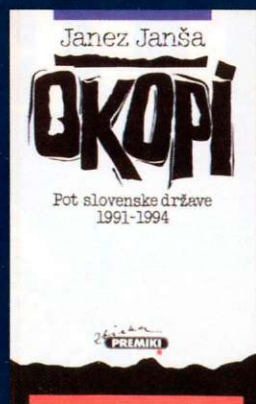
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

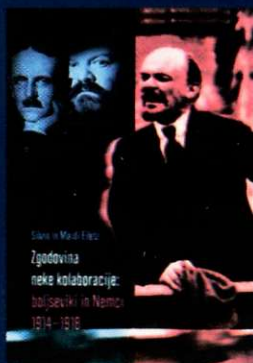
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

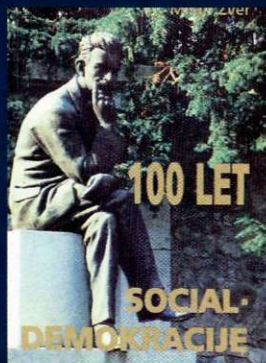
SILVIN IN MAIDI EILETZ ZGODOVINA NEKE KOLABORACIJE

Boljševiki so v prvi svetovni vojni kolaborirali z vojnim sovražnikom Nemčijo. 368 strani, 6.727 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906,00 SIT

MILAN ZVER 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

ANDREJ RAHTEN POZABLJENI SLOVENSKI PREMIER

Dr. Janku Brejcu je po razpadu Avstro-Ogrske postal prvi slovenski premier. 344 strani, 4.232 SIT

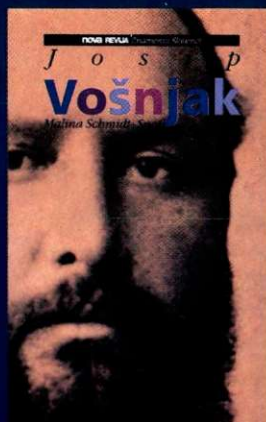
CZESLAW MIŁOŻ PREWZEM OBLASTI

Avtor slika travmatično dogajanje med II. svetovno vojno, čas, ko je bil Poljski vsiljen komunistični sistem. 236 strani, 7.760 SIT

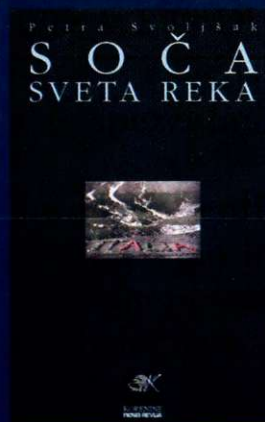
BRANE SENEGAČNIK DVOJNI ČAS

Ekspresivna, komunikativna poezija, ki se odlikuje z bogastvom sugestivne metaforike, upesnjuje dvojno naravo resničnosti. 107 strani, 4.980 SIT

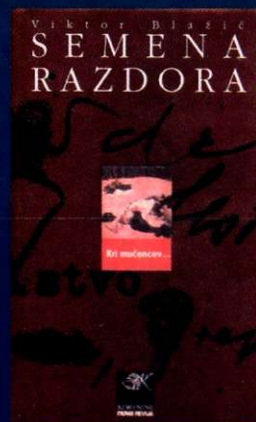
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugače mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Sicilijanski sindrom

V noči na torek je vladajoča koalicija potrdila novo ministrsko peterico. Argumenti opozicije niso štelili. Še manj očitki najspornejšemu kandidatu oziroma kandidatki – dosedanji generalni državni tožilki Zdenki Cerar. V prejšnji številki sem naštel nekaj njenih "grehov", vendar je skrajno spornih in vprašljivih zadev pri njej na žalost preveč. Naj spomnim samo na zadnji primer okrožnega tožilca Mirana Železnika, ki ga je Cerarjeva pred časom povišala z imenovanjem v skupino tožilcev za posebne zadeve. V njegovi službeni omari so našli kar 168 nerešenih zadev, ki jih je nevestni tožilec postavil na stranski tir, pustil, da so zastarale, ali pa je posamezne spise neutemeljeno zavrgel, čeprav je šlo za primere suma resnega gospodarskega kriminala. Omenjeni tožilec je bil nevesten v službi (poleg tega naj bi se bil močno zadolžil zaradi iger na srečo, kar je imelo vpliv na njegovo delo v službi), generalna državna tožilka Cerarjeva pa je začela preiskavo zoper njega šele potem, ko so o njegovi nevestnosti in spornosti začeli pisati nekateri mediji. Po vsem tem je predsednik vlade Anton Rop po potrditvi novih ministrov veselo pojasnjeval: "Tako smo dobili kvaliteto ministrice za pravosodje, kvaliteto pa so tudi ministri na drugih področjih." In nadaljeval: "Vlada je z današnjim dnem boljša, z več energije, zato sem zelo zadovoljen." Priča smo bili še eni Ropovi samovšečni propagandni predstavi za javnost, s katero ljudi pošiljuje iz tedna v teden. Na žalost je realnost precej drugačna, o čemer v Demokraciji vseskozi pišemo.

V tokratni številki začenjamo z dosjejem, ki smo ga poimenovali Ultra bogataši. V Zasavju je namreč vrsta podjetij, ki so med seboj povezana in dobro poslujejo predvsem zaradi dobrih zvez z vladajočo nomenklaturo, kar jim pomaga pri pridobivanju poslov, ki jih oddaja država, oziroma pri poslovanju s podjetji v državni lasti. Poleg tega dobivajo še nepovratna državna sredstva. Med njimi izstopa podjetje Ultra, v katerem je zaposlen tudi eldeesov politik Gregor Golobič. V Demokraciji bomo v tej in naslednjih številkah razkrivali ozadje njihovega bogatenja.

V naši reviji smo kot edini v Sloveniji pred tedni pisali o sporu med predsednikom LDS in vlade Anonom Ropom na eni strani in predsednikom sveta liberalne demokracije Gregorjem Golobičem na drugi. Na naša vprašanja vpletena nista odgovorila, tiskovna predstavica liberalne demokracije pa je vneto zatrjevala, da to ne drži, čeprav smo informacijo dobili iz eldeesovih krogov. No, pred dnevi smo videli Ropa in Golobiča spet skupaj, kar nas je presenetilo, vendar je zadeva povsem razložljiva. Rop in Golobič namreč potrebujeta drug drugega, zaradi česar sta spet našla skupni jezik. Rop se je v preteklih letih kot minister za delo in finančni minister ukvarjal predvsem s projekti, ki niso bili neposredno operativno strankarski (čeprav je imela pri njih pomembno vlogo tudi politika), zaradi česar potrebuje pomoč izrazito strankarskega človeka, ki je prekaljen v strankarskem delovanju. Golobič je nedvomno tak človek. Med letoma 1988 in 1990 je bil zaposlen pri Zvezi socialistične mladine Slovenije (ZSMS), nato je bil dve leti poslanec slovenske skupščine, naslednja leta pa je poklicno opravljal delo generalnega tajnika liberalne demokracije oziroma predsednika sveta LDS. Golobič je pred desetimi leti operativno izpeljal združevanje liberalnih demokratov, demokratov, ekozelenih in socialistov v Liberalno demokracijo Slovenije, v naslednjih letih pa vodil vse volilne kampanje LDS. Hkrati se je pod Drnovškom vseskozi tudi operativno ukvarjal s postavljanjem eldeesovih kadrov na vsa pomembna mesta, seveda tudi v gospodarstvu. Anton Rop zaradi tega v tem težavnem obdobju za LDS, ko stranki ne kaže najbolje, Golobiča potrebuje. Golobič v svojih izrazito agresivnih in do opozicije nestrpnih nastopih opravlja "umazano delo" za Ropa, saj slednjemu potem opoziciji ni treba odgovarjati ostro, ampak lahko "sadi rožice".

In zakaj Golobič potrebuje Ropa? Morda tudi zaradi potreb podjetja, v katerem dela? Gregor Golobič je od lanskega leta namreč zaposlen v zagorskem podjetju Ultra, hkrati pa je še neprofesionalni predsednik sveta LDS, kar nekako ne gre skupaj, še posebej če vemo, da Ultra posluje s podjetji v državni lasti in dobiva nepovratna državna sredstva. In kdo ima glavno besedo, kam bo šel državni denar in javna naročila? Predvsem ljudje iz največje vladne stranke. Zadeva je nedvomno na moč sporna, pa čeprav je Golobič pred časom v Financah v intervjuju z naslovom Kako smo kadrovali zatrjeval, da to nima nikakršne zveze. Seveda jo ima!

Golobič je predvsem v letu 2002 skupaj z Drnovškom precej opozarjal na pojave klientelizma v liberalni demokraciji. Je imel morda v mislih tudi sebe? Nedvomno je teh pojavov v vladajoči LDS in ZLSD veliko. Prav o tem pišemo v tej številki Demokracije in bomo tudi v prihodnjih.

Metod Berlec

In zakaj Golobič potrebuje Ropa? Morda tudi zaradi potreb podjetja, v katerem dela? Gregor Golobič je od lanskega leta namreč zaposlen v zagorskem podjetju Ultra, hkrati pa je še neprofesionalni predsednik sveta LDS, kar nekako ne gre skupaj, še posebej če vemo, da Ultra posluje s podjetji v državni lasti in dobiva nepovratna državna sredstva.

9 Kartel 21

Nikakor pa se država, v kateri sta kapital in politična moč tako tesno povezana, ne more imenovati demokratična.

11 Odhod z bojnega polja

12 Nastavki nove podobe

Kot kaže, slovenska politična slika po referendumu o t. i. tehničnem zakonu o izbrisanih dobiva novo podobo.

16 Rekonstrukcija pet pred dvanajsto

18 Ultra bogataši

V Zasavju je vrsta podjetij, ki so med seboj povezana in dobro poslujejo predvsem zaradi dobrih zvez z vladajočo nomenklaturo. Med njimi izstopa podjetje Ultra, v katerem je zaposlen tudi eldesov politik Gregor Golobič.

22 Manipulacije s stanovanji

24 Na evropskem prepihu

31 Deset let svobode

Ob deseti obletnici padca apartheida lahko južnoafriški predsednik Thabo Mbeki brez najmanjšega dvoma pričakuje, da bo v parlamentu znova izvoljen za predsednika. Njegova stranka Afriški nacionalni kongres je na parlamentarnih volitvah pravkar dobila skoraj 70-odstotno večino. Množična brezposelnost, revščina, epidemija aidsa in kriminal – problemi, ki tudi v danes zgledni demokraciji ostajajo – očitno niso oslabili njenega položaja.

34 Razpadanje velike koalicije še ni končano

Pogovor z dr. Andrejem Bajukom

Ta razhajanja v vladajoči ekipi kažejo, da se razpadanje vladajoče koalicije nadaljuje. S pismom ministra Rupla se seveda strinjam. Še vedno menim in razprava v državnem zboru je to le potrdila, da bi bilo težko najti bolj neprimerno osebnost za takšno odgovornost, kot jo dandanes predstavlja ministrstvo za pravosodje.

44 Bo slovenstvo še vrednota?

56 Vrnitev med elito

Slovenska hokejska reprezentanca se po izrednem nizu petih gladkih zmag ekspresno vrača v elitni razred svetovnega hokeja.

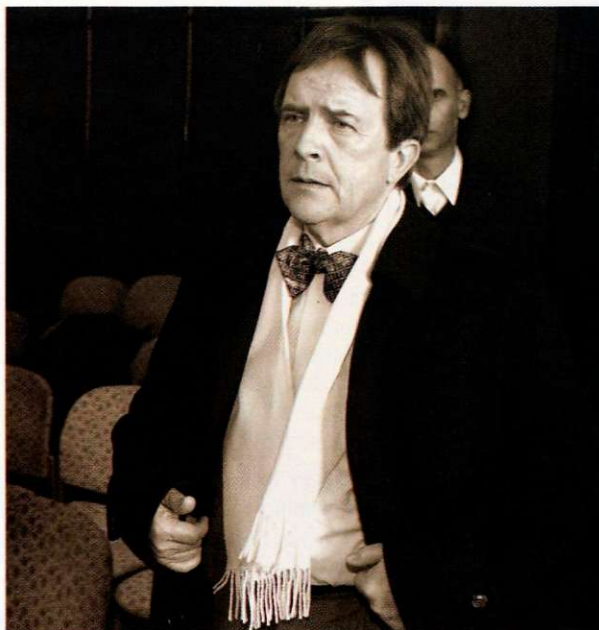
Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Ivo Žajdela, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babadžić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babadžić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Florjancić tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poština plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: fotomontaža Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za tujino znaša 230 evrov oziroma 240 ameriških dolarjev.

Ta čas nam dobro kaže

Pogovarjali smo se z Miho Brejcem, nosilcem liste SDS za volitve v evropski parlament.

Izvršilni odbor SDS je dopolnil listo kandidat in kandidatov za volitve v evropski parlament. Vi še naprej ostajate nosilec liste. Po kakšnem ključu ste razporejali imena preostalih kandidatov na listi? Kot je znano, imate na drugem mestu žensko.

Izvršilni odbor je že lani po končanem postopku evideniranja določil nosilca liste in kandidate za volitve v evropski parlament. Zaradi spremembe zakona o volitvah v evropski parlament (t. i. ženske kvote) smo tudi v SDS spremenili listo, tako da so ženske na 2., 3. in 6. mestu. Predlog liste je nastal po razpravi na izvršilnem odboru SDS. Listo mora skladno s pravili potrditi še svet SDS s tajnim glasovanjem.

Namigovanja v javnosti so bila, da bi na listi SDS kandidirala tudi Barbara Brezigar, pa se to, kot kaže, ne bo zgodilo. Ste se z Brezigarjevo pogovarjali o tej možnosti?

Pogovarjali smo se o tej in o drugih možnostih, vendar se Barbara Brezigar za zdaj ni odločila za sodelovanje.

Po zadnjih nekaj javnomnenjskih anketah SDS zelo visoko kotira. To je tudi dobro znamenje za izide na evropskih volitvah. Bi si upali napovedati, koliko poslancev z vaše liste ima možnost izvolitve?

Res nam ta čas dobro kaže in upam, da se bo trend rasti nadaljeval. Po drugi strani pa se zavedam, da bo vladajoča garnitura ob podpori starih sil storila vse, da nas ustavi. V rokah imajo kapital in s tem tudi močan vpliv na medije, mi pa imamo čedalje večjo podporo ljudi. V takih razmerah je težko napovedati, kakšen bo volilni izid, vendar upam, da bo imela Slovenija v najmočnejši politični skupini v evropskem parlamentu, to je v Evropski ljudski stranki-Evropskih demokratih štiri poslance.

Pred časom smo bili priče poskusom vaše javne diskvalifikacije. Očitani so vam, da niste primerni za poslanca v evropskem parlamentu. Kako se branite pred očitki?

Tednik Mladina desetletje in več napada in žali predsednika SDS Janšo, in ker sem jaz nosilec liste SDS za evropski parlament, poskušajo diskvalificirati še mene. Njihov očitek je, naj bi bil imel v prejšnjem režimu pomembno varnostno funkcijo v zaprtem območju Kočevske Reke. Bil pa sem le eden od dva tisoč pripadnikov zaščitne enote teritorialne obrambe, ki so imeli vojaške vaje v izobraževalnem centru dolenjske cone teritorialne obrambe v Svetlem potoku, ki seveda ni spadal v zaprto območje. Nihče me ni nikdar vprašal, ali želim biti načelnik varnostnega organa, preprosto sem dobil poziv na vojaške vaje in moral sem se jih udeleževati tako kot tisoči drugih. Kot načelnik varnostnega organa nisem imel nobenih varnostnih nalog, nobenih sredstev in podrejenih, ne nazadnje za takšno delo niti nisem bil usposobljen. Če bi imel v prejšnjem režimu tako pomembne funkcije, kot jih skušajo danes prikazati, potem gotovo ne bi bil član SDS, ampak Foruma 21. Če pa bi bil v SDS poslan z njihove strani, me ne bi diskreditirali. Torej je popolnoma jasno, da gre za tipično politično diskvalifikacijo. Nekaj podobnega se je dogajalo tudi pred prejšnjimi volitvami. V SDS smo sicer že navajeni, da nas zmerjajo z nestrpnosti, ksenofobi, v tujini nas predstavljajo kot ekstremno desničarsko stranko, vendar pa nikdar ne ponudijo nobenega dokaza za svoje trditve. Koga smo mi, ko smo bili na oblasti, umorili, zatirali ali zapirali, proti komu smo sprožili gonjo v javnosti, koga smo diskvalificirali? Za nami niso ostali zamolčani grobovi in politični sodni procesi. In prav pripadniki tistih, ki so takšne grozljive stvari počeli s slovenskimi ljudmi, nas danes skušajo umazati v javnosti in nam očitati nekaj, kar z nami nima nobene zveze. Mi nikogar ne sovražimo in nismo nestrpni do drugačnosti.

Mihaela Praprotnik

Cerarjeva in Rožman
(Stran 8)

Obožuje vodo
in limonade
(Stran 10)

Sporni Drago Kos
(Stran 14)

Alternativa obstaja
(Stran 15)

Srečni nesrečnik
(Stran 28)

Še ena podoba
(Stran 30)

Kiparski prestop
(Stran 38)

Labirint brez fint
(Stran 39)

Nepalska lepota
(Stran 40)

Cesarjeva oblačila
(Stran 42)

Ljubljana 1941
(Stran 46)

Instinkt
(Stran 48)

Konkurenca
Game Over?
(Stran 58)

Prvi slovenski
velepodjetnik
(Stran 62)

Kaj je sramota?
(Stran 65)

Brez skepse do partije
(Stran 66)

Vladno sporočilo uradnikom

Potem ko je Zdenka Cerar kot generalna državna tožilka poskrbela, da so se nekatere za LDS in ZL najbolj neprijetne zadeve pometle pod preprogo, sta ju stranki nagradili z mestom pravosodne ministrice. Sporočilo vsem uradnikom, ki delajo pod vladno taktirko, je torej jasno: ni pomembno, kako in koliko delate, pomembno je, da se prilizujete LDS in ZL, pa boste napredovali.

Pretepeni

Ponedeljkova izredna seji, na kateri so poslanci odločali o petih novih ministrih, je še enkrat pokazala, da se v nekdanjih koalicijskih partnericah, kot se jim strokovno reče, še vedno niso poenotili glede vprašanja, kdo je koga zabrisal iz koalicije. V SLS so bili prepričani da so jih ven zabrisale druge koalicijske partnerice, v LDS, ZL in DeSUS pa so trdili, da se je SLS iz vlade zabrisala sama. Kar se mene tiče, razumem, da te nekdo zabiše ven (recimo direktor, če ga v službi kaj sračkaš, ali pa profesor na izpitu, če ustreliš kakšnega kozla), ne razumem pa, kako se lahko zabišeš ven sam. Ali to recimo pomeni, da skočiš ven, nato pa rečeš, da si se zabrisal ven? Se mogoče primeš za kravateljce, skočiš ven in rečeš, da si se zabrisal? Mogoče pa vzameš radirko in se preprosto izbrišeš z nekega spiska? Si potem zabrisan ali izbrisan? Četudi se na vse kriplje trudiš, se v nobenem primeru ne moreš zabrisati ven, kajti vedno te mora zabrisati nekdo drug. V primeru SLS je bil to Tone Rop.

Slednji zdaj trdi, da se je SLS sama zabrisala iz vlade, kar zelo spominja na ministra Bohinca in njegove nadobudne policaje. Saj se še spomniti tistih zgodb o mladih policajih, prepolnih samih sebe in želje, da preizkusijo novi kungfu, ki so se ga (da bodo lahko preganjali lopove) naučili v Tacnu. Recimo, da vas ustavijo in jim niste všeč. Takoj ugotovijo, da ste pijani, vas potegnejo iz avta, nabutajo in premikastijo in nato zaprejo. Ko vam po kakšnih štiriindvajsetih urah le uspe prilesti ven in dobite v podpis policijski zapisnik, lahko le nemočno zijate. Piše namreč, da ste vozili alkoholizirani, da ste se med hojo opotekli, da ste pri nenadzorovanem izbruhu jeze z glavo butali ob avto, si zlomili roko, nekaj reber in se z glavo metali ob njihovo koleno. Manjka le še ugotovitev, da se morate le njihovega hitremu odzivu in prisebnosti zahvaliti, da sploh še lazite po tem svetu.

No, nekaj takega se je pretekli teden zgodilo Janezu Podobniku in njegovim podrejenim. Najprej sta Tone Rop in Miran Potrč rekla, da so neverodostojen partner, ker menda sedijo na dveh stoli. Rekla sta tudi, da v SLS natolcujejo, ko pravijo, da niso edini, ki so kršili koalicijsko pogodbo (slednje je menda dovoljeno samo ZL), čisto na koncu pa jih je premier Rop še zabrisal iz koalicije. Če smo natančni, je rekel, da se je SLS zabrisala sama, kar pa navsezadnje niti ni pomembno. Pomembno je le, da bodo po naslednjih volitvah znova veselo skupaj.

Aleš Kocjan

"Odkar imam novega fanta, policista, se v Sloveniji počutim precej bolj varno."

(Karmen Stavec odslej ne bo potrebovala telesnih stražarjev.)

"S prometno varnostjo ne bomo zadovoljni, dokler bomo imeli eno samcato žrtev cest."

(Tiskovni predstavnik policijske uprave Miran Koren je po policijsko strog in do konca načelen.)

"Vsi, ki ubijajo Jude in spodbujajo ubijanje izraelskih državljanov, si zaslužijo smrt."

(Izraelski premier Ariel Šaron prisega na dobro staro načelo zob za zob.)

"Temu ni več moč ubežati, edina dobra stran pa je, da je Slovenija tako majhna, da poznam skoraj vse fotografije in novinarje in sem z vsemi v kolikor toliko dobrih odnosih, zato upam, da me ne bodo slikali, če bom lulala za grmovjem ali si na stranišču menjala vložek."

(Pevka Anja Rupel o tem, da se v Sloveniji vse spreminja v rumeni tisk in paparaci želijo ujeti vsak kosček intimnosti znanih oseb.)

"V tednih, ko so teroristi po Ameriki razpošiljali pisma z antraksom, je na nadškofov naslov prišlo toliko ovojnic z moko, da bi lahko odprli pekarno."

(Blaž Jezeršek, tajnik nekdanjega ljubljanskega nadškofa Franca Rodeta, se je po zaslugi prispele sumljive pošte skoraj izučil za peka.)

"Zakaj pa ne? Saj jih lahko spečeš na ražnju, če ti paše."

(Justin iz skupine The Darkness pojasnjuje, zakaj nosi škornje iz piščančjega usnja.)

"Vroče upam, da tega ne počne pri firmi Orion."

(Jože Kočvar ostaja optimist, čeprav se naša država vseprek zadolžuje.)

"Bil sem zlorabljen."

(Poslanec LDS Maksimiljan Lavrinc se je na ponedeljkovi izredni seji jezil, da so bile njegove izjave drugače interpretirane, kot je želel.)

"Odklopim se popolnoma, razmišljam o ničemer in se crkljam s svojim cukrčkom."

(Tomaž Urgl iz skupine Bitch Boys se rad razvaja.)

"Jaz imam rad mastno hrano in jo redno jem. Tisti, ki pravijo, da ni zdrava, pa nimajo zdravega želodca."

(Stoletnik Jurij Balkovec je prepričan, da je mogoče tudi z mastno hrano doživeti sto let, samo pravi želodec je treba imeti.)

"Skratka, na koncu smo postali ena simpatična ekipa."

(Stranka Janeza Podobnika pri evropskih volitvah želi igrati na karto simpatičnosti kandidatov in ne na karto strokovnosti.)

"Kebra imajo do desetih."

(Primož iz skupine Siddharta je na potovanju po Avstraliji opazil podobno prohibicijo kot pri nas.)

Ukor okrajnemu sodišču

Kot kaže, je dolgoletni sodni proces zoper četverico nekdanjih pripadnikov MORS končan. Višje sodišče v Ljubljani je pretekli teden zavrnilo vse pritožbe in potrdilo lansko oprostilno sodbo Okrajnega sodišča v Ljubljani. Okrajno sodišče v Ljubljani je za četverico nekdanjih pripadnikov MORS ugotovilo, da ni kriva za odvzem prostosti Milanu Smolnikarju 20. marca leta 1994 na grozovit način. Tako četverica kot državni tožilec Gorazd Fišer s sodbo nista bila zadovoljna. Fišer je bil prepričan, da bi morala biti sodba obsodilna, četverica pa se ni strinjala z njeno obrazložitvijo. V njej je namreč sodišče zapisalo, da aretacija sicer ni bila izvedena na grozovit način, da pa je bila nezakonita, za kar pa četverici ni mogoče soditi, ker je to dejanje že zastaralo. Višje sodišče je obe pritožbi vzelo v obravnavo 23. marca letos (sodniki so bili mnenja, da celotna zadeva zastara 23. in ne 20. marca, kot so bili prepričani nekateri) in po skoraj enomesečnem tehtanju pretekli teden sklenilo, da obe pritožbi zavrne in potrdi lansko sodbo okrajnega sodišča, po kateri so obtoženi oproščeni očitane jim kaznivega dejanja. Bolj kot odločitev, ki je bila po vsem, kar smo slišali na obravnavah, bolj ali manj pričakovana, so zanimivi nekateri odlomki iz obrazložitve odločitve višjega sodišča. Tako so v njej sodniki

Dokončno oproščeni vseh obtožb.

višjega sodišča zapisali, da je del obrazložitve sodbe, v kateri je okrajno sodišče zapisalo, da je bila aretacija nezakonita, da pa četverici v zvezi z njo ni mogoče soditi, nedopusten, saj okrajno sodišče ni imelo pravne podlage za ugotavljanje drugih kaznivih dejanj. Na ta način je okrajno sodišče kršilo določbe 9. odstavka 364. člena zakona o kazenskem postopku, ki pravi, da je treba, če je obtoženec oproščen obtožbe, v obrazložitvi razsodbe navesti zlasti razloge, zaradi katerih je oproščen. Prav zaradi tega so sodniki višjega sodišča na koncu še enkrat izrecno poudarili, da iz obrazložitve sodbe okrajnega sodišča ni mogoče ugotoviti, da je bila aretacija res nezakonita. Sicer pa smo hoteli pretekli teden izvedeti, koliko bo slovenske davkoplačevalce stal celoten večletni sodni proces. Kot nam je dejala tiskovna predstavnica Okrajnega sodišča v Ljubljani Maša Kociper, nam podatkov o tem še ne more dati, posredovala pa nam jih bo, ko bodo zbrani. A. K.

Protest umetniških akademij

Vsakoletna predstavitev študentov Akademije za likovno umetnost, Akademije za glasbo in Akademije za gledališče, radio, film in televizijo, znana kot Triada, je letos pred ministrstvom za šolstvo, znanost in šport (MŠZŠ) potekala v znamenju protestov. Jabolko spora predstavlja nerešeni problem nove lokacije akademij, ki se vleče že desetletja. Na shodu 14. aprila so študentje in profesorji opozorili na čedalje manjše možnosti, da bi izpeljali projekt graditve akademij na skupni lokaciji do leta 2007, kot predvideva zakon o temeljnih razvojnih programih na področju izobraževanja in znanosti med letoma 2003 in 2008. Dekan AGRFT Miran Zupanič je dejal, da prireditev ohranja protestni značaj kljub dogovoru med državnim sekretarjem MŠZŠ Hermanom Tomažičem in podžupanom mestne občine Ljubljana (MOL) Slavkom Slakom z dne 9. aprila. Po tem dogovoru naj bi bila sprejeta dokončna odločitev o graditvi akademij na zemljišču med Roško in Poljansko cesto ter Gruberjevim kanalom. Lokacija je v lasti MŠZŠ, MOL pa mu bo v zameno ponudila nadomestno zemljišče. Naj spomnimo, da so se v zadnjem času izjalovili predlogi o lokacijah na Metelkovi, v nekdanji tovarni Rog in o selitvi v Domžale, ki so ji predstavniki akademij močno nasprotovali. Protestni značaj Triade ostaja, kajti zaradi nedorečenosti obstaja grožnja, da bo tudi "dokončna" rešitev lokacijskega problema ostala le črka na papirju. Po 1. juliju bo vodenje investicij z MŠZŠ prešlo na univerzo, katere rektor dr. Mencinger ni izključil možnosti uporabe lokacije za rešitev prostorskih stisk drugih fakultet. Dekan AG Pavel Mihelič je na Triadi poudaril zahtevo, da ostane-

modrosti tedna

"Tisti, ki ne najdejo razumevanja za Slovence v stiski zgolj zato, ker niso 'naši', nam že nekaj mesecev pridigajo, kako smo nestrpni. Najbolj glasni so tisti, ki so nas desetletja javno obravnavali kot drugorazredne državljane. Nosilci režima, ki je slonel na nestrpnosti, tega niso nikoli obžalovali, se opravičili in skušali popraviti krivic, očitajo lastne napake drugim."

(Zgodovinar dr. Stane Granda)

"Vladajoča struktura ima nedvomno različna merila za izgnance in za izbrisane. Za posledice svojih odločitev se ne meni kaj prida, zato jo očitno ne skrbi, kaj in kako bo z morebitnimi izplačili odškodnin izbrisanim, ampak jo, kot kaže, zanima le to, kako bi s pomočjo 'izbrisanih volilcev' znova zmagala na parlamentarnih volitvah."

(Državljan Franc Kocjan)

Študentje umetniških akademij so na izvirni način opozorili na nerešeno prostorsko stisko.

jo akademije v mestu zaradi povezanosti s kulturnim utripom Ljubljane. Drugi problem akademij pa predstavlja nadaljnje financiranje, pri čemer ne bi smeli upoštevati samo kriterija številčnosti, kot velja za druge fakultete. M. V.

Kaos v stranki mladih

V Demokraciji smo pred časom pisali o razkolu znotraj SMS, v kateri sta se oblikovali dve, po moči precej izenačeni struji. Če sôdimo po zadnjih dogodkih, pa se je pojavila še tretja. Prva je t. i. Černjakova struja, ki obvladuje vrh stranke, druga pa t. i. Slapnik-Štembergerjeva, ki obvladuje lokalce. Večina slednjih ni zadovoljna s sedanjim vodstvom stranke na čelu s predsednikom Dominikom S.

Černjakom. S tem očitno ni zadovoljna niti tretja, t. i. Diacijeva struja, ki bi rada, da Černjaka zamenja Kristijan Verbič, ki je leta 1996 kandidiral na državnozborskih volitvah kot neodvisen kandidat. Spori znotraj stranke so izbruhnili pred dvema mesecema, ko je Slapnik-Štembergerjeva struja zahtevala sklic kongresa in zamenjavo vodstva stranke še pred junijskimi evrovoltvami. Še bolj vroče je postalo ob Černjakovi zahtevi za zamenjavo na mestu vodje poslanske skupine, ki jo vodi Štemberger, do pravega vrelišča pa je prišlo ob odločitvi izvršilnega odbora stranke, da nekdanja tiskovna predstavnica in članica

izvršilnega odbora SDS Alenka Paulin postane nosilka evropske liste SMS. Da je stranka tik pred razpadom, potrjuje tudi odstop dela članov izvršilnega odbora in sveta stranke. Člani, ki so odstopili, menijo, da tako izvršilni organ kot svet stranke ne opravljata več svojega namena in da so odstopili zaradi samovoljnega delovanja predsednika, tajnika in predsednika sveta stranke, neupoštevanja volje večine lokalnih odborov, nedemokratskega pogojevanja kandidatur za evropske volitve itd. Kot vse kaže, bo v kratkem prišlo do ustanovitve nove SMS, katere ustanovitelj naj bi bil Franci Kek, pridružila pa naj bi se ji tudi Slapnik-Štembergerjeva struja. M. P.

Cerarjeva in Rožman

Dosedanja generalna državna tožilka Zdenka Cerar se je ostro odzvala na pismo zunanjega ministra Dimitrija Rupla. Očita mu politični izpad ob njeni kandidaturi kot neodgovoren poskus škodovati ugledu nje same, tožilske institucije in celotnega pravosodja. Ko je Cerarjeva marca 1999 prisegla kot nova državna tožilka, je najprej naredila gesto, ki je o njej in o Sloveniji povedala vse. Ker je njen predhodnik Anton Drobnič na Vrhovnem sodišču RS vložil zahtevo za varstvo zakonitosti v zadevi obsodbe dr. Gregorija Rožmana, je ona kot njegova naslednica takoj po svoji prisegi zahtevo umaknila. To gesto je pospremila z besedami, da Rožmanov primer ni v interesu javnosti. Drobnič je po tem izrednem pravnem sredstvu glede škofa Rožmana posegel, šele ko je sodišče dvakrat arogantno zavrnilo njegovo zahtevo za obnovo kazenskega postopka proti Rožmanu, ki jo je vložil konec leta 1995. Okrožno sodišče je s tem kršilo več bistvenih pravnih norm, tako da je moralo višje sodišče njegov sklep obakrat razveljaviti. Drobnič po grobih protipravnih dejanjih sodišča torej ni preosta-

V primeru škofa Rožmana je Cerarjeva neodgovorno škodovala ugledu tožilstva in pravosodja.

lo nič drugega, kot da je na koncu posegel po izrednem pravnem sredstvu, po katerem prej v osmih letih svojega mandata ni hotel poseči, saj sramotne komunistične sodne "zmote" ni hotel popravljati po bližnjici.

Vrhovno sodišče bi tožilčevi zahtevi za varstvo zakonitosti seveda ugodilo in komunistični sodni konstrukti iz leta 1946 razveljavilo, s čimer bi bil škof Rožman po več kot pol stoletja rehabilitiran. Nova državna tožilka Cerarjeva je to vedela in je nemudoma zahtevo svojega predhod-

nika umaknila ter s tem preprečila, da bi vsaj vrhovno sodišče komunistično zločinsko dejanje izničilo. S to svojo gesto je komunistični zločin iz leta 1946 zavestno in demonstrativno ponovila. S tem je hotela na najbolj jassen način povedati, da se v Sloveniji ni nič spremenilo in da slovensko državo še vedno vodi komunistična ideologija. Ta pa je, kot vemo, svojo "legitimnost"

oziroma oblast vedno gradila na uničevanju notranjega političnega nasprotnika (po komunistično sovražnika). Rožman in Katoliška cerkev, ki jo je predstavljal, sta bila za komuniste glavni cilj izničevanja. Zdenka Cerar je morala nemudoma ustaviti dejanje svojega predhodnika, ki je hotel, da bi bila Slovenija pravna in civilizirana dežela. Cerarjeva je z umikom zahteve po varstvu zakonitosti in s svojo izjavo, ko je sebe in tiste, ki jih predstavlja, razglasila za "javnost", vsem dovolj jasno povedala, da Slovenija ni in ne bo pravna in civilizirana država. Danes, 58 let po sodni eksekuciji Rožmana in 14 let po formalni demokratizaciji Slovenije, Slovenija še vedno ždi v komunističnem

močvirju. Čež nekaj dni bomo formalno del združene Evrope, ki ji bomo za vrat prinesli svojo totalitaristično miselnost. Medtem namreč tudi okrožno sodišče vse do danes ni hotelo obnoviti postopka proti Rožmanovi obsodbi.

Kaj pa bi bil večji "politični izpad" in neodgovoren poskus škodovati ugledu tožilske institucije in celotnega pravosodja, kot je bila prva gesta Cerarjeve, ko je prisegla? Anton Rop pa jo postavlja za novo pravosodno ministrico in jo s tem za njeno necivilizirano delo nagrajuje.

Ivo Žajdela

Znamenje za polom

Za eno od slovenskih strokovnih revij je Stephen Schwarzman, vodja podjetja Blackstone, pred kratkim dejal: "Če zaslužijo veliko denarja finančno ne posebno nadarjeni ljudje, je to znamenje za bližajoči se polom." Ali je imel pri tem v mislih Slovenijo, ne vemo natančno, dejstvo pa je, da se to v Sloveniji dogaja. Veliko denarja, če uporabimo ta izraz, si je

sta le odraz stanja v državi, kjer vladni predsednik s pismom v teh dneh vsako gospodinjstvo posebej sprašuje, "ali se 11.000 tolarjev pozna pri plači", pri tem pa ne pojasni, ali ima v mislih bruto- ali netoznesek. Sam bi lahko vedel, da pomeni ta znesek zaposlenemu z zajamčeno plačo več kot petino mesečnega dohodka, za Ultrine ali Orionove in z njimi po-

Če zaslužijo veliko denarja finančno ne posebno nadarjeni ljudje, je to znak bližajočega se poloma.

v preteklem desetletju prislužil gostinski tehnik Branko Lužar, ustanovitelj in direktor vsem znanega podjetja Orion. Po zadnjih razkritjih (z današnjo številko smo jih začeli objavljati v našem tedniku) je v poosamosvojitvenem obdobju vsaj toliko kot Lužar (ali še bolj) obogatel tudi elektrotehnik Miloš Urbanija. Prvi je iz Sevnice, drugi iz Zagorja. Obema je poleg iste stopnje izobrazbe skupno tudi prijateljstvo z Gregorjem Golobičem, predsednikom sveta LDS in zadnje desetletje glavnim kadrovikom v državi. Golobič, ki je Novomeščan in sin nekdanjega direktorja dolenske enote Službe družbenega knjigovodstva (SDK),

vezane bogataše pa je to zanemarljiv znesek. Ob vilah, ki smo si jih ogledali, je to manj, kot sami dnevno plačajo za energijo, s katero ogrevajo skrbno zakrite bazene, izdajajo pa jih močni električni razdelilni kabli. Če se vrnemo k tistim 11 tisoč tolarjem, po katerih sprašuje Rop, in se spomnimo Golobičevih izjav o velikih poletnih presenečenjih, je verjetno to znesek, ki ga bo Rop ponujal zaposlenim. Očitno je ugotovil, da je s 5.000 tolarji udaril mimo. Izkazalo se je namreč, da se bo masa plač z enkratnim povišanjem v višini 5.000 tolarjev bruto le uskladila z inflacijo in nič več, kot je potrdil tudi Janez Šušteršič, direktor Urada za makroekonomske analize in razvoj. Znesek uskladitve so izračunali v uradu. Ropovo razkazovanje s pet tisoč tolarji je bilo torej puhlo. Zdaj bo očitno ponudil 11.000 tolarjev, na koncu pa bomo tudi za to ugotovili, da gre le za uskladitev plač z inflacijo. Rop nam torej ne bo ničesar dal, kvečjemu nam veliko jemlje – tudi s prelivanjem davkoplačevalskega denarja v žep t. i. ultra bogatašev in s tem posredno tudi v svoj žep. Da se pri vsem tem ne polnijo žepi tistih, ki niso člani ožjega in širšega vodstva ZLSD in LDS, je tako jasno. Če kdo, se prav te politične elite držijo načela: pomembno je, da je naš!

Vida Kocjan

Dr. Peter Starič

Kartel 21

Najpomembnejše oblike kartela so 1. kondicijski k. (ureja enotne plačilne posojilne in druge pogoje), območni k. (vsakemu podjetju določi ustrezno prodajno območje), 3. cenovni k. (določa enotne prodajne cene), kvotni k. (vsakemu podjetju določa proizvodno kvoto, ki je ne sme prekoračiti), 5. k. za razdelitev dobička (poleg urejanja cen in kvot določa tudi ključ za delitev dobička), 7. standardizacijski, tipizacijski in racionalizacijski k. (ob racionalizaciji zagotavlja tudi omejevanje konkurence domačih podjetij na tujih trgih). Karteli običajno nastanejo kot izraz bojzani pred rušilnostjo konkurence v primeru stagnirajočega ali padajočega povpraševanja oz. v primeru tržnih razmer z malo ponudniki (? oligopol) ali kot odziv nanjo. Omejitev ali izključitev konkurence kot posledica kartelizacije narodnega gospodarstva je škodljiva, ker je posledica lahko monopolizacija trga, pridobivanje neupravičenih dobičkov, stagnacija tehničnega napredka ipd., zato vse države strogo nadzirajo oblikovanje kartelskih združb. (Konec prvega dela navedbe).

Pri nas uporabljamo za besedo kartel tudi manj prepoznavno ime: Forum 21. Nekdanji predsednik Milan Kučan je v tej družini zbral okoli sebe ljudi, "ki jim ni vseeno, kakšna bo prihodnost Slovenije", kot sam pravi. To pa je zelo splošna fraza, ki ne pove ničesar o resničnih namenih in ciljih njegove Organizacije. Le komu od razmišljajočih Slovencev je vseeno, kakšna bo njegova država? Veliko verjetneje je, da Kučanu in tistim, ki jih je zbral okoli sebe, ni vseeno, kakšna bo n i h o v a prihodnost po 1. maju, ko bomo vstopili v Evropsko unijo (EU). Če upoštevamo mizerne in/ali več mesecev zaostajajoče plače delavcev v nekaterih naših podjetjih, bi lahko rekli, da vodstveni kader ni pokazal takih skrbí za prihodnost (delavskega razreda) Slovenije, na kakršne namiguje Kučan v svojem forumu. Po drugi strani pa ti ljudje v pretek-

losti niso plačevali skoraj nobenih davkov od kapitalskih dobičkov. V letu 2002 je bilo na primer prijavljenih kar 2.754 milijard tolarjev brutodohodkov, od česar je bilo kapitalskih dohodkov od prodanih delnic oziroma od deležev v kapitalu le borih 62 milijonov. Tak zbor finančnih mogočnikov, ki obvladujejo kar 60 odstotkov našega kapitalskega trga in ki imajo zelo močan vpliv tudi v drugih gospodarskih združbah, bi bolje razumeli v smislu zgornje definicije iz leksikona DZS.

Pridružitve EU pomeni, da se bo morala Slovenija veliko bolj odpreti tujemu kapitalu in da bo treba na kapitalnem trgu spoštovati evropska pravila. Ko je bil Kučan še predsednik, je francoski Leclerc pri nas hotel odpreti svojo veleblagovnico. Napovedal je, da bi bilo mogoče cene izdelkov pri nas občutno znižati (kar bi bilo dobro za prihodnost Slovenije, za katero tako skrbi Kučana). Čeprav so Leclercu zmetali na kupe polen pod noge, je na koncu vendarle zmagal. To je zanimiv primer, kako se je Slovenija "odpirala" tujemu kapitalu, ki je pomenil nevarnost domačemu. Z vstopom v EU se nam napoveduje veliko novih "Leclercov" in cene živil-

slabo plačani delavci, kar v evropskem merilu pomeni skorajšnji propad ustanove. V našem gospodarstvu bodo začeli prevladovati "odtujen centri moči", če se izrazimo po Kardeljevo (po Kučanovo so to le še "centri moči"), ki ne bodo plačevali "članarine". Sicer se utegne pojaviti še kako tuje podjetje, npr. takšno, kakršno je prevzelo nekdanjo Iskrino tovarno kondenzatorjev v Semiču. Vendar ni verjetno, da se bodo po 1. maju pri nas takšne hijsne pojavnosti v nevarno velikem številu. Skratka, prihodnost, ki se obeta Kučanu in ljudem, ki mu plačujejo "članarino", ni prav rožnata. Zato bo Forum 21 poskušal tak razvoj dogodkov preprečiti v smislu kartelizacije, kakršno smo opisali zgoraj. Kako se namerava Kučan zasidрати s svojim forumom v EU, pa bi bilo zanimivo izvedeti od njega samega. Če upoštevamo zadevi Lukašenko in Leticia, lahko sklepamo, da je pojmovanje pravne države za nekdanjega predsednika zelo "specifično".

Po 1. maju ni pričakovati kakih hitrih in drastičnih sprememb, vendar se čisto vseh milijardnih afer najbrž le ne bo dalo še naprej pometati pod preprogo. Morda bo zdajšnji Zavod za varstvo konkurence začel do-

Verjetno precej članov Forum 21 jemlje članarino le kot nekašno (začasno) "varščino", da se jim ne bodo zgodile stvari, kot so npr. gorenje galvanike, bazenske hale, nesreča v steklarni ali podobne nevšečnosti. Ti utegnejo zapustiti Forum 21 ob prvi priložnosti, zagotovo pa takrat, ko se bo jasno pokazalo, da je boter nag.

skih izdelkov bodo postopoma padle na evropsko raven. Tuji kapital bo ustvaril tudi nova proizvodna podjetja ali učinkovito preobrazil nekatera domača. V njih bodo lahko zaposlili inovativno delovno silo, ki je v Sloveniji ne manjka, kar bo ustvarilo temelje za še več novih delovnih mest. Tam bodo naši strokovnjaki in delavci zelo verjetno dobivali višje plače kot tisti, ki danes delajo v podjetjih Forum 21, kjer nekateri životarjajo. Čez čas bodo v podjetjih Forum 21 ostali le še slabši in

slednjeje opravljati svojo nalogo? Verjetno precej članov Forum 21 jemlje članarino le kot nekašno (začasno) "varščino", da se jim ne bodo zgodile stvari, kot so npr. gorenje galvanike, kopališke hale, nesreča v steklarni ali podobne nevšečnosti. Ti utegnejo zapustiti Forum 21 ob prvi priložnosti, zagotovo pa takrat, ko se bo jasno pokazalo, da je boter nag.

Nikakor pa se država, v kateri sta kapital in politična moč tako tesno povezana, kot sta v Sloveniji, ne more imenovati demokratična.

V Velikem leksikonu DZS iz leta 1997 zajema pojem kartel na str. 1889 skoraj pol-drugi stolpec, zato bomo tu navedli le najpomembnejše podatke: "Kartel je združenje gospodarskih družb enake ali različne gospodarske stopnje (horizontalne ali vertikalne) na podlagi pogodbe, da bi omejile ali izključile konkurenco; pri tem družbe ohranjajo pravno samostojnost.

Ime in priimek?

Alya.

Kje ste prišli na svet?

V Slovenj Gradcu.

Kdaj?

28. 5.

S čim se preživljate?

Z različnimi stvarmi.

Kako bi označili svoj značaj?

Predvsem pozitiven.

Ste bogati?

Po duši zelo ... zelo ...

Verjamete v Boga?

Verjamem v pozitivno – če jo daješ, jo dobiš tudi nazaj.

S čim se prevažate?

Z osebnim avtomobilom, na koncerte pa s kombijem.

Kdaj ste prvič stopili na oder?

Hm ... Že kot majhna sem (kjer koli sem ga videla) kar naprej skakala nanj ... Mislim, da sem prvič stala na odru, ko sem bila stara pet let, ko sem za dedka Mraza nekaj zapela.

Vaš največji življenjski uspeh?

Zame predvsem glasba.

Dan, ki ga ne boste pozabili?

Hja, veliko je lepih dni. Recimo Ema in izid zgoščenke.

Vaše najljubše dnevno opravilo?

Koncerti.

Skriti koticček?

Moja soba ali pa boks moje kobile Lune. Tam se res sprostim in me nihče ne moti.

Hobi?

Jezdenje, plavanje, joga ...

Česa ne bi vzeli s seboj na samotni otok?

Mobitela.

Pesem, ki jo najraje prepevate?

Jih je kar nekaj. Fluid, Alya in nasploh tuje pesmi.

Najljubši kos oblačila?

Krilo, nedrček.

Najljubša jed?

Sadje in zelenjava, potem pa se tudi kdaj pregrešim s kakšno sladkarijo in drugimi rečmi ...

Katero pijačo obožujete?

Obožujem vodo in limonade.

Knjiga vašega življenja?

Življenje je tvoje.

Film, ki vas je spravil v solze?

To so predvsem kakšne drame ali duhovni filmi.

Kaj vam pomeni tretje mesto na Emi?

Ogromno, bila sem zelo prijetno presenečena.

ALYA

Obužuje vodo in limonade

Odhod z bojnega polja

V nedeljo, 18. aprila, je ljubljanski nadškof in slovenski metropolit oz. apostolski administrator ljubljanske nadškofije Franc Rode daroval poslovilno mašo v ljubljanski stolnici, saj je bil pred nedavnim imenovan za prefekta kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja, to nalogo pa je začel opravljati dva dneva po slovesni maši, in sicer v sredo, 21. aprila. Slovesne maše se je udeležila večina slovenskih škofov, okrog 200 duhovnikov in več kot dva tisoč vernikov. Pri maši so govorili in se odhajajočemu ljubljanskemu nadškofu zahvalili mariborski škof Franc Kramberger, upokojeni beograjski nadškof France Perko, dr. Jože Balazič kot predstavnik laikov ter v imenu duhovnikov Anton Markelj, župnik v Pirničah. Slovesnosti so se udeležili tudi predstojnik Evangelizacijske cerkve v Ljubljani Geza Filo, paroh Srbske pravoslavne cerkve Peran Boškovič in v imenu islamske skupnosti mufti Osman Đogić. Upokojeni nadškof Perko se je Rodetu posebej zahvalil, da je med slovenske kristjane prinesel več poguma in samospoštovanja. "Želel si, da bi Cerkev na Slovenskem dobila normalno mesto v normalni demokratični državi. In nič drugega," je dejal Perko.

Poslovilno pastirsko pismo

Nadškof Franc Rode se je na slovensko javnost (zlasti vernike) obrnil tudi s posebnim pastirskim pismom, ki so ga 18. aprila brali pri vseh nedeljskih mašah. V njem je med drugim zapisal, da je bil njegov namen in edini cilj škofovskega delovanja "utrditev in poglobitev vere v slovenskem narodu". Nadškof Rode je v pismu kristjane še enkrat pozval k pogumu in samozvesti: "Ne skrivajte svoje vere in se je ne sramujte! Javno izpovejte svojo vero in svojo pripadnost sveti Katoliški cerkvi." Rode je poleg tega izrazil željo, naj se nehajo napadi na krščanstvo in zasramovanje cerkve ter njenih predstavnikov. Poleg tega je opozoril na problematiko slovenskega šolstva in pozval starše, naj podprejo državljansko pobudo za šolo po meri človeka. Opozoril pa je tudi na pomanjkanje duhovnih poklicev.

Škof Franc Rode se je poslovil. Kdo bo njegov naslednik?

Sedem debelih ali suhih let?

Kot je bilo mogoče pričakovati, so mediji nadškofov odhod pospremili z ocenami njegovega delovanja, seveda v skladu s tem, da je bil doslej medijsko izpostavljen v slabi luči. Očitki se nanašajo predvsem na zmanjšanje števila vernikov in duhovnih poklicev (kar pa je širši sociološki pojav, ki ni vezan samo na eno osebo), slab dialog z drugimi krščanskimi cerkvami, poslabšanje odnosa z muslimani, ustavitev dialoga med cerkvijo in državo itd. Vendar pa bi bilo krivično, če bi sedem let delovanja Franca Rodeta označili z biblično prispodobo sedmih suhih let, saj je v tem času prišlo do plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem in do podpisa sporazuma med Slovenijo in Svetim sedežem, zato je težko reči, da je bil dialog z državo s prihodom Franca Rodeta – za ljubljanskega nadškofa je bil imenovan 5. marca 1997 – ustavljen. Tudi pred poslovilno mašo se je Rode sešel s premierjem Antonom Ropom. Res pa je, da je bila v času, ko je Rode prišel v Slovenijo, razpuščena mešana državno-cerkvena komisija, saj pogajanja med državo in cerkvijo niso obrodila veliko sadov. Še vedno je (predvsem po zaslugi šolskih oblasti) nerešen status verskih vsebin v javnih šolah. Zagotovo pa bo Rode ostal mnogim Slovencem v spominu po svojih javnih nastopih, ki so bili deležni tudi hudih medijskih manipulacij. Morda je prav zaradi tega Rode ob imenovanju na novo funkcijo povzel besede enega svojih prijateljev, da odhaja "z bojnega polja v generalštab".

Naslednika še ni

Čeprav se je Franc Rode že poslovil od Ljubljane, njegov naslednik do zaključka redakcije še vedno ni znan. Vodenje nadškofije je ob slovesu prevzel ljubljanski pomožni škof msgr. Alojz Uran, vendar bo, če v kratkem ne bo imenovan nov nadškof, treba izvoliti nadškofijskega upravitelja, ki bo vodil ljubljansko nadškofijo do imenovanja novega nadškofa, kar pa se lahko zelo zavleče. Zanimivo je, da mediji tokrat molčijo o tem, kdo naj bi bil Rodetov naslednik, zato je mogoče, da bo do imenovanja novega ljubljanskega nadškofa prišlo kmalu. Postopek izbire novega nadškofa vodi apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello, ki se o kandidatih posvetojuje z nekaterimi duhovniki, postopek izbire pa nadaljuje kongregacija za škofo pri Svetem sedežu. Izbranega kandidata nato imenuje papež osebno. Vsekakor bo izbira novega nadškofa medijsko zanimiva zlasti zaradi ugibanj o tem, kakšno politiko bo ubral Rodetov naslednik. Toda ne glede na to, da so mnogi novinarji in javne osebnosti sedaj že nekdanjega nadškofa polivali z gnojnico, se bo z Rodetovim prihodom v Rim spremenilo to, da bo kot (prihodnji) kardinal postal "naš" ne glede na ideološke opredelitve.

Gasper Blažič

Ne glede na to, da so mnogi novinarji in javne osebnosti sedaj že nekdanjega nadškofa polivali z gnojnico, se bo z Rodetovim prihodom v Rim spremenilo to, da bo kot (prihodnji) kardinal postal "naš" ne glede na ideološke opredelitve.

Kot kaže, slovenska politična slika po referendumu o t. i. tehničnem zakonu o izbrisanih dobiva novo podobo. Izbris SLS iz vladne koalicije se je končal po eni strani pričakovano: vodstvo SLS ni hotelo ustreči premierju Antonu Ropu, ko je želel kljub izgonu SLS iz koalicije obdržati tri njihove ministre. Račun, ki ga je pripravil Rop oz. LDS svoji koalicijski partnerici, se torej ni izšel, zaradi česar je bilo treba zamenjati kar pet ministrov v vladi.

Ropovo vladno kadrovanje pa je pri iskanju novega ministra za pravosodje očitno izbilo sodu dno pri

Obrisi nove resničnosti

ministru, ki je član njegove lastne stranke – to je Dimitriju Ruplu.

Neenotna SLS

V minulih dveh tednih so se volilne medijske hiše v Sloveniji lotile primerjav zadnjih notranjepolitičnih dogodkov s tistimi pred štirimi leti, ko je Podobnikova SLS zapustila koalicijo. Toda razlika med obema odhodoma je velikanska. Leta 1996 je tedanja SLS na volitvah dosegla drugo mesto in imela kasneje v vladni koaliciji z LDS (in satelitom DeSUS) dovolj moči, da je omejevala samovoljo največje vladajoče stranke (med drugim je SLS podprla interpelacijo zoper šolskega ministra Slavka Gab-

ra), s tem pa je morala sprejeti tudi vlogo grešnega kozla za vse napake vlade, kar je doseglo vrhunec z medijskim umorom Marjana Podobnika. Koalicijo z LDS je SLS zapustila sama (zaradi kasnejše združitve s SKD), medtem ko je LDS v vladi ostala sama. Tedanji predsednik vlade Drnovšek je imenovanje novih ministrov vezal na zaupnico vladi, ta pa je padla v nasprotju s sedanjo vlado, ki bo imela tudi po izbrisu SLS dovolj podpore v državnem zboru. Zaradi tega je težko verjetno, da bi prišlo do predčasnih volitev. Zanimiva je zlasti opozicijsko naravnana drža Janeza Podobnika, ki se ga sicer še vedno drži sloves ponesre-

čenega graditelja mostov, vendar so pravi "mostograditelji" znotraj stranke poslanci, ki niso hoteli podpreti interpelacije zoper Kebra in Bohinca. Šlo naj bi za poslance, ki so naklonjeni prejšnjemu predsedniku SLS Butu, kar dokazuje, da se SLS le ni tako enotno zavzela za popoln izstop iz vladne koalicije in da je znotraj stranke precej ljudi, ki so naklonjeni LDS, zaradi česar bi na naslednjem kongresu Janez Podobnik utegnil imeti precejšnje težave.

Jelinčič v ozadju

Zanimivo pa je, da se je zadeva "izbrisani" tako rekoč takoj po referendumu umaknila iz medijev, kar

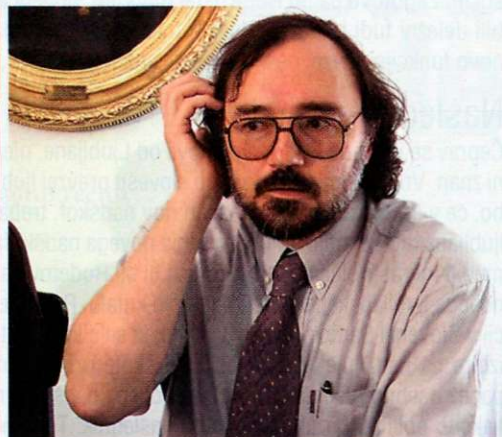
je še en dokaz, da je bila omenjena tema le sredstvo v boju za oblast prek konstrukcije navidezne realnosti. Očitno je namreč, da so v LDS spoznali, da jim ustvarjanje navidezne ksenofobije (ki jo projicirajo na SDS in njenega predsednika Janeza Janšo kot najnevarnejšega nasprotnika vladajoče elite) ne prinaša novih političnih točk kljub zadnjim javnomnenjskim raziskavam, katerih izidi so pokazali nekoliko boljši položaj LDS. Ni presenetljivo, da se je enfant terrible slovenske politike Zmago Jelinčič v času afere "izbrisani" ves čas držal v (medijskem) ozadju, medtem ko se je rumeni tisk znova intenzivno zanimal zanj samo zaradi njego-

Zunanji minister Dimitrij Rupel (levo) je v vrstah vlade in LDS že dolgo časa oporečnik. Kako dolgo še?

Bo članstvo združene liste po volitvah zahteva lo glavo zmernega voditelja Boruta Pahorja?

Kulturni ustvarjalec Boris A. Novak – včeraj borec za nacionalni interes, danes izvrševalec neke druge politike

ve zasebnosti. Prst tistih, ki trdijo, da se v Sloveniji širi ksenofobija, je bil namreč ves čas uprt v Janšo. Ta dvojnost meril še dodatno kaže razkroj samooklicane zgodbe o uspehu, ki jo je Janša v zadnjem času naskočil z vlado v senci. Tako LDS in ZL kot pripadniki levičarskih skupin so namreč pozabili, da sta se pred letom dni, ko je prišla na dan kontroverzna odločba ustavnega sodišča glede "izbrisanih", pod izjavo, ki je opozarjala na problematičnost omenjene odločbe, podpisala tudi dr. Matjaž Kmecl in Polde Bibič, ki ju pač ni mogoče uvrstiti v "desni" tabor.

Vladajoča elita se z gonjo proti ksenofobom z desne ni izognila zausnični na referendumu.

Diskurz "zaustavljanja desnice"

Ko smo že pri kulturni eliti, ni mogoče prezreti nove vloge Borisa A. Novaka. Novak je v preteklosti sicer odigral vlogo branilca nacionalnega interesa, ko je šlo za spore v zvezi z lipicanci, ki so si jih lastili tako Avstrijci kot Italijani, v času tik pred referendumom pa je očitno prevzel eno najbolj umazanih vlog v slovenski politiki, in sicer kot čustveno prenapet branilec "izbrisanih". Svojo lojalnost taki politiki je izkazal tudi z manifestacijo na Prešernovem trgu, kjer je v družbi koprškega "zvonarja" Marka Breclja protestiral proti "bleferendumu". Tako je 1. aprila v oddaji Trenja na Pop TV s svojimi nastopi celo presešel Matevža Krivica, pravnega zastopnika "izbrisanih". V oddaji je grobo napadel Jožeta Kreuha, iz zanesljivih virov pa se je izvedelo celo, da je med odmorom (ko so bila na vrsti reklamna sporočila) v studiu

prislo do hujših izgrediv. Vzorec, po katerem deluje Boris A. Novak, zelo spominja na dr. Spomenko Hribar izpred treh let, ko je med bojovníki za pravice samskih žensk do umetne oploditve agresivno nastopala v prvih bojnih vrstah, zato je mogoče sklepati, da utegne biti tudi v prihodnje uporabljen znani diskurz o "zaustavljanju desnice".

Rupel kot moteč element

Poreferendumsko obdobje slovenske politike pa bo, kot kaže, razburljivo še z enega vidika. Potem ko je vladno barko (pod prisilo) zapustila SLS, jo je vladi in lastni stranki (znova) zagodel zunanji minister Dimitrij Rupel, ki je v vrstah lastne stranke že dolgo persona non grata. Da se je Rupel preveč očitno izmaknil vplivu "malega moža", se kaže že nekaj let v orkestrirani medijski gonji proti njemu, zaradi česar se je že zdelo, da je pristal v naročju Janeza Janše, opozicijskega vodje in Ruplo-

vega strankarskega kolega iz časov Slovenske demokratične zveze. Sodu je izbil dno Ruplov protest proti imenovanju Zdenke Cerar za ministrico za pravosodje. Rupel je s svojim javnim pisnim protestom namreč vrgel senco dvoma na strokovno verodostojnost Cerarjeve, ki je bila pod velikim vprašajem, še preden je Cerarjeva sploh bila izvoljena za generalno državno tožilko, saj je v minulih letih delovala v službi vladajoče politike, zaradi česar se zdi, da bi bila funkcija pravosodne ministrice zanj primernejša, ker je ministrska funkcija bolj politična kot strokovna. Glede na to, da bo Cerarjeva nadomestila Ivana Bizjaka, se zamenjava na vrhu ministrstva za pravosodje niti ne zdi revolucionarna, saj tudi dosednji minister Ivan Bizjak velja za Kučanu naklonjenega človeka še iz časa afere Depala vas. Po neuradnih informacijah je Bizjak kljub drugačnim stališčem svojega strankarskega šefa Janeza Podobnika celo trdil, da je SLS, torej njegova stranka, kršila koalicijsko pogodbo.

Vprašanje je torej, kakšne posledice bo prineslo Ruplovo pismo na notranjepolitičnem prizorišču. Glede na menjavo petih ministrov bi bilo teoretično mogoče, da bi Rop z Ruplom opravil takoj, vendar pa bi menjava zunanjega ministra povečala število zamenjanih ministrov

na šest, s čimer bi bil močno ogrožen ugled vlade. Zato ni verjetno, da bo Rop tvegati še eno zamenjavo v vladi. Verjetnejši scenarij je odstranitev Rupla iz LDS ali pa vsaj njegova degradacija po volitvah. Podobna usoda se očitno obeta tudi Borutu Pahorju, ki je v zadevi "izbrisani" zavzel nekoliko drugačna stališča kot njegov strankarski kolega Miran Potrč, ki se je nagibal v smer, kakršno je določil nekdanji predsednik države in nesporno večni partijski vodja Milan Kučan – torej k bojkotu referendumu.

Boj za oblast po modelu OF

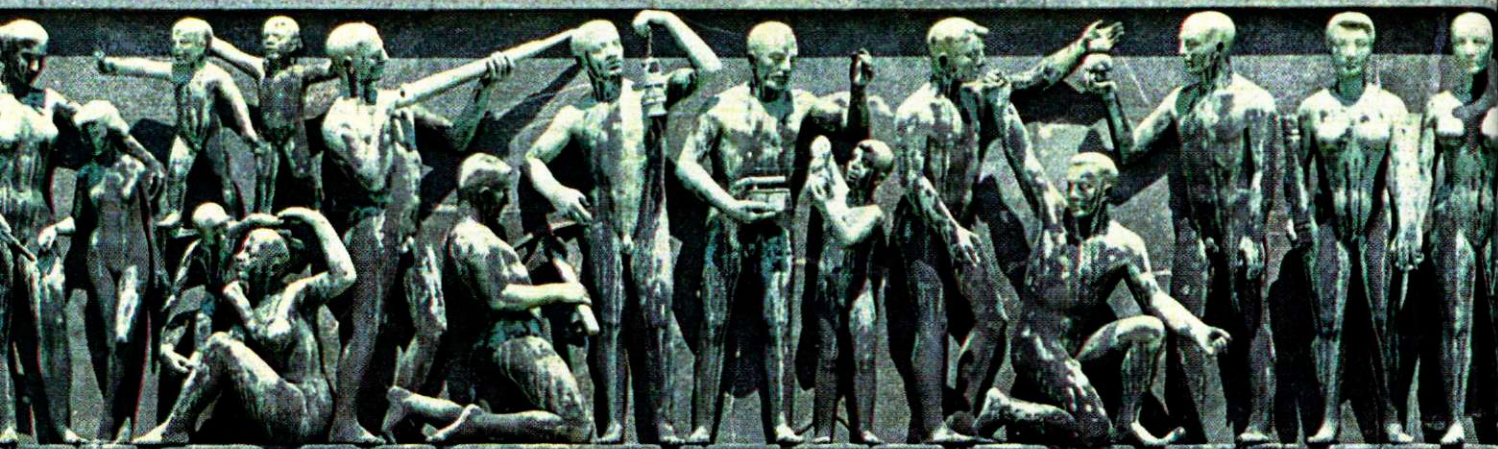
Kljub nenehnemu prepričevanju, da referendum o tehničnem zakonu o "izbrisanih" ne odloča o ničemer in je dejansko referendum za oslovo senco, se v LDS, ZL pa tudi v Forumu 21 bržkone zelo dobro zavedajo, kakšno zausnico je dobila vlada skupaj z ustavnim sodiščem. Dejstvo je namreč, da je omenjeni referendum dosegel solidno udeležbo, ki je povsem primerljiva z udeležbo na drugih referendumih, pri čemer bode v oči visoka stopnja nasprotovanja rešitvi, ki se ji je celo vlada sama odpovedala s tistim trenutkom, ko je ustavno sodišče sporočilo, da je tehnični zakon pravzaprav nepotreben. Zato je mogoče predvidevati, na kakšen način se bo Kučan z vsem kapitalskim in medijskim zaledjem lotil "zaustavljanja desnice", pri čemer se zdi, da se celo zaveda, v kako nerodnem položaju se je znašel, ko je bratsko podal roko diktatorju Lukašenk in pomagal političnemu prijatelju Slavenu Letici do prihrankov. Glede na kapitalsko-proletarski konglomerat, po zgledu OF sestavljen iz Forumu 21, Forumu za levo, LDS, ZL in različnih levičarskih skupin, bo najverjetnejša taktika še naprej kominternovsko-levičarska retorika o (kvazi)strpnosti, katere namen bo izločiti "desnico" (beri: vse drugače misleče) iz normalnih okvirjev družbe, nato pa jih razglasiti za ksenofobe, rasiste in nepopravljive nestrpneže, kar bi pomenilo izvedbo medijske diskreditacije in likvidacije v eni potezi. Vse bo seveda odvisno od tega, koliko bo Janševa vlada v senci nevarna nomenklature.

Gasper Blazic

Fotografije: Dane Kostrič in Primož Lavre

Kljub izgonu Slovenske ljudske stranke iz koalicije bi nekateri poslanci SLS očitno ostali zvesti LDS.

Sporni Drago Kos

Člani parlamentarne mandatno-volilne komisije so podprli imenovanje Draga Kosa za predsednika protikorupcijske komisije. Kos ni bil deležen podpore s strani petih poslancev iz vrst Slovenske demokratske stranke, Slovenske ljudske stranke in Nove Slovenije.

Po besedah poslancev, ki Kosovo kandidature niso podprli, so se za to odločili zaradi domnevne vpletenosti v afero prisluškovanja novinarju Televizije Slovenija Tomažu Rancu. Naj spomnimo, da je Ranc konec leta 1998 in v začetku leta 1999 pripravil vrsto prispevkov o aferi Vič-Holmec, in ker je javno povedal, kdo z ministrstva za notranje zadeve naj bi bil vpleten v afero, so ga kriminalisti osumili izdaje uradne skrivnosti in si, da bi ugotovili, od kod dobiva informacije, pridobili tudi spisek njegovih telefonskih pogovorov. Ranc je bil mnenja, da so seznam pogovorov pridobili, še preden so dobili dovoljenje preiskovalnega sodnika, zato je vložil tožbo proti državi. Že na prvem sojenju je sodišče razsodilo njemu v prid, a je višje sodišče leta 2002 sodbo razveljavilo in postopek se je začel znova. Ljubljansko okrožno sodišče je zadevo znova obravnavalo in tudi drugič presodilo, da so bili telefonski zapisi pridobljeni nezakonito, za kar so novinarju

Rancu odmerili odškodnino, država pa mora pokriti vse stroške sojenja.

Na podlagi teh dejstev so člani mandatno-volilne komisije, ki so glasovali proti Kosovemu imenovanju, obžalovali odločitev predsednika države Janeza Drnovška, da se ni odločil za ponovitev razpisa, saj Kos po njihovem mnenju zaradi primera Ranc ne bo mogel ustrezno opravljati svoje funkcije, njegovo imenovanje pa ne bo pripomoglo h krepitvi pravne države. V Kosovo imenovanje na mesto predsednika komisije za preprečevanje korupcije so se vmešali tudi novinarji na TVS, ki so javno pozvali k razmisleku o Kosovem imenovanju in s tem znova izrazili podporo novinarju Tomažu Rancu, ki naj bi bil pred sodiščem že dvakrat dokazal, da je bil nadzor nad njegovimi klici leta 1999 nezakonit in neupravičen. Tako se novinarji sprašujejo, ali je imenovanja Kosa, čeprav je legalno, saj kandidat izpolnjuje vse razpisne pogoje in ima vse potrebne reference, legitimno, saj sodba zoper njega še ni pravomočna.

O Kosovem imenovanju bo dokončno odločal državni zbor, ki bo določil tudi njegove namestnike. Zeleno luč za mesto namestnice je pri mandatno-volilni komisiji že dobila Nadja Žnidarčič Ferrari, do nedavnega članica računskega sodišča. Člana komisije, če jih bo seveda državni zbor potrdil, pa bosta še Barbara Lavtar in Marko Hvala. Ime tretjega člana komisije še ni znano, saj sodni svet, ki mora v komisijo predlagati svojega člana, predloga še ni oblikoval.

Kaj je z nezakonitim prisluškovanjem?

Policija je parlamentarni komisiji za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb v obravnavno poslala poročilo o prikritih policijskih ukrepih v letu 2003. Komisija, ki jo vodi poslanec Jožef Jerovšek, je s poročilom zadovoljna, kljub temu pa so se ob prebiranju poročila odprla številna vprašanja in dileme.

Člani komisije so ob obravnavni poročila želeli predvsem izvedeti, ali se v državi izvaja tudi nezakonito prisluškovanje s strani nepooblaščenih oseb in ali ima policija na tem področju pripravljene kakšne protiukrepe. Odgovor na to vprašanje je bil negativen. Predstavniki policije namreč zatrjujejo, da je takšno prisluškovanje tehnološko in tehnično sicer mogoče, vendar za zdaj niso odkrili takšnih dejanj.

Člani komisije so se dotaknili tudi čedalje pogostejšega obračanja na komisijo in na čedalje več spekulacij o prisluškovanju v javnosti. V zvezi s tem so podali pobudo, naj se policiji zagotovijo sredstva za nabavo aparatur, s katerimi bi bilo mogoče ugotavljati primere nezakonitega prisluškovanja.

Ljubljanska SDS zahteva izredno sejo

Mestni odbor Slovenske demokratske stranke Ljubljana se je odzval na odločitev ustavnega sodišča. Kot je znano, je slednje zavrglo zahtevo mestnega sveta za presojo ustavnosti vsebine razpisa za referendum o pros-

torskem aktu glede graditve džamije. Kot je zapisalo v odločbi, ustavno sodišče meni, da ni pristojno za presojo o vsebini občinskega referenduma. Ljubljanski mestni svetniki SDS so takšno odločitev ustavnega sodišča pričakovali in pravijo, da je sedaj na vrsti mestni svet, da takoj odloči v zvezi z datumom izvedbe referenduma. Kot so zapisali v posebni izjavi za javnost, pa so presenečeni nad odzivom ljubljanske županje Danice Simšič, ki išče nove možnosti za zavlačevanje in preprečuje izvršitev zahteve za razpis referenduma. Kot je znano, je Simšičeva že napovedala, da bo s pravnimi strokovnjaki preučila še druge možnosti za vložitev dodatne zahteve na ustavno sodišče in bo naredila vse, da bo ustavno sodišče lahko o zadevi znova odločalo. Po mnenju svetnikov SDS je Simšičeva kot uradna oseba dolžna izvrševati uradna dejanja v skladu z zakonom in odločitvami ustavnega sodišča, tudi če se z njim ne strinja, zato od nje pričakujejo, da bo takoj sklicala izredno sejo mestnega sveta, na kateri bodo tako znova sprejeli sklep o razpisu referenduma glede akta o lokaciji za džamijo.

Z odločitvijo ustavnega sodišča pa je bil zadovoljen tudi svetnik Mihael Jarc, pobudnik referenduma, ki od županje pričakuje, da bo odstopila. Mestni svetniki so napovedali, da bodo zoper Simšičevo, če ne bi sklicala izredne seje, sprožili kazenski pregon zaradi zlorabe uradnega položaja in kršenja človekovih pravic.

Mihaela Praprotnik

Minuli teden je Slovenska demokratična stranka (SDS), največja opozicijska stranka, izpolnila obljube. Izvršilni odbor je oblikoval strokovni svet stranke, ki bo organizacijsko v celoti pokrival vsa področja vladnih resorjev, kar pomeni, da bo deloval kot neke vrste vlada v senci.

Opozicija je nenehno nadzorovala delo in politiko velike vladne ko-

Dr. Mišo Mrkač za govorniškim odrom

Alternativa obstaja

alicije. Sproti je opozarjala na nepravilnosti, ki so se pojavljale, opozarjala je na posledice neupravičenih in nesmiselnih vladnih potez, skratka, upravičevala je svojo primarno funkcijo – nadzor nad oblastjo. Kljub nenehnemu "nerganju" je velika vladna koalicija delala po svoje. In ker kritike same po sebi niso zalegle, so se v SDS odločili, da bodo ponudili alternativno politiko tisti, ki jo vodi vladajoča koalicija. Izvršilni odbor stranke je določil formalne okvirje za delovanje strokovnega sveta in imenoval nosilce za posamezna področja, ki bodo sestavili ekipe in oblikovali program, ki bo po obljubah predsednika stranke SDS in predsednika strokovnega sveta Janeza Janše (podpredsednik sveta je postal Peter Jambrek) javnosti predstavljen v prihodnjih tednih in mesecih. Še pred tem pa bodo o nekaterih temah organizirali širše razprave, na katere bodo vabili tudi vladno stran oziroma strokovnjake, ki delajo v vladnih organih. Ena takšnih okroglih miz je bila minul teden. Strokovni svet stranke jo je organiziral skupaj z Zvezo malih in srednjih

podjetij, potekala pa je pod naslovom Gospodarska prihodnost Slovenije. Na tem srečanju je bil dejansko predstavljen alternativni gospodarski program, katerega avtor je Mišo Mrkač s fakultete za organizacijske vede, ki je spodbil nekakšno nenapisano pravilo, da v makroekonomiji ni alternativ in različnih pogledov.

Mrkačev alternativni program

Mrkač vidi glavne makroekonomske probleme v Sloveniji pri zdravstveni in davčni reformi, nizki rasti produktivnosti in nezadostnem vlaganju v znanost. Kar zadeva zdajšnjo zdravstveno reformo, jo Mrkač vidi kot preveč usmerjeno v politiko iz rok v usta in preveč oddaljeno od uspešnega sistema trajnostnega financiranja. Opozarja, da znaša delež prebivalstva, starega 65 let in več, danes v Sloveniji 15 odstotkov, da pa se bo do leta 2029 zvišal na okoli 25 odstotkov. Kar zadeva stroške zdravljenja, pomeni ena četrtnina prebivalcev nad 65 let to, da bodo za te prebivalce stroški zdravljenja 4,5-krat višji. Zato Mrkač predlaga, da se pripravi

nov program financiranja, s katerim bi zagotovili trajnost financiranja.

Druga Mrkačeva kritika, o kateri je govoril pri okrogli mizi, je davčna reforma. Mrkač meni, da je problem davčne reforme v tem, da iste sloje hkrati obdavčuje in subvencionira, pri tem pa se denar izgublja. Svojo razlago ima tudi glede visokih davkov v Sloveniji. Po njegovem mnenju imamo v Sloveniji visoke davke zato, ker je visoka tudi javna poraba.

Nizka rast produktivnosti je tretja šibka točka slovenskega gospodarstva, na katero opozarja Mrkač. Slovenija bi po njegovem mnenju morala pospešiti proces približevanja najrazvitejšim državam. Z analizami je prišel do ugotovitve, da bi Slovenija ujela države, kot so Italija, Avstrija in Francija, šele v 36 letih, in še to pod pogojem, da bi v Sloveniji imeli 4-odstotno gospodarsko rast, v omenjenih državah pa bi morala biti ta 2-odstotna. Pri tem pa, kot pravi Mrkač, ne smemo pozabiti na pomembno okoliščino, in sicer na rast gospodarske učinkovitosti, saj na dolgi rok ni gospodarske rasti brez gospodarske učinkovitosti. Mrka-

č izhaja iz trditve, da gre kapital tja, kjer je gospodarska učinkovitost, in da samo na podlagi investicij gospodarske rasti ni. Tisti, ki se tega zaveda, ve, da je treba ob vsem tem dolgoročno spodbujati uporabo novih tehnologij, učenja, izobraževanja in ne nazadnje zagotavljati pravno varnost.

In kaj Mrkač predlaga? Meni, da bi se morala Slovenija zgledovati po državah, ki so nekdaj spadale med najrevnejše države, a so se odprle, ni-

so izvajale politike protekcionizma in so zagotavljale prednost domačim ponudnikom; veliko so vlagale v izobrazbo in jo popolnoma spremenile. Rezultat, ki ga dosegajo danes, je ta, da te države sodijo v najbogatejšo skupino, v skupino azijskih tigrov.

Kaj še pripravlja strokovni svet?

Janša je kot predsednik strokovnega sveta napovedal trdo delo v prihodnje. Tudi podpredsednik Jambrek je prepričan, da bo treba zavihati rokave, če želijo pripraviti vsebinske in programske predloge za novo vlado, ki se bo oblikovala po jesenskih volitvah. Tako je v kratkem napovedana razprava o učinkovitosti javne uprave, o liberalizaciji šolstva, posebej se bodo v strokovnem svetu posvetili uvedbi enotne davčne stopnje, organizirali pa bodo tudi širšo javno razpravo o prometni politiki in infrastrukturi v Sloveniji v prihodnje. In prav po teh razpravah naj bi posamezne ekipe pripravile programska izhodišča in izdelale program, s katerim bodo nastopili na jesenskih državnozborskih volitvah.

Mihaela Praprotnik

• Strokovni svet SDS, ki ga vodi Janez Janša, je skupaj z Zvezo malih in srednjih podjetij, ki jo vodi Tomaž Toplak, organiziral posvet *Gospodarska prihodnost Slovenije*.

• Izvršilni odbor SDS je oblikoval strokovni svet, ki bo organizacijsko v celoti pokrival vsa področja vladnih resorjev. Njegov podpredsednik je Peter Jambrek.

• Strokovni svet konec tega meseca pripravlja razpravo o učinkovitosti javne uprave, kjer bo po predvidevanjih imel glavno besedo državni sekretar na notranjem ministrstvu Gregor Virant.

Državni zbor je v ponedeljek po maratonski izredni seji potrdil pet novih ministrov, ki mu jih je po odhodu treh ministrov SLS iz vlade in Tee Petrin ter Janeza Potočnika na funkcije v tujini v potrditev predlagal premier Tone Rop. Rop je seveda zadovoljen, opozicija pa si postavlja vprašanje, ali je bilo imenovanje novih ministrov pet mesecev pred volitvami sploh smiselno.

fotografije: Dane Kostrič

Rekonstrukcija pet pred dvanajsto

Kot je znano, je bila tako imenovana rekonstrukcija vlade posledica znane odločitve vladne koalicije, da po glasovanju o nedavni interpelaciji zoper notranjega ministra Rada Bohinca iz koalicije izključijo Slovensko ljudsko stranko. Ker so skupaj s stranko iz vlade odšli tudi vsi trije njeni ministri in ker sta že prej svoj odhod iz vlade napovedala gospodarska ministrica Tea Petrin, odšla bo na veleposlaniško funkcijo v Haag, in Janez Potočnik, ki odhaja za evropskega komisarja v Bruselj, je moral premier Rop državnemu zboru predlagati kar pet novih ministrov. Za naslednico dosedanjega pravosodnega ministra Iva Bizjaka je predlagal dosedanje generalno državno tožilko Zdenko Cerar, za naslednika Franca Buta na kmetijskem ministrstvu dekana veterinarske fakultete Milana Pogačnika, za naslednika Jakoba Presečnika na ministrstvu za promet in zveze prodekana Fakultete za pomorstvo in promet Marka

Pavliho, za naslednika Petrinove in Potočnika pa je predlagal docenta na ekonomski fakulteti v Ljubljani Mateja Lahovnika in pomočnika uprave v NLB Milana M. Cvikla.

Opozicija: koalicija se ukvarja sama s sabo

Kot je bilo pričakovati, je razprava o vseh petih ministrih na ponedeljkovi izredni seji državnega zbora potekala predvsem v dveh tonih. Predvsem v LDS, ZL in DeSUS so menili, da so predlagani kandidati dobri in so se kot taki takoj pripravljali vključiti v delo vlade, medtem ko so bili v SDS, NSi, SLS, SNS in SMS do Ropovega predloga kritični. Tako je predsednik SDS Janez Janša ob predstavitvi mnenja poslanske skupine SDS do predlaganih kandidatov kritiziral predvsem politiko koalicije. Kot je dejal, se vladajoča koalicija slaba dva meseca pred volitvami v evropski parlament in slabega pol

leta pred parlamentarnimi volitvami ukvarja z rekonstrukcijo vlade, namesto da bi skušala uresničiti koalicijsko pogodbo, po kateri več kot polovice obljub, ki jih je v njej po volitvah zapisala, ni uresničila. Pri tem je Janša opozoril, da so ministrski kandidati na zaslišanjih obljubljali drugačne cilje, kot jih predvideva koalicijska pogodba, in se vprašal, kaj to

rej velja – ali koalicijska pogodba ali usmeritve, ki so jih v delovnih telesih predstavili ministrski kandidati. Med predlaganimi kandidati je bil Janša kritičen zlasti do kandidature Zdenke Cerar. Kot je dejal, je Cerarjeva v svojem dosedanjem delu delovala izrazito pristransko in politično in kot dokaz za to našel nekaj primerov: Orion,

Pretekli teden je za največ razburjenja poskrbel zunanji minister Dimitrij Rupel, ko je poslancem poslal pismo, v katerem jih je pozval, naj za pravosodno ministrico ne podprejo Cerarjeve. Kljub temu ni realno pričakovati, da ga bo Rop zamenjal.

Ranc - Kos, novinar Petek, tožilec Fišer. Podobno kritičen kot Jansa je bil do Ropovih predlogov tudi vodja poslanske skupine NSi Janez Drobnič. Dejal je, da se vladna politika po prenovi vlade ne bo izboljšala, saj se problemi ne bodo reševali. Nasprotoval je glasovanju o enotni listi ministrskih kandidatov, saj je pri takšnem glasovanju preveč "vezane trgovine". Pri tem je tudi menil, da bi bilo imenovanje nekaterih ministrskih kandidatov sporno, saj nimajo dovolj političnih izkušenj oziroma je bilo njihovo dosedanje delo sporno. Ker bodo parlamentarne volitve v manj kot pol leta in bodo novi ministri opravljali le tekoče posle, bi moral predsednik vlade na to mesto predlagati strokovnjake. To se ni zgodilo, kar po Drobničevem mnenju kaže, da premier ne razpolaga z ustreznimi kandidati. Pri tem je bil podobno kot Jansa kritičen zlasti do Cerarjeve, ki po njegovem mnenju ni ustrezno vodila državnega tožilstva in je sodovorna za stanje v pravosodju.

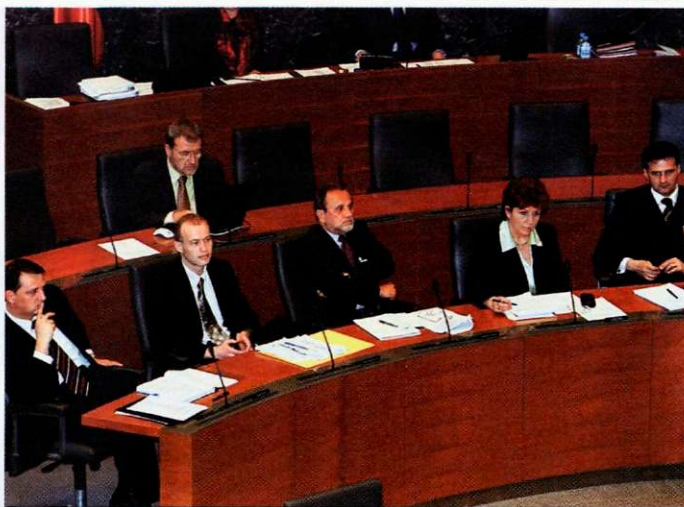
Čeprav so se proti večini kandidatov (nekateri so ocenili tudi kot dobre) kritično izrekli tudi v vseh drugih opozicijskih strankah – SLS, SMS in SNS – opozicija ni imela dovolj glasov, da bi zavrnila predlagano listo ministrov. Proti je glasovalo 25 poslancev SDS, NSi, SLS, SMS in SNS, za pa po pričakovanjih 51 poslancev LDS, ZL in DeSUS ter poslanca manjšin.

Spopad Rupla in Cerarjeve

Še pred odločanjem o petih no-

vih ministrh v državnem zboru je za največ razburjenja poskrbel zunanji minister Dimitrij Rupel, ki je poslancem poslal pismo, v katerem je ostro kritiziral kandidaturu Zdenke Cerar za položaj pravosodne ministrice. Kot je zapisal Rupel, Cerarjeva ne izpolnjuje pogojev za ministrsko mesto, saj naj bi bila v svojem dosedanjem delovanju na mestu generalne državne tožilke pogosto ravnala v nasprotju z deklarirano neodvisnostjo pravosodja, prav tako pa naj bi v njenih predalih obležali nekateri najhujši primeri, kot so denimo zadeve SIB, Orion in Zbiljski gaj. Rupel je še zapisal, bi bilo njevo imenovanje na ministrsko mesto posmeh uresničevanju evropskih standardov na področju pravosodja. Cerarjeva je Ruplu obsirneje odgovorila na zaslisanju pred parlamentarnim odborom za politiko, kjer mu je očitala, da ne loči med zasebnimi in državnimi zadevami. Kot je dejala, je bil pregon zoper nje v zadevi diplomatska akademija uveden na podlagi dokumentacije urada za preprečevanje korupcije in ne česa drugega. "Minister Rupel tega ne razume. Moram reči, da je zelo nerazgledan in da je žalostno, da imamo na tem državnem položaju človeka, ki tega ne razume."

Strasti med Cerarjevo in Ruplom je pomiril šele premier Tone Rop, ki je Rupla povabil na pogovor. Kaj sta se pogovarjala, ni znano, je pa zato Rupel še isti dan pohitel z izjavo, da je bilo pismo, ki ga je napisal poslancem, njegovo osebno nestri-

V ponedeljek izvoljeni ministri (Lahovnik, Pogačnik, Cerarjeva, Cvikl in Pavliha) bodo ministri z najkrajšim ministrskim stažem doslej. Zares delali bodo komaj tri mesece.

Novi kmetijski minister dr. Milan Pogačnik ima drugačne poglede na delovanje kmetijskega resorja, kot je zapisano v obstoječi koalicijski pogodbi.

Zdenka Cerar se lahko za podporo svoji kandidaturi zahvali predvsem dejstvu, da so poslanci za vseh pet ministrov glasovali "v svežnju".

njanje s Cerarjevo in da z njegovo ministrsko funkcijo nima nobene zveze. Slednje je očitno zadostovalo, da je Rop zanikal namigovanja o tem, da bi Rupla utegnil zamenjati (kot je dejal, je njegovo izjavo po pogovoru z njim razumel kot opravičilo). Zdaj je, je dejal Rop, vse odvisno od tega, kakšno bo njuno sodelovanje v vladi. "O nadaljnjih potezah se bom odločal, potem ko bom videl, ali bo sodelovanje med njima v vladi mogoče ali ne," je dejal. Ne glede na to je težko verjeti, da bo Rop Rupla zamenjal le nekaj mesecev pred državnoborskiimi volitvami in nekaj dni pred vstopom Slovenije v Evropsko zvezo. Po eni strani bi bilo nekoliko nerodno, če bi Rop le nekaj dni pred vstopom v EZ zamenjal ministra, ki je eden zaslužnejših za slovenski vstop v EZ, po drugi pa bi zamenjava še okrepila dosedanje govornice, da je vladna koalicija v resni krizi.

Ministri za kratek čas?

Čeprav je bil premier Anton Rop po glasovanju vidno zadovoljen, pa se postavlja vprašanje, ali je bilo imenovanje petih novih ministrov nekaj mesecev pred volitvami sploh smiselno in ali ne bi bilo bolje, da bi, kot je to na izredni seji še enkrat predlagal Janez Jansa, delo dosedanjih ministrov mesec ali dva opravljali državni sekretarji, nato pa bi junija skupaj z evropskimi izpeljali še parlamentarne volitve. Dejstvo je namreč, da bodo novi ministri najprej potrebovali kakšen mesec dni za uvajanje, nato bodo dva meseca delali, avgusta so parlamentarne in vladne počitnice, mesec september (volitve naj bi bile v začetku oktobra) pa bo že v znamenju predvolilne kampanje. Če torej seštejemo mesece, vidimo, da bodo novi ministri delali s "polno paro" kvečjemu tri mesece, kar pa je verjetno premalo, da bi jim uspelo narediti kaj konkretnega.

Aleš Kocjan

Do kandidatov za nove ministre so bili kritični predvsem v Slovenski demokratiški stranki in Novi Sloveniji. Menili so, da bo imenovanje novih ministrov tik pred volitvami posameznim resorjem prineslo več škode kot koristi.

Družba Ultra ima svoje prostore na obrobju Zagorja. Stavba je povsem neopazna. Niti tabla ob cesti obiskovalcu, ki stvari ne pozna, ne pomeni ničesar.

1. del

Ultra bogataši

Ultra naj bi bilo visokotehnoško podjetje. Vodi ga elektrotehnik. S pomočjo Gregorja Golobiča posluje predvsem s podjetji v državni lasti, poleg tega dobiva nepovratna državna sredstva.

V Zasavju je še vrsta podjetij, ki so povezana z Ultro in dobro poslujejo predvsem zaradi dobrih zvez z vladajočo nomenklaturjo.

Njihovi lastniki so ultra bogataši, v Demokraciji bomo v tej in naslednjih številkah razkrivali ozadje njihovega bogatenja, pridobivanja državnega denarja in povezave z vladajočo elito.

Andrej Bajuk (NSi) je v začetku leta na vladnega predsednika naslovil poslansko vprašanje, v katerem je spraševal, ali je v zadnjih desetih letih kateri koli vladni resor – ministrstvo za gospodarstvo ali kak

drug vladni organ – posredno ali neposredno namenil podjetju Ultra, d. o. o., kakršna koli sredstva, povratna ali nepovratna, in če se je to zgodilo, koliko in kdaj in ali ima kateri koli organ vlade, ministrstvo ali podjetje v večinski lasti države sklenjeno kakršno koli pogodbo nad vrednostjo 5 milijonov tolarjev s podjetjem Ultra, in če je tako, za katere posle in za kakšne vsote in kako so bili ti posli pridobljeni. Vlada je potrebovala več kot en mesec, da je pripravila odgovor. Odgovor je obravnavala na svoji seji 25. marca. Ko smo naslednji dan iskali odgovor, nam je Branko Vidrih iz vladnega urada za informiranje odgovoril, da je odgovor na Bajukovo vprašanje še v postopku urejanja in da nam ga bo poslal, takoj ko bo pripravljen. Čakali smo do 31. marca, kar pomeni, da so vladne službe za dokončno ureditev odgovora, potem ko ga je že sprejela tudi vla-

da, potrebovale še 6 dni, da je bil "pripravljen" za javnost. Zakaj tako, smo izvedeli iz samega odgovora. Ne samo da je ta pomanjkljiv, v njem so tudi napačni podatki. Če na tem mestu spustimo sprenevedavi uvod v odgovor, da ni jasno, za katero podjetje poslanec sprašuje, saj je v Sloveniji re-

gistriranih pet podjetij z imenom Ultra, d. o. o. (registriranih je še več podjetij z istim imenom – op.av.), in se osredinimo na samo vsebino, ugotovimo, da podatki iz odgovora niso točni. Poleg tega je vlada posredovala le podatke o dodeljenih sredstvih v zvezi s tem podjetjem za obdobje

Ultra ima svoje poslovne prostore tudi v Ljubljani na Brncičevi ulici 31. Tam ima pisarno Gregor Golobič, ki je hkrati tudi predsednik sveta Liberalne demokracije Slovenija.

Ko so poslanci izglasovali interpelacijo zoper Zorana Thalerja, nekdanjega ministra za zunanje zadeve, se je zatekel v Ultra Zagorje. Zadolžen naj bi bil za švicarski trg. Vprašanje pa je, ali za trg elektronike ali trg v tujino odlitega denarja v času lastninskega preoblikovanja nekdanjih družbenih podjetij.

zadnjih petih let, saj naj ne bi imeli v poslovnih knjigah nobenih eviden-tiranih izplačil za to podjetje pred le-tom 1999. Na vprašanje o sklenjenih pogodbah tega podjetja s podjetji, ki so v večinski državni lasti, pa se vla-da spreneveda, ko pravi, da "vlada, vladna služba ali katero koli minist-rstvo s tem podjetjem nima sklenje-ne nobene take pogodbe. Vlada na poslovanje podjetij na trgu in spre-jevanje njihovih poslovnih odloči-tev nima nobenega vpliva (četudi gre za podjetja v večinski lasti države) in tudi ne razpolaga s tovrstnimi podat-ki". Odgovor je zavajajoč, saj ima vla-da v vseh podjetjih, v katerih je drža-va večinski lastnik, svoje predstavnike. Ker je očitno, da vlada ni pripravljena odgovoriti na bistvena vpraša-nja, smo poskušali odgovore poiskati sami. Prišli smo do presenetljivih ugotovitev. Pa pojdimo po vrsti.

Napačni podatki vlade – koga ima Rop za norca?

V odgovoru na Bajukovo poslansko vprašanje je vlada odgovorila, da je Ultra, d. o. o., iz Zagorja v letih od 1999 do 2003 prejela 106,198.687,51 tolarja državne pomoči. K temu je treba prišteti še 150 milijonov tolarjev posojila, ki ga je kot družba v zasebni lasti leta 1999 prejela od Sklada RS za razvoj. Skupaj naj bi bila Ultra v preteklih letih prejela 256,198.687,51 tolarja državne pomoči. Podatke je vlada utemeljila s priloženimi tabelami. Ko smo jih preverjali, smo ugotovi-li, da se podatki iz tabel ne ujemajo s podatki, napisanimi v uvodu odgo-

vora. Izkazalo se je, da je vlada v ta-belah "priznala" le 86,605.996 tolar-jev pomoči, preostalih 19,592.691,51 tolarja pa se je "izgubilo". Vendar to še ni vse; iz uvodnega besedila odgo-vora je razvidno, da je Ultra Zagorje iz t. i. zasavskega zakona prejela 30,123.500,51 tolarja. To naj bi doka-zovali podatki iz priloženih tabel, iz katerih pa je razvidno, da je Ultra v letih 2001 in 2003 iz tega naslova pre-jela "le" 7,480.950 tolarjev. Ko smo pomoč iz t. i. zasavskega zakona pre-verjali v poročilu Regionalnega cen-tra za razvoj iz Zagorja, smo ugotovi-li, da je Ultra samo v letu 2003 iz tega naslova prejela 22,641.803 milijone tolarjev (vlada je za to leto v tabelah navedla znesek v višini 3,985.000 to-larjev), kar pomeni, da je Ultra samo lani iz tega naslova prejela skoraj se-demkrat več denarja, kot je prika-zala vlada v tabelarnem delu odgo-vora na Bajukovo poslansko vprašanje. Šli smo dalje in primerjali v odgovoru izkazane podatke s po-datki ministrstva za gospodarstvo. Na spletni strani ministrstva so ob-javljena le nekatera poročila oziroma analize številnih razpisov za do-delitev pomoči. Iz poročila z naslo-vom Rezultati javnega razpisa za spodbujanje izvozne intenzivnosti malih in srednjih podjetij v letu 2003 je razvidno, da je Ultra, d. o. o., Za-gorje (pod zaporedno številko 61) lani prejela pomoč v višini 5,570.000 tolarjev. Vlada je v odgovoru na Ba-jukovo poslansko vprašanje navedla znesek v višini 4,598.829 tolarjev. Raz-lika je sicer "le" dober milijon tolar-

Uspešni s pomočjo politike

Preverjanje uspešnosti poslovanja gospodarskih družb v Zagorju ka-že, da so uspešne le tiste, v katerih so lastniki in direktorji člani LDS in ZLSLD. Če tokrat izvzamemo družbo Eti Elektroelementi iz Izlake, ki je ena večjih delniških družb v tem delu Zasavja, in se usmerimo na manj-ša podjetja, ugotovimo zanimive povezave. Ko smo po I-bonu, bazi finančnih podatkov, iskali nekatere podatke, smo se ustavljali povsod, kjer poslujejo z večjimi dobički. Takšne družbe lahko preštejemo na prste ene roke, v vseh pa so isti lastniki. Gre za družbe v rokah Miloša Urbanije, Gabrijela Brezovarja, Iztoka Živka, Sandija Česka, Nataše Je-sensek Česko in Livije Dolanc. Za njimi pa stoji velik "aparati" iz vrst LDS in ZLSLD: Milan Kučan, Miran Potrč, Metka Tekavčič, Miloš Prosenc, Staša Baloh Plahutnik, Gregor Golobič, Anton Rop, Slavko Gaber, Zden-ka Kovač, Anton Anderlič, Jožef Školč, Marjan Kramar, Zoran Thaler, Mojmir Ocvirk, Tomo Garantini, Aleksander Mervar in Ivo Vrtačnik. Do poletja 1999, ko je umrl, je bil na tem področju aktiven tudi Peter Rigl, takratni predsednik poslovno-razvojnega sveta LDS (član je bil tudi Zo-ran Janković iz PS Mercator), v veliko "pomoč" jim je tudi Maks Tajni-ka, boter vseh pa je bil Stane Dolanc. Pri današnjih lastnikih "uspešnih" zagorskih družb gre torej za podmladek nekdanje komunistične partije. V resnici je bil Miloš Urbanija, lastnik in direktor družbe Ultra, poleg tega pa solastnik številnih drugih podjetij, po poklicu le elektrotehnik, v letih do 1990 aktiven član ZSMS. Bil je predsednik OO ZSMS Zagorje in član republiškega predsedstva ZSMS. Spomnimo, da je prav občinski odbor ZSMS leta 1989 kot kandidata za predsednika predsedstva SFRJ predla-gal dr. Janeza Drnovška. Sandi Česko, lastnik Studia Moderna in še ne-kaj drugih podjetij (njegov mentor je bil Stane Dolanc), je aktiven v Kučanovemu Forumu 21. Vsem navedenim je skupno to, da so novo-dobni zagorsko-izlaški bogataši. Pri svojem delu dobivajo obilno dr-žavno pomoč, delajo pa predvsem za podjetja v večinski državni lasti.

Različni podatki o državni pomoči družbi Ultra, d. o. o., Zagorje v letih od 1999 do 2003 (v tolarjih):

	Podatki iz odgovora	Podatki iz tabelarnega dela
1. Ministrstvo za gospodarstvo	69,015.406	72,914.845
2. Ministrstvo za šolstvo	7,059.781	6,210.201
3. Zasavski zakon	30,123.500,51	7,480.950
Skupaj:	106,198.687,51	86,605.996
Razlika med podatki v istem odgovoru:		19,592.691,51

Na spletni strani ministrstva za gospodarstvo smo v poročilu Rezultati javnega razpisa za spodbujanje izvozne intenzivnosti malih in srednjih podjetij v letu 2003 med prejemniki sredstev zasledili tudi družbo TEVE Varnost Elektronika, d. o. o., Zagorje (zap. št. 56). Družba je prejela 6,218.000 tolarjev nepovratnih sredstev, lastniki družbe pa so Iztok Živko, ki jo tudi vodi, Gabrijel Brezovar, Miloš Urbanija.

Opomba: V postavki ministrstva za gospodarstvo so zajeti podatki o pomoči, ki je bila v preteklih letih nakazana iz ministrstva za gospodar-ske dejavnosti, ministrstva za ekonomske odnose in razvoj in minist-rstva za malo gospodarstvo; vse to je bilo v letu 2001 združeno v eno ministrstvo, in sicer ministrstvo za gospodarstvo. Pri podatkih iz ta-belarnega dela smo v postavki št. 1 izvzeli podatke o pomoči po t. i. zasav-skem zakonu in tega prikazali posebej ter s tem poenotili podatke.

jev, vendar to poleg prej navedenih nepravilnosti in glede na to, da na spletni strani niso objavljene vse analize razpisov (sezname prejemnikov), zbuja dodaten sum v verodostojnost vlad-nih podatkov v odgovoru. Dodajmo, da je Ultra v preteklih letih poleg de-narja ministrstva za gospodarstvo prejela še denar ministrstva za šol-stvo. Tudi v tem delu podatki vlade v odgovoru niso točni. Na spletni strani ministrstva tega podatka nis-mo mogli preveriti, saj analiz javnih razpisov za razdeljevanje državne

Po naših informacijah je Miloš Urbanija že "prepariral" Igorja Bavčarja, predsednika uprave Istrabenzja, tako da ta že uporablja "njegove" storitve ali pa jih bo kmalu.

Družba ITS Intertrade Sistemi s sedežem na Leskovškovi cesti 6 v Ljubljani ima bistveno več znanja in izkušenj in sodi med veliko tehnološko informacijsko razvojno podjetje, vendar se je bila iz razpisa za sledenje vozil Pošte Slovenije primorana umakniti in prostor prepustiti Ultri.

»pomoči ne objavljajo. Iz vsega navedenega ugotovimo, da je odgovor vlade in njenega predsednika Antona Ropa na poslansko vprašanje poslanca Andreja Bajuka zavajajoč, podatki pa so napačni. Vprašamo se lahko, koga Anton Rop s tem zavaja. A pojdemo dalje in razčistimo ozadje delovanja Ultri in z njo povezanih podjetij.

Ultra dela za podjetja v državni lasti

Poslovne bilance družbe Ultra kažejo, da gre v zadnjih letih za hitro rastoče podjetje. Leta 1994 so zaposlovali 12 ljudi in dosegli 142 milijonov tolarjev celotnega prihodka, pr-

vi večji vzpon pa so dosegli v letu 1999. Po tem letu se njihovo poslovanje strmo dviguje. Izrazit vzpon v dohodkovnem smislu so dosegli v letu 2001. V Ultri je danes zaposlenih več kot 100 ljudi. Celotni prihodek družbe presega 1,5 milijarde tolarjev (približno 60 odstotkov na domačem trgu), dobička pa je nekaj več kot 60 milijonov tolarjev. Ukvarjajo se z mobilnim plačevanjem, imenovanim implementacija mobilnih omrežij v industrijska okolja (m-pay), večpredstavno navigacijo in sledenjem vozil (talk-track) ter sistemskimi informacijskimi rešitvami za naftno industrijo (ultra-

energy). Gre predvsem za to, da imajo na več tisoč plačilnih avtomatov (predvsem za osvežilne pijače in sendviče) nameščene svoje sisteme plačevanja, sistem za sledenje avtomobilov in nadzor nad porabo goriva na posameznih bencinskih črpalkah. Za vse to uporabljajo rešitve mobilne telefonije. Urbanija je v pogovoru za Delo (objavljen je bil v začetku oktobra 2003) dejal, da že zdaj povsem izkoriščajo tehnologijo GPRS (prenos podatkov prek mobilnih omrežij GSM) in razvijajo rešitve za UMTS. Prepričan je tudi, da imajo mobilne storitve prihodnost v industriji, ne pri uporabnikih. Ker je

tudi avtomobilov čedalje več, so se lotili razvijanja t. i. talk-track. "Tu gre za strojno in programsko rešitev na ključ za vsa podjetja, ki želijo v vsakem trenutku vedeti, kje so njihova vozila, kako hitro vozijo, kje so se ustavila, kolikšna je trenutna poraba goriva, ali je ta optimalna; programska oprema vsebuje izpise potnih nalogov, napravo je mogoče priključiti na motor, pregledati delovanje, servis in podobno. Vsa strojna oprema za uporabnike je pri Ultri, stroški za uporabnika so med 70 in 110 evri mesečno," je še dejal Urbanija. Pohvalil se je, da so prodali že 350 sistemov, kar je več kot vsi po-

Urbanija in Golobič

Sošolci 38-letnega elektrotehnika Miloša Urbanije iz Zagorja (oče je bil rudar) zatrjujejo, da Urbanija v šoli nikoli ni bil posebno uspešen, vendar se je že zgodaj aktivno vključil v politiko in bil pred osamosvojitvijo dejaven v ZSMS. Pravijo, da je bil pred osamosvojitvijo "prvo ime Zasavja", družil pa se je z Mojmírom Ocvirkom in Gregorjem Golobičem, v zadnjem desetletju glavnim kadrovikom v državi. Po osamosvojitvi je Urbanija okoli sebe zbral ekipo sošolcev, prej zaposlenih v družbi Energoinvest Varnost, ki je propadla, imela pa je dober program elektronike, in 5. januarja 1990 ustanovil svoje podjetje. Ta ekipa naj bi bila vsa leta dejansko gibalo razvoja Ultri, trije izmed njih – Miha in Marko Urbanija ter Bogdan Pavlič – pa so tudi solastniki družbe. Iz nekdanje firme naj bi bili odnesli znanje in program in ga nato razvijali dalje. Miloš Urbanija že več kot desetletje v Zagorju velja za glavne-

Prijateljstvo med Milošem Urbanijo in Gregorjem Golobičem sega v leto 1989. Petnajst let sta kadrovala: Urbanija v Zasavju, Golobič pa na ravni države.

ga kadrovika LDS, čeprav se sam aktivno v politiko ne vključuje. Nered se pojavlja tudi v javnosti; celo na lokalni ravni se je izjav in intervjujev vsa leta skrbno izogibal. Enega prvih intervjujev je dal oktobra lani za časnik Delo, povod za to pa je bila zaposlitev Gregorja Golobiča v družbi Ultra, kar sicer ni prva zaposlitev politika v tej družbi. Po interpelaciji se je v Ultri zaposlil Zoran Thaler, skr-

bel pa naj bi bil za posle v Švici. Po nekaterih informacijah naj bi se bil leta 2000 v Ultri za kratek čas zaposlil tudi minister Janez Kopač, vendar so na ministrstvu te trditve zanikali. Odmevnejša zaposlitev v Ultri je še zaposlitev Dragana Stojkovića-Piksija, nekdanjega predsednika Nogometne zveze Srbije, ki danes živi na Japonskem, v Ultri pa je promocijski direktor za Japonsko. Po Urbanijevih besedah

naj bi mu Stojković odpiral vrata v ta del sveta. Po besedah naših sogovorcev pa naj bi mu Stojković odpiral vrata tudi v Srbijo in Črno goro. Zanimivo je, da je Urbanija enemu od naših virov ob zaposlitvi Gregorja Golobiča dejal, da je zaposlil strokovnjaka, ki naj bi mu odpiral vrata v Slovenijo in na zahodnih tujih trgih. Za dnevnik Delo pa je dejal, da je "Gregor Golobič velik potencial". Glede na to, da je Golobič v poslovnem dnevniku Finance pred tedni dokaj ostro napadel Stojana Grilja, direktorja Davčnega urada RS, je na dlani, da bo vsa z Urbanijo, Brezovarjem in Češkom povezana podjetja "obvaroval" pred neprijetnimi pregledi davčnih inšpektorjev. Glede na veliko prepletenost podjetij, njihovo število, ustanavljanje novih in zapiranje starih podjetij le s fikusi in tajnico (t. i. papirnatimi tigri) pa je obvarovanje pred pregledi poslovanja s strani davčnih inšpektorjev nadvse pomembno.

Miloš Urbanija si je hišo s 25-metrskim bazenom z ogrevano vodo zgradil na mirnem kraju v neposredni bližini Izlake. Hiša je vredna vsaj 500 milijonov tolarjev, to je toliko, kolikor dober elektroinženir (Urbanija je le elektrotehnik) zasluži v 200 letih, pri čemer ne sme ne jesti ne piti.

nudniki skupaj doslej na slovenskem trgu. Pri tem je zanimivo, da strojni del za te rešitve za Ultra izdeluje neka firma v Avstriji. Sami naj bi bili izdelali t. i. živ navigacijski sistem, ki uporabniku/vozniku pove, kdaj mora zaviti, kje, odkupili pravice za uporabo zemljevidov Slovenije in drugih držav, sami delajo podrobne zemljevide in podobno. Želijo si prodreti v Nemčijo, ki je zibelka avtomobilске industrije pa tudi trg je ogromen, za to pa naj bi bil zadolžen prav Golobič. Ko smo pri ustreznih strokovnjakih iskali odgovore o "visoki tehnologiji", ki jo je omenjal Urbanija, smo prišli do odgovorov, naj ne bi bilo v celoti tako. Zato smo pri vladnem uradu za intelektualno lastnino poskušali dobiti podatke o prijavljenih patentih tega zasavskega podjetja. Do zaključka redakcije nam odgovorov ni uspelo pridobiti.

Ultra v privilegiranem položaju

Ultra posluje predvsem s podjetji, ki so v državni lasti. Pri tem izstopajo mobilni operaterji, kot sta Mobitel in Debitel. Poleg tega na področju naftne industrije že sodeluje s Petrolom, OMV, zagotovljeno naj bi imela poslovanje z Istrabenzom in Igorjem Bavčarjem. Svoj pohod so napovedali tudi na Hrvaško. Lani so odkupili karlovsko podjetje Dinova, po naših informacijah pa želijo prodreti tudi v hrvaško razdeljevanje proračunskega denarja, hkrati pa naj bi že iskali denar pri raznih strukturnih skladih Evropske zveze. Podpisali so tudi pogodbo s hrvaško Ino v vrednosti 2 milijona evrov. Ko smo v Ino preverjali, kaj so za to "kupili", smo ostali praznih rok. Izjav za naš teden namreč ne dajejo. Sicer pa so v Ultri zelo samozavestni. Za Nokio in evropsko podružnico Vise zatrjujejo, da to sploh ni njihova konkurenca, saj menda ti razvijajo rešitev napredne oziroma pametne mobilne kartice SIM, kar naj bi bilo prezapleteno za povprečnega uporabnika. V Ultri naj bi razvijali preproste in poceni rešitve. Urbanija je za dnevnik Delo dejal, da je Ultra z Mobitelom v dvojnem odnosu. "So izvajalec in kupec. Za Mobitel naj bi razvili mobilno plačevanje in daljinski nadzor baznih postaj, od njih pa zakupujejo omrežje GPRS za storitve Ultrinih uporabnikov." Poleg tega razvijajo tudi rešitve UMTS za Mobitel, je zatrdil Miloš Urbanija.

Prihodnjič: Izdelki Ulte tudi za vohunske namene, poslovanje družbe GIP Beton MTO in drugih z LDS povezanih podjetij. **Vida Kocjan**

Ultra posluje predvsem s podjetji, ki so v državni lasti. Pri tem izstopata Mobitel (hčerinska družba Telekom) in Petrol.

Zasavski zakon

Zasavje je v letu 2003 že tretje leto pridobivalo sredstva iz naslova t. i. zasavskega zakona. Njegovo izvajanje je temeljilo na v juniju 2002 sprejetem dvehletnem programu ukrepov za razvojno prestrukturiranje regije. Vlada je za izvajanje zakona najprej predvidela milijardo tolarjev, v začetku leta 2003 pa je bila ta proračunska postavka znižana na 850 milijonov tolarjev. Hkrati s spremembo in dopolnitvijo zasavskega zakona se je programsko obdobje podaljšalo za dve leti, tako da kljub zniževanju letnih zneskov sofinanciranja razvojnega prestrukturiranja regije skupna vsota ostaja enaka; to je 4,9 milijarde tolarjev, denar pa se bo razdeljeval, dokler ne bo popravljen – predvidoma do leta 2006. V letu 2003 je Ultra prejela naslednje pomoči:

1. Rezultati javnega razpisa za spodbujanje investicij v malih in srednje velikih podjetjih na območju občin Hrastnik, Laško, Litija, Radeče, Šmartno pri Litiji, Trbovlje in Zagorje ob Savi v letu 2003:
 - odobrena sredstva 7,983.000
 - realizacija 7,235.000 za 12 novih delovnih mest po pogodbi
2. Rezultati javnega razpisa za spodbujanje investicij v razvoj človeških virov, sofinanciranje izdelave kadrovske strategije in implementacija projektov s področja razvoja človeških virov v letu 2003:
 - odobrena sredstva 15,607.200
 - realizacija 14,240.583
3. Rezultati javnega razpisa za spodbujanje investicij v razvoj človeških virov, sofinanciranje izobraževanja in usposabljanja v letu 2003:
 - odobrena sredstva 1,166.220
 - realizacija 1,166.220

Pomoč po t. i. zasavskem zakonu

- Vlada v odgovoru na poslansko vprašanje navaja, da je Ultra, d. o. o., v letih od 2001 do 2003 iz tega naslova prejela 30,123.500,51 tolarja.
- Iz tabel v istem pismu je razvidno, da je Ultra prejela 7,480.950 tolarjev.
- Iz poročila Regionalnega centra za razvoj Zagorje je razvidno, da je v letu 2003 prejela 22,641.803 tolarjev.

Opomba: Podatki vlade se nanašajo na leta 2001 do 2003. Podatki Regionalnega centra za razvoj Zagorje (RCR Zagorje) se nanašajo samo na leto 2003, objavljeni pa so bili v decembrski številki časopisa Razvoj, ki ga izdaja ta center. Vlada za to leto v tabelarnem delu odgovora navaja, da je Ultra iz tega naslova prejela v letu 2003 le 3,985.950 tolarjev pomoči.

Kmalu bo minilo pet let, odkar je začela delovati nacionalna stanovanjska varčevalna shema. Stanovanja so se medtem močno podražila, banke pa ponujajo ugodnejše obresti kot shema.

V povezavi z nacionalno stanovanjsko varčevalno shemo (NSVS) minevata dve obletnici. Čez dva meseca se bo iztekla prva, najbolj množična shema NSVS. Hkrati je "idejni oče" stanovanjskega varčevanja, direktor stanovanjskega sklada Edvard Oven, napovedal, da se ne namerava več potegovati za nov mandat. Se ta dogodka časovno ujema ta po naključju ali sta soodvisna?

Manipulacije s stanovanji

Edvard Oven razlaga, da mesto direktorja Republiškega stanovanjskega sklada zapušča v prepričanju, "da je treba oditi, dokler zmaguješ". Oven je znal vedno zelo samozavestno nastopati in prepričljivo komunicirati z javnostjo. Hkrati mu nikakor ne moremo odrekat njegovih številnih sposobnosti in dosežkov. Toda vendarle kaže biti pri razlogih za njegov umik previden. Gre v resnici za naveličanost in željo po novih izzivih ali za spoznanje, da se je projekt NSVS izjalovil in se je treba umakniti, preden se barka potopi? Oven slednjega seveda ne bi nikoli priznal. Še vedno zelo prepričljivo trdi, da je NSVS uspešen projekt, ki je dosegel vse zastavljene cilje. Pri tem javno omenja predvsem povečanje dolgoroč-

nejšega varčevanja prebivalstva (kar naj bi bilo dobro tako za prebivalstvo kot za banke), zagotavljanje pravic varčevalcev, da po izteku varčevanja pod ugodnimi pogoji najamejo stanovanjsko posojilo, vpliv na znižanje ravni obrestnih mer v bankah in preprečitev pretiranega zvišanja cen stanovanj ob izteku prve varčevalne sheme, torej letos.

Država subvencionira bogate?

Pa pojdemo po vrsti. Na prvi pogled je videti, da je od vsega naštetega NSVS najbolj vplivala prav na povečanje dolgoročnega varčevanja prebivalstva. Hkrati naj bi to pozitivno vplivalo tudi na banke, ki so sedaj dobile več dolgoročnih virov za odobravanje dolgoročnih posojil. Vendar izsledki raziskave Eko-

nomskega inštituta Pravne fakultete kažejo, da NSVS ni pomembneje vplivala na obseg varčevanja v Sloveniji. Toda četudi pozabimo na ta izsledek, se nam vsekakor postavlja vprašanje, ali je bilo povečanje varčevanja dejansko prvi in najpomembnejši cilj. V shemi, ki se razglša za stanovanjsko, najbrž ne. Pri tem moramo pomisliti tudi na dejstvo, da je nacionalna varčevalna shema pri varčevalcih priljubljena predvsem zaradi nadpovprečne donosnosti, ki je posledica premij, ki jih vsem varčevalcem poklanja država. Na tem mestu moramo pomisliti še na izsledke več anket, ki dajejo jasno vedeti, da v varčevalni shemi varčujejo predvsem bolj situirani varčevalci, ki imajo v velikem delu že rešeno stanovanjsko vprašanje. Postavlja se

vprašanje, zakaj država s proračunskim denarjem, denarjem nas vseh, subvencionira varčevanje tistih, ki niso reveži, poleg tega pa stanovanja v veliko primerih sploh ne potrebujejo. Na drugi strani pa že dolgo primanjkuje neprofitnih in socialnih stanovanj. Tako stanovanjski problemi številnih finančno šibkejših državljanov, ki si ne morejo privoščiti lastnega stanovanja (v nobenem primeru pa ne hkratnega plačevanja najemnine in varčevanja v NSVS), ostajajo nerešeni, država pa državni denar poklanja tistim, ki stanovanja že imajo ali bi si jih vsaj lažje kupili sami. Državna sredstva in energijo ter pozornost stanovanjskega sklada bi bilo veliko ustrezneje usmeriti v zagotavljanje zadostnega števila socialnih in neprofitnih stanovanj.

Finančno ministrstvo že dlje časa pripravlja projekt hipotekarnih obveznic. Ni še določeno, ali bo te obveznice izdajala posebna hipotekarna banka ali pa bodo to lahko počele vse univerzalne banke, ki si bodo pridobile ustrezno licenco. Pri hipotekarnih obveznicah bo šlo predvsem za to, da bodo banke hipotekarna posojila, izdana na podlagi zastave nepremičnin, združevale v celoto (ki bo zaradi razpršitve manj tvegana kot posamično hipotekarno posojilo) in na podlagi tega izdajale hipotekarne obveznice, ki jih bodo lahko kupovali vsi zainteresirani vlagatelji (poleg bank še zavarovalnice, skladi, podjetja in posamezniki). Zaradi nizkega tve-

ganja naj bi te obveznice imele tudi nizko obrestno mero, kar naj bi bankam omogočalo odobravanje stanovanjskih posojil po nizkih obrestnih merah. Kljub temu pa je zaradi nedokončane preobrazbe slovenskih bank še vedno vprašanje, ali bodo ta posojila ugodnejša od posojil, ki jih v Sloveniji že ponujajo tuje banke. Problem ni samo v višini obrestnih mer, temveč tudi v tem, da znesek hipotekarnega posojila ne bi smel presegati 60 odstotkov vrednosti zastavljene nepremičnine. Že zdaj pa nekatere tuje banke ponujajo posojila v višini do 70 odstotkov vrednosti zastavljene nepremičnine. Odstotek posojila je zelo pomemben, saj zelo vpliva na to, kako hitro si

lahko posameznik privošči lastno nepremičnino (če mora sam zbrati 40 odstotkov celotnega zneska, lahko to traja kar nekaj let). Zato bi se bilo smiselno projekta hipotekarnih obveznic lotevati le, če bo omogočal posojila, ki bodo presegala 70 odstotkov vrednosti zastavljenih nepremičnin. Stremeti bi morali celo k temu, da bi bile lahko nepremičnine tako kot v ZDA (skoraj) v celoti financirane s hipotekarnimi posojili. To bi vsem mladim s kolikor toliko stabilno zaposlitvijo omogočilo, da takoj pridejo do lastnega stanovanja. V obliki, kot je predvideno zdaj, pa bodo hipotekarne obveznice spet največji dobiček prinašale bankam.

Obrestne mere so znižale tuje banke

Zdaj pa k drugi skupini domnevo pozitivnih učinkov nacionalne stanovanjske varčevalne sheme. Tukaj stanovanjski sklad navaja predvsem zagotavljanje pravice do najetja ugodnega posojila in pomemben vpliv na znižanje obrestnih mer za stanovanjska posojila v bankah. Te obrestne mere so se v zadnjem času resnično močno znižale, vendar pri tem dvomimo o večjih zaslugah sklada. Na znižanje ravni obrestnih mer je vplivala predvsem čedalje večja konkurenca tujih bank slovenskemu bančnemu kartelu in tudi splošen trend zniževanja obrestnih mer v Sloveniji in svetu. Hkrati pa nižje obrestne mere (predvsem pri tujih bankah)

varčevalne sheme ne bi bilo pričakovati posebnega povišanja cen nepremičnin. Glede na raziskave nekaterih nepremičninskih agencij naj bi tudi dejansko bilo tako. Vendarle zadeva ni tako preprosta. Večjega povišanja cen – razen pri manjših stanovanjih in na dobrih lokacijah – dejansko ni pričakovati. Toda razlog je absurden. Cene stanovanj zaradi NSVS najverjetneje ne bodo prav posebej narasle, ker so iz tega razloga precej narasle že v preteklosti. V zadnjih petih letih so se namreč cene nepremičnin, še posebej v Ljubljani in na Obali (kjer želi stanovanja kupiti največji del varčevalcev), močno povišale. Velik del tega je šel prav na račun pričakovanj v zvezi z učinkom NSVS. Prodajalci in kupci stanovanj so pričakovali, da se bodo ob izteku NSVS cene stanovanj precej povišale. Zaradi tega so že pred tem stanovanja prodajali in kupovali po višjih cenah, kot bi jih sicer. Prišlo je torej do na finančnih trgih zelo znanega pojava, ko na podlagi znanih informacij ljudje svoja pričakovanja že vnaprej vračunajo v cene, ob sami izvršitvi pričakovanega dogodka pa ne pride do bistvene spremembe, ker se je ta zgodila že pred tem. Torej ne drži, da NSVS ni imela bistvenega vpliva na ceno stanovanj ali da so se zaradi nje cene stanovanj celo znižale.

Nerešena stanovanjska problematika je eden glavnih razlogov za zastrašujoče nizko rodnost.

pomenijo, da pravice do "ugodnih posojil", ki jih zagotavlja NSVS, za večino varčevalcev sploh ne bodo posebej zanimive. Zakaj bi najemali posojilo po pogojih, ki so bili privlačni pred petimi leti, danes pa zaradi povsem drugačne ravni obrestnih mer niso kaj prida zanimivi? Edina izrazita prednost posojil po NSVS je ta, da banke posojilojemalcem poleg obresti ne smejo zaračunavati dodatnih stroškov posojila. Vendar pri posojilih za večje zneske in daljše ročnosti ta prednost praviloma ne pride do izraza, da bi bila posojila iz NSVS bistveno konkurenčnejša. Zaradi tega se utegnejo znajti v težavah tudi banke, ki sodelujejo v NSVS. Pravila namreč določajo, da bodo morale banke iz svojega žepa državi povrniti vse premije za vse tiste varčevalce, ki po izteku sheme ne bodo najeli stanovanjskega posojila.

Cene stanovanj precej višje

Uspeh stanovanjskega sklada naj bi bil tudi v tem, naj ob izteku prve

varčevalne sheme ne bi bilo pričakovati posebnega povišanja cen nepremičnin. Glede na raziskave nekaterih nepremičninskih agencij naj bi tudi dejansko bilo tako. Vendarle zadeva ni tako preprosta. Večjega povišanja cen – razen pri manjših stanovanjih in na dobrih lokacijah – dejansko ni pričakovati. Toda razlog je absurden. Cene stanovanj zaradi NSVS najverjetneje ne bodo prav posebej narasle, ker so iz tega razloga precej narasle že v preteklosti. V zadnjih petih letih so se namreč cene nepremičnin, še posebej v Ljubljani in na Obali (kjer želi stanovanja kupiti največji del varčevalcev), močno povišale. Velik del tega je šel prav na račun pričakovanj v zvezi z učinkom NSVS. Prodajalci in kupci stanovanj so pričakovali, da se bodo ob izteku NSVS cene stanovanj precej povišale. Zaradi tega so že pred tem stanovanja prodajali in kupovali po višjih cenah, kot bi jih sicer. Prišlo je torej do na finančnih trgih zelo znanega pojava, ko na podlagi znanih informacij ljudje svoja pričakovanja že vnaprej vračunajo v cene, ob sami izvršitvi pričakovanega dogodka pa ne pride do bistvene spremembe, ker se je ta zgodila že pred tem. Torej ne drži, da NSVS ni imela bistvenega vpliva na ceno stanovanj ali da so se zaradi nje cene stanovanj celo znižale.

NSVS je torej s skupnim denarjem nas vseh koristila predvsem bolj situiranim varčevalcem, ki stanovanja že imajo ali bi si jih še najlažje kupili sami. Vendar tudi tisti varčevalci, ki stanovanja nameravajo kupiti, ne bodo kaj prida na boljšem, saj so se stanovanja tudi zaradi pričakovanj v zvezi z NSVS v preteklih petih letih precej podražila. Problem previsokih obrestnih mer za posojila je rešila konkurenca tujih bank in ne draga intervencija države. Ob vsem denarju in pozornosti, namenjeni NSVS, pa še vedno primanjkuje veliko neprofitnih in socialnih stanovanj za tiste, ki ne morejo sodelovati v NSVS ali si stanovanja sploh ne morejo kupiti. To vprašanje je še posebej kritično, ker je prav stanovanjska problematika eden glavnih razlogov za izumiranje Slovencev.

Denis Vengust

Do vstopa Slovenije v Evropsko unijo je le še dober teden dni. Večina Slovencev v zvezi s samim polnopravnim članstvom Slovenije v EU ne izkazuje posebnega navdušenja. Ljudje od vstopa v EU ne pričakujejo bistvenih sprememb na bolje ali so v zvezi s tem celo skeptični, ker so prepričani, da jim bo šlo slabše kot doslej. Razmeroma malo je takih, ki vstop v EU čakajo z velikim optimizmom. Seveda so tudi velike razlike med posameznimi področji življenja. Prav borza je eno tistih, na katero je po mojih opažanjih vezanih zelo veliko, če ne celo največ pozitivnih pričakovanj v zvezi s polnopravnim članstvom v EU.

Mnogi ljudje so namreč prepričani, da bo ta vstop v EU zelo pozitivno vplival na slovenski borzni trg oziroma na vrednosti slovenskih delnic. Nekako se mi zdi, da je to prepričanje veliko bolj kot pri borznih profesionalcih zasidrano v glavah novopečenih ali občasnih vlagateljev. Znano je, da so pričakovanja vlagateljev ena od stvari, ki najbolj vplivajo na borzne razmere. Če investitorji pričakujejo več, kot se potem dejansko zgodi, tečaji že v času pričakovanj rastejo čez "razumne" meje, ob samem dogodku pa se zaradi razočaranja znižajo. Kolikor pa vlagatelji pričakujejo manj, kot se kasneje dejansko zgodi, tečaji v času takšnih pričakovanj mirujejo ali celo upadajo pod "razumno" mejo. Ko se dogodek uresniči, pa tečaji zaradi preseganja pričakovanj poskočijo. Na borzi torej niso toliko pomembni absolutni kazalci (visoki ali nizki dobički ipd.), temveč predvsem relativna pričakovanja, ali so investitorji v cene delnic vračunali nižje, enake ali višje vrednosti od dejanskih. Pri napovedovanju razmer na slovenskem borznem trgu po vstopu v EU imamo dve težavi. Prva, manjša, je ta, da je težko oceniti dejansko razmerje med tistimi, ki imajo v zvezi z vstopom v EU pozitivna pričakovanja, in tistimi, ki teh pričakovanj nimajo. Prepričan sem sicer, da je prvih vsekakor več. Toda na borzi ne odloča število tako in drugače mislečih vlagateljev, temveč predvsem razmerje med količino denarja prvih in drugih. Pri vlagateljih, ki upravljajo z velikimi vsotami denarja, pa je navdušenja nad vstopom v EU manj kot pri majhnih investitorjih. Kljub temu sem prepričan, da so v cene delnic v precejšnji meri vračunana tudi že pozitivna pričakovanja v zvezi s članstvom v EU.

Največja težava je v tem, da dejansko ne vemo, v kolikšni meri bo vstop v EU vplival na tečaje slovenskih delnic. Le-te so v večini primerov res že precej pregrete in tudi kakšnih večjih prevzemov v obdobju do volitev ni pričakovati. Toda po drugi strani se bo z vstopom v unijo prepoznavnost Slovenije zagotovo povečala, kar bi lahko vplivalo na pritok dodatnega svežega kapitala. Če ne drugega, bodo tuji skladi, katerih strategija je ozko usmerjena v razpršitev naložb po vseh članicah EU, po prvem maju prisiljeni kupovati nekatere slovenske delnice. Ob vsem tem bodo na tečaje vplivali še drugi dejavniki. Zelo pomembno se mi zdi dejstvo, da je daleč največji slovenski upravljavec slovenskih vzajemnih skladov prav v teh dneh dobil dovoljenje, da lahko v tujino investira več kot 10 odstotkov sredstev. In pravzaprav je pri njegovih skladih že nekaj časa zaznati čedalje šibkejšo povpraševanje po slovenskih delnicah. Zaradi toliko različnih mešanih vplivov je napoved skoraj nemogoče podati. Kljub temu pa se bolj nagibam k temu, da se nam v roku največ nekaj mesecev obeta srednjeročna stagnacija ali celo upadanje tečajev.

Denis.Vengust@email.si

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Na evropskem prepihu

Med mnogimi novostmi, ki nas čakajo po prvem maju, bo tudi odprtje trga nepremičnin. Državljeni EU bodo lahko neomejeno kupovali hiše oz. stanovanja v Sloveniji (veljalo bo tudi obratno), zanimanje za nakupe pa bo zaradi poenostavitve postopka verjetno precejšnje.

Do sedaj je veljalo načelo vzajemnosti, kar je pomenilo, da se tujemu državljanu omogoči nakup nepremičnine v Sloveniji le, če za Slovence pogoji za nakup istovrstne nepremičnine, ki leži na istovrstnem območju v državi, od koder prihaja tuji kupec, niso bistveno težji, kot jih naš pravni red določa za tujca. To je v bistvu vsebina t. i. španskega kompromisa z uradnim nazivom aneks št. XIII Evropskega sporazuma med EU in Slovenijo, ki je bil dokončno ratificiran 1. februarja 1999. Poleg tega je kompromis za prva štiri leta predvidel lastninsko pravico za državljane EU, ki so že imeli vsaj tri leta stalno prebivališče

v Sloveniji, po preteku štirih let pa je kot pogoj ostala le še vzajemnost.

Postopki bistveno lažji

Na papirju je bila pridobitev nepremičnine za državljane EU torej dokaj preprosta zadeva, toda v zadnjih letih je ministrstvo za pravosodje zavrnilo kar tri četrtnine prošenj. Tovrstne zavrnitve se je dalo obiti tako, da je kupec odprl firmo, ki je nato uradno kupila nepremičnino.

Tiskovni predstavnik ministrstva za pravosodje Franc Stanonik nam je razložil, da bodo imeli po novem slovenski državljani pri pridobivanju nepremičnin v državah članicah EU enake pravice kot državljani dosedanjih članic. Nepremičnine bomo Slo-

venci lahko pridobivali v skladu z njihovo veljavno zakonodajo pod enakimi pogoji kot doslej, razen v državah, ki imajo različen pravni režim glede pridobivanja nepremičnin s strani državljanov držav, ki so članice EU, in državljanov držav, ki niso njene članice. V teh državah bodo slovenski državljani odslej lahko pridobivali nepremičnine pod enakimi pogoji kot državljani držav članic.

Tujci pa lahko na podlagi 68. člena Ustave Republike Slovenije pridobivajo lastninsko pravico na nepremičninah pod pogoji, ki jih določa zakon ali mednarodna pogodba, ki jo ratificira državni zbor. "Z vstopom Slovenije v EU se bo pravni režim za pridobitev nepremičnin

tako za državljane sedanjih držav članic kakor tudi za državljane držav pristopnic spremenil. Nepremičnine na ozemlju Republike Slovenije bodo lahko pridobivali na podlagi vseh pravnih temeljev, brezpogojno. To pomeni, da državljanom držav EU po 1. maju za pridobitev nepremičnin v Republiki Sloveniji ne bo več treba pridobiti upravne odločbe o ugotovitvi vzajemnosti," je pojasnil Stanonik. Tudi državljani držav pristopnic bodo lahko pridobivali nepremičnine na ozemlju RS pod enakimi pogoji kot naši državljani.

Visoke cene v EU

Dejstvo je, da cene nepremičnin povsod po Evropi rastejo. Pri naku-

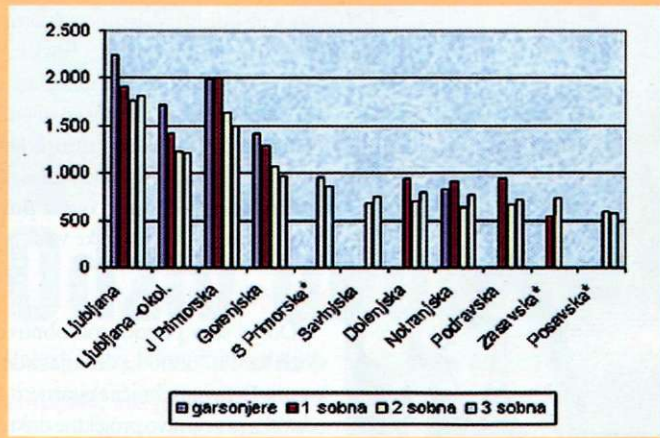
Obstaja bojazen, da bodo Italijani po vstopu Slovenije v EU pokupili veliko nepremičnin na Primorskem.

Novogradnje v Izoli: ali si investitorji obetajo številne bogate (tuje) kupce? Na to bo odgovorila prihodnost.

Cene nepremičnin: na prvem mestu Ljubljana

Čeprav ni več tako silovite rasti cen nepremičnin, kot je bila do leta 2001, je ta še zmeraj konstantna in občutna. Cene stanovanj v Ljubljani (cene so izražene v evrih na kvadratni meter bivalne površine) daleč prekašajo druge regije; ljubljanski regiji sledita turistično zanimivi Gorenjska in Primorska, preostale pokrajine pa so še korak ali dva zadaj. Tabela je izdelala podjetje Nepremičnine Slonep.

pu ne gre samo za občutek, da si "na svojem", hiša je visoko donosna in varna naložba. Prav visoke cene nepremičnin (najobjektivnejše merilo, ki ga uporabljamo, je cena v evrih na kvadratni meter) utegnejo biti dobra spodbuda za nakup hiše ali stanovanja v državah, ki vstopajo v EU.

Navedli bomo cene nekaterih dražjih območij unije. Stanovanje v središču Milana lahko doseže tudi 8.000 evrov na kvadratni meter, Benetke in Rim pa ne zaostajata občutno (gre za uradne podatke prvega poročila uglednega Nomismaja za leto 2004). Podobne so cene, če želimo stanovati v Londonu, malo manj (6.500 do 7.000 evrov) pa je treba odšteti za Pariz z okolico. V cenov-

no elito sodita še Švica in francoska Azurna obala (po podatkih revije Gente Money iz julija 2003). Glede na visoke cene nepremičnin v EU in na njihovo nepretrgano visoko rast (v večjih italijanskih mestih so se po poročilu Nomismaja v obdobju med oktobrom 2002 in oktobrom 2003 povečale za 10,2 odstotka) se tudi Evropejci čedalje bolj ozirajo na vzhodni trg, torej tudi na slovenskega. Tako se v Budimpešti cene stanovanj gibljejo med 800 in 1.200 evri na kvadratni meter, v baltskih republikah ponujajo stanovanja za povprečno 700 evrov na kvadratni meter, podobno velja za hrvaško obalo. Na območju dosedanjih članic EU po razmeroma nizkih cenah izstopajo naslednja območja: Berlin, španska Costa brava in nizozemski Rotterdam (vsi okoli 2.000 evrov), Atene (povprečno pod 1.000 evri) in Lizbona (od 1.500 do 1.800 evrov za novogradnjo). Podatki so lanski, treba pa je računati s tem, da bodo zaradi evropskega nogometnega prvenstva in olimpijskih iger cene v zadnjih dveh mestih verjetno občutno narasle.

Vabljava tudi Slovenija?

Upravičeno ali ne, v Sloveniji se čedalje več ljudi sprašuje, ali bo liberalizaciji nepremičninskega trga sledil nakup slovenske zemlje s strani tujcev. Neizpodbitno je, da imajo zahodni in severni sosedje precej večjo kupno moč od domačinov. Zanimanje,

Rast cen nepremičnin v zadnjih letih

Posebej pomenljiva je rast cen nepremičnin v zadnjih letih. Podatki so za stanovanja v Ljubljani (vir: analiza podjetja nepremičnine Slonep) in kažejo ob normalnih fluktuacijah izjemno povečanje posebej med letoma 1995 in 2001. Cena kvadratnega metra stanovanjske površine je v omenjenem obdobju zrastle za približno 100 odstotkov, primerjava med podatki na vrhu in dnu tabele pa so zelo zgovorni.

Mesec	Garsonjera	Enosobno	Dvosobno	Trisobno
Jun. 1995	961,74	801,71	991,39	947,42
Sept. 1995	1.420,37	1.136,60	1.035,88	917,77
Dec. 1995	1.151,94	1.045,59	1.056,84	991,39
Mar. 1996	1.267,49	1.133,02	990,37	990,37
Jun. 1996	1.284,88	1.097,74	1.017,98	993,95
Sept. 1996	1.299,19	1.150,92	1.085,47	1.037,41
Dec. 1996	1.330,38	1.173,93	1.112,57	1.075,76
Mar. 1997	1.405,54	1.246,53	1.113,08	1.107,97
Jun. 1997	1.361,57	1.285,90	1.130,47	1.107,46
Sept. 1997	1.387,13	1.266,47	1.156,54	1.121,26
Dec. 1997	1.457,18	1.276,70	1.183,13	1.175,46
Mar. 1998	1.458,72	1.324,76	1.179,04	1.192,33
Jun. 1998	1.477,12	1.282,32	1.211,76	1.173,41
Sept. 1998	1.470,99	1.371,80	1.196,42	1.170,86
Dec. 1998	1.482,24	1.374,35	1.223,01	1.179,55
Mar. 1999	1.564,04	1.422,41	1.243,97	1.236,82
Jun. 1999	1.513,94	1.423,95	1.254,71	1.349,81
Sept. 1999	1.589,61	1.408,61	1.283,85	1.297,15
Dec. 1999	1.609,04	1.427,02	1.306,35	1.328,34
Mar. 2000	1.769,58	1.560,97	1.388,67	1.354,41
Jun. 2000	1.750,15	1.322,71	1.370,26	1.263,91
Sept. 2000	1.731,23	1.589,10	1.377,93	1.315,55
Dec. 2000	1.744,53	1.619,77	1.368,22	1.449,00
Mar. 2001	1.743,51	1.617,73	1.432,13	1.393,27
Jun. 2001	1.723,56	1.643,29	1.415,26	1.375,38
Sept. 2001	1.754,75	1.606,99	1.368,22	1.416,28
Dec. 2001	1.896,89	1.656,07	1.501,15	1.414,23
Feb. 2002	1.830,00	1.640,00	1.420,00	1.410,00
Apr. 2003	1.893,00		1.476,00	
Jul. 2003	2.003,00		1.546,00	
Sept. 2003	2.015,00	1.742,00	1.607,00	1.610,00
Okt. 2003	2.085,00	1.759,00	1.662,00	1.617,00
Nov. 2003	2.121,00	1.791,00	1.685,00	1.658,00
Dec. 2003	2.153,00	1.795,00	1.710,00	1.691,00
Jan. 2004	2.232,00	1.806,00	1.738,00	1.740,00
Feb. 2004	2.212,00	1.851,00	1.701,00	1.766,00

ki ga utegnejo pokazati do slovenskih nepremičnin, pa ni vezano samo na ugodne cene, ki vsaj v naši prestolnici niso več tako zelo ugodne, ampak se počasi približujejo evropskim. V nekaterih krogih, ki vidijo slovensko (in dalmatinsko) obalo ter Kras kot italijansko ozemlje, ki jim je bilo po krivici odvzeto, še vedno tli irendentistična ideologija. Kupovanje slovenskih nepremičnin bi torej utegnulo postati instrument za vnovično prisvajanje izgubljenih ozemelj.

Sicer pa tudi slovenske nepremičnine naglo pridobivajo vrednost, kar je razvidno tudi iz podatkov v okviru.

Ljubljana pa naj ne bi bila najnamljivejša za tuje kupce; cenovno sta najdostopnejši pokrajini Štajerska in Prekmurje, zaradi turistične vrednosti pa se napoveduje precejšnje zanimanje za Istro in lokacije na Gorenjskem (Bled, Bohinj, Kranjska Gora). Domnevamo lahko, da so vsaj napovedi, vezane na Slovensko Istro, pravilne, saj se npr. v Izoli pospešeno gradi. Časovno zadnji projekt je Argolina, kjer bodo na območju izolske marine, tik ob morju torej, zgradili več prvovrstnih stanovanj, za katera očitno že računajo na kupce z globokimi žepi.

Mitja Volčansek

Radio VIVA
FM 102.1
99.5 stereo
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavara 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Šest popotresnih let

Posočje. Kar je najbolj na očeh, že kaže lepo podobo, odrinjeni pa se z žalostjo prepoznavajo v zgodbi o uspehu škarij in platna. Odplačevanje visokih anuitet, ki rastejo iz meseca v mesec, pomeni mnogim stoodstotno znažanje življenjske ravni.

To pa pomeni tudi manjšo kupno moč oz. manj možnosti za uresničitev drobnih podjetniških ambicij na področju turizma, trgovine ... ali pa v proizvodnih dejavnostih za tiste, ki so dokončali šolanje in morajo oditi drugam. V potresu najbolj prizadeti kraji pa ne glede na občine postajajo območje starih brez doma upokoјencev.

Za državo vse v najlepšem redu

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo je v Bovcu ob šesti obletnici potresa v Posočju javnosti predstavilo potek sanacije in odprave posledic plazov v Logu pod Mangartom. Minister Kopač se je s svojo strokovno ekipo o tem pogovarjal z župani občin Idrija, Cerklno, Bovec, Kobarid in Tolmin. Nazadnje so "pozirali" le ob najlepše obnovljenih objektih ob glavni cesti skozi Bovec in si ogledali potek obnove na bovškem trgu, kot da problemov ni. Kako je sanacija potekala v zadnjem letu in kaj je treba storiti za njeno dokončanje, so z različnih strokovnih vidikov obrazložili minister Janez Kopač, sekretar Radovan Tauzes in vodja Državne tehnične pisarne (DTP) v Tolminu Stane Beguš. Po njihovem splošnem mnenju bi lahko sklepali, da manjka le še pika na i in do naslednje obletnice bo vse v najlepšem redu.

Če pa vprašamo ljudi, ugotovimo, da še niso vsi vseljeni v svoja prejšnja stanovanja. Ni jih malo, ki trpijo, ker so bili zavrtnjeni, češ da niso upravičeni do dodatnih sredstev, kot so pričakovali od dopolnilnega zakona iz leta 1999. Toda ko je treba javno o tem govoriti, pravi-

Foto: Danč Kostrič

jo, da jih je strah slabih izkušenj. Drugi se bojijo vzeti posojila, saj poznajo izkušnje tistih, ki so posojila naveli, sedaj pa ne morejo ne naprej ne nazaj. Za odplačevanje anuitet poskrbi banka na podlagi pogodbe, toda za življenje jim ne ostane dovolj in si morajo denar ponižujoče sposojati. Anuitete pa rastejo iz meseca v mesec in število nemočnih se večja.

Večje zadovoljstvo v Logu pod Mangartom

Bolj tekoča in spodbudna je sanacija posledic plazov v Logu pod

Mangartom. Uspelo jim je zgraditi štiri nadomestne hiše vsem, ki jim jih je porušil plaz ali so prebivali na ogroženi lokaciji. Treba pa je urediti še okolje. Glede nadomestnih objektov tistih lastnikov, ki ne živijo stalno v tej vasi, potekajo potrebni lokacijski postopki in upati je, da bodo imeli srečno roko pri pogovorih z lastniki zemljišč, da se ne bo zavleklo pri odkupu, je pojasnil bovški župan Danijel Krivec. Po njegovem mnenju bi bil najhitrejši sistem plombnih pozidav. Vsi trije posoški župani si sedaj prizadevajo rešiti še

neresene infrastrukturne probleme. Toda slaba finančna zmogljivost je najbrž kriva, da je tempo sanacije posledic potresa in plazov v Logu pod Mangartom lani skoraj zamrl. Letos naj bi sanirali še nekatere dele poškodovane ceste v Logu pod Mangartom in v drežniške vasi.

Kaj pove statistika?

Doslej so v popotresno obnovo vložili kar 14,7 odstotka denarja za delovanje Državne tehnične pisarne; 6,4 odstotka za pripravo projektne dokumentacije; 2 odstotka za refundacijo stroškov; za dejansko sanacijo visokih gradenj (hipoteke in nepovratna sredstva) je slo le 53,4 odstotka; za visoke gradnje 10,8 odstotka iz Stanovanjskega sklada RS in za nizke gradnje nepovratna sredstva v višini 12,7 odstotka. Za nekatere je to lep zaslužek, nekateri v potresu prizadeti, "ki niso upravičeni do dodatnih sredstev", pa ostajajo nemočni. Vseh v potresu poškodovanih objektov, katerih lastniki so upravičeni do sredstev državne pomoči, je 1.716. Za popotresno obnovo, kot jo določa zakon, pa se je odločilo oz. izpolnilo vse pogoje 1.446 upravičencev. O tem, kaj je z razliko, ki se ne nanaša le na nerešena solastniška vprašanja, na tiskovni konferenci niso pojasnili. Posamezniki v stiski zelo boleče občutijo odrinjenost, še posebej ker se zavedajo, da jih ni več toliko, da bi bistveno vplivali na mnenje javnosti, na volitve. Rek, da sita vrana lačni ne verjame, povsem drži.

Miran Mihelič

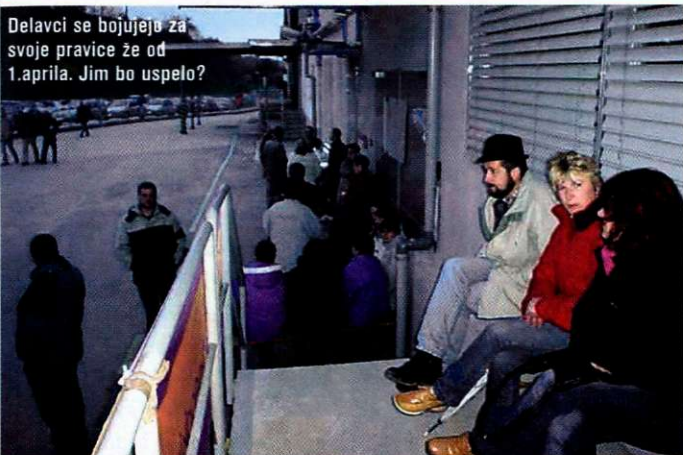

Občinski možje si z ministrom Kopačem ogledujejo osrednji trg v Bovcu, ki je bil med potresom zelo prizadet.

Odstranjevanje ruševin, kjer se lastnik, ki ne živi v kraju, pod sedanjimi pogoji očitno ni odločil za obnovo.

Delavci se bojujejo za svoje pravice že od 1. aprila. Jim bo uspelo?

Odziv obupanih

Delavcem zreškega Cometa je prekipelo, ker je uprava njihove, kot pravijo, upravičene marčevske zahteve po višji plači, odstranitvi kamer iz proizvodnih prostorov in odpravi pogodb o zaposlitvi za določen čas zavrnila kot neutemeljene. Pravico so si delavci vzeli v svoje roke.

Več sto delavcev tovarne Comet, združenih v sindikatu KNSS-Neodvisnost, je 1. aprila nehalo z delom in postavilo zahteve, s katerimi želijo izboljšati svoj položaj. Uprava je stavkovne zahteve takoj označila za neupravičene, stavko pa za interesno in zato neplačano. Delavce je pozvala, naj se vrnejo na delo, ker s stavko ne izgublja le podjetje, ampak tudi oni.

Sindikata zanika vse informacije, ki jih v javnost pošilja uprava družbe. Zanikajo, da je stavka zrežirana zaradi samouveljavljanja sindikata, in trdijo, da želijo s stavko pokazati, da so delavci v Cometu pravi pogumni Slovenci, ki so rekli svoj odločni ne revščini in poniževanju. Prav tako zanikajo, da bi stavka povzročila škodo. "Škoda nastaja predvsem zato, ker se uprava družbe ni pripravljena pošteno pogajati, ampak se ukvarja predvsem s tem, kako diskriminirati zakonitost stavke in še bolj ponižati tiste delavce, ki so dvignili glave," meni vodstvo sindikata in sprašuje upravo družbe, ali v sodne stroške, s katerimi grozi delavcem, prišteva tudi

varnostnike, kot so Barada in drugi, da jo fizično varujejo, in šotor na dvorišču, ki ga nihče ne potrebuje.

Prav tako sindikati zanikajo govorice uprave, da je pogajalska skupina stavekajočih predlagala samo dvig plač za svoje člane, kajti pogajalska skupina predlaga naslednjo rešitev: poenostavitev plačnega sistema do te mere, da ga bodo vsi razumeli na ta način, da predstavlja zmnožek števila opravljenih ur in urne postavke minimalno plačo, vsaj v višini 111.400 tolarjev bruto, k temu pa se pristejejo dodatki za preseganje norme in drugi dodatki. Na podlagi naštetega in številnih drugih težav, s katerimi se srečujejo zaposleni v Cometu, so ti trdno odločeni, da se ne vrnejo na de-

KNSS - neodvisnost
sindikatska organizacija novih sindikatov slovenije

SINDIKAT MARČEVSKA REŽIJA
INDUSTRIJSKA 11
2000 MARČEVSKA
050 228 17 00
www.sindikat.comet.si

SINDIKAT DRUŽBE COMETA
KNSS - NEODVISNOST
STAVKOVNI ODBOR IN POKLADARSTVO

Stavkovni odbor in pokladarstvo se na vsa povabila poslovalnih predstavnih in agencij družbe Comet d.d. ni udeležil na danje dne 1. 4. 2003 ob 10:00 uri zaradi nezadovoljstva in ga tudi predstavnik sindikatske organizacije ni dočel.

Uprava družbe Comet d.d. vztraja na zavrnitvi in odklanjanju vsake konstruktivne pogajanja o stavekarskih zahtevah zaposlenih. Ker to na nastopajočo štado časa pripisujemo upravi družbe in ji zato izročamo nezagotovo. Posledice predloženih povelj in Marjan Langer in vodja Splošnega kadrovskega sektorja ga Marjan Hlad. Škrobar v svojem razpisnem zavratu vse možnosti, da bi se stavka lahko končala!

Šte.	ČLAN SINDIKATA KNSS-NEODVISNOST	POROČIL ČLANA
1	Marjan Langer	Marjan Langer
2	Marjan Langer	Marjan Langer
3	Marjan Langer	Marjan Langer
4	Marjan Langer	Marjan Langer
5	Marjan Langer	Marjan Langer
6	Marjan Langer	Marjan Langer
7	Marjan Langer	Marjan Langer
8	Marjan Langer	Marjan Langer
9	Marjan Langer	Marjan Langer
10	Marjan Langer	Marjan Langer
11	Marjan Langer	Marjan Langer
12	Marjan Langer	Marjan Langer
13	Marjan Langer	Marjan Langer
14	Marjan Langer	Marjan Langer
15	Marjan Langer	Marjan Langer
16	Marjan Langer	Marjan Langer
17	Marjan Langer	Marjan Langer
18	Marjan Langer	Marjan Langer
19	Marjan Langer	Marjan Langer
20	Marjan Langer	Marjan Langer
21	Marjan Langer	Marjan Langer
22	Marjan Langer	Marjan Langer
23	Marjan Langer	Marjan Langer
24	Marjan Langer	Marjan Langer
25	Marjan Langer	Marjan Langer
26	Marjan Langer	Marjan Langer
27	Marjan Langer	Marjan Langer
28	Marjan Langer	Marjan Langer
29	Marjan Langer	Marjan Langer
30	Marjan Langer	Marjan Langer
31	Marjan Langer	Marjan Langer
32	Marjan Langer	Marjan Langer
33	Marjan Langer	Marjan Langer
34	Marjan Langer	Marjan Langer
35	Marjan Langer	Marjan Langer
36	Marjan Langer	Marjan Langer
37	Marjan Langer	Marjan Langer
38	Marjan Langer	Marjan Langer
39	Marjan Langer	Marjan Langer
40	Marjan Langer	Marjan Langer
41	Marjan Langer	Marjan Langer
42	Marjan Langer	Marjan Langer
43	Marjan Langer	Marjan Langer
44	Marjan Langer	Marjan Langer
45	Marjan Langer	Marjan Langer
46	Marjan Langer	Marjan Langer
47	Marjan Langer	Marjan Langer
48	Marjan Langer	Marjan Langer
49	Marjan Langer	Marjan Langer
50	Marjan Langer	Marjan Langer
51	Marjan Langer	Marjan Langer
52	Marjan Langer	Marjan Langer
53	Marjan Langer	Marjan Langer
54	Marjan Langer	Marjan Langer
55	Marjan Langer	Marjan Langer
56	Marjan Langer	Marjan Langer
57	Marjan Langer	Marjan Langer
58	Marjan Langer	Marjan Langer
59	Marjan Langer	Marjan Langer
60	Marjan Langer	Marjan Langer
61	Marjan Langer	Marjan Langer
62	Marjan Langer	Marjan Langer
63	Marjan Langer	Marjan Langer
64	Marjan Langer	Marjan Langer
65	Marjan Langer	Marjan Langer
66	Marjan Langer	Marjan Langer
67	Marjan Langer	Marjan Langer
68	Marjan Langer	Marjan Langer
69	Marjan Langer	Marjan Langer
70	Marjan Langer	Marjan Langer
71	Marjan Langer	Marjan Langer
72	Marjan Langer	Marjan Langer
73	Marjan Langer	Marjan Langer
74	Marjan Langer	Marjan Langer
75	Marjan Langer	Marjan Langer
76	Marjan Langer	Marjan Langer
77	Marjan Langer	Marjan Langer
78	Marjan Langer	Marjan Langer
79	Marjan Langer	Marjan Langer
80	Marjan Langer	Marjan Langer
81	Marjan Langer	Marjan Langer
82	Marjan Langer	Marjan Langer
83	Marjan Langer	Marjan Langer
84	Marjan Langer	Marjan Langer
85	Marjan Langer	Marjan Langer
86	Marjan Langer	Marjan Langer
87	Marjan Langer	Marjan Langer
88	Marjan Langer	Marjan Langer
89	Marjan Langer	Marjan Langer
90	Marjan Langer	Marjan Langer
91	Marjan Langer	Marjan Langer
92	Marjan Langer	Marjan Langer
93	Marjan Langer	Marjan Langer
94	Marjan Langer	Marjan Langer
95	Marjan Langer	Marjan Langer
96	Marjan Langer	Marjan Langer
97	Marjan Langer	Marjan Langer
98	Marjan Langer	Marjan Langer
99	Marjan Langer	Marjan Langer
100	Marjan Langer	Marjan Langer

Na stran delavcev se je postavil sindikat KNSS - Neodvisnost.

lo, dokler se jim plača v osnovi ne po- viša na raven minimalne plače, hkrati pa se jim zagotovi svobodno sindi- kalno združevanje. Do tega bi mor- al biti upravičen vsak slovenski de- lavec, mar ne? **Petra Kodra**

zasavske glose

Je bilo res tako fajn?

Sem otrok očeta rudarja in matere, ki se je zaposlila, potem ko se je oče v rudarski nesreči hujše poškodoval. Poškodbe, ki jih je takrat dobil, so bile tako hude, da je postal nesposoben za nadaljnje opravljanje težkega knapovskega dela, kar je v Titovih sedemdesetih letih pomenilo, da bodo številke na plačilnem listu mnogo nižje kot poprej, ko se ni bil invalid. O kakšni razliki, spodobni invalidnini, ki naj bi jo prejemal – navsezadnje je poškodbe utrpel na delovnem mestu globoko pod zemljo – ni bilo ne duha ne sluha ali pa je bila tako mizerna, da se z njo ni dalo veliko poma- gati. Tudi potem ko se je mama zaposlila, nismo živeli na "veliki nogi". Tudi mnogi moji vrstniki, ki so bili prav tako iz rudarskih družin, so živeli podobno. V osemdesetih letih, ko sem si sam začel ustvarjati družino, se spomnim, da se pri nas v trgovinah ni dalo dobiti skoraj ničesar. Plenice, ki so bile na voljo, so bile vsaj za nekaj kratnikov slabše kot tiste, ki smo jih hodili kupovat čez mejo, kjer so nas še pred vstopom v Avstrijo cariniki oskubili za depozit. V Avstriji smo kupovali tudi sadje (kivi, bane- ne ...), ker je bilo pri nas zelo drago ali pa se sploh ni dalo dobiti. Da o pralnem prašku, ki smo ga kupovali na sindikalni kredit v 20 kilogramskih vrečah, pa o krompirju in jabolkih za ozimnico sploh ne govorim. Mi- mogrede, tudi kavo je bilo na policah zelo redko videti. Zdi se mi, da so to ljudje že skoraj pozabili. Čeprav bi se tisti srednjih let tega še lahko spomnili. Za osvežitev spomina: marsikaj od prej navedenega se je doga- jalo tudi v času, ko so razni Kučani, Ribičiči, Potrči, Popiti in drugi že prevzemali vajeti v svoje roke ali pa so se zanje še močno držali.

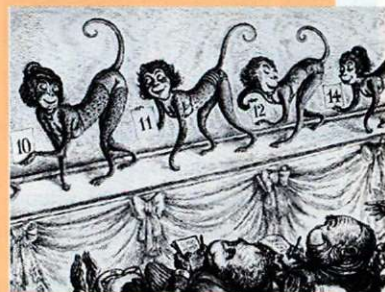
Sedaj mnogokrat poslušam Za- savčane srednjih let, ki tarnajo, ka- ko je hudo. Razumem tiste, kjer je v družinah ta ali oni ostal brez dela, tistih, za katere vem, da imajo delo, pa ne razumem. Zanimivo je, da prav tisti, ki nimajo prav nizkih plač, najbolj nostalgčno gledajo na prejšnje čase. Kako je bilo takrat preprosto dobiti delo, kako smo bili vsi enaki, tudi pred zakonom ... In zanimivo, da je pri nas zdaj vse slabo ali vsaj slabše, kot je bilo za časa rajne Jugoslavije, naj bi bili krivi tisti, ki že leta sedijo v opozicijskih klopih, pa tisti, ki nimajo stolčka v poslovnih orga- nih državnih in paradržavnih podjetij, ustanov ali v nadzornih svetih.

Pa je res tako? Če se jim res godi slabo, ali niso potemtakem za to krivi tisti, ki imajo vse vzvode oblasti v svojih rokah?

Hujša ali lažja kršitev?

Člani nadzornega odbora občine Hrastnik so nedavno ugotovili, da je občinska direkcija za prostor, okolje in javne gospodarske službe kršila zakon o javnih naročilih. Direkcija, ki jo vodi Tomaž Sihur, je za izvajanje zimskih služb v obdobju od 15. novembra 2002 do 15. marca 2003 z izvajalcema Pavčnik, d. o. o., Dol pri Hrastniku in Komunalno-stano- vanjskim podjetjem Hrastnik sklenila pogodbo brez javnega razpisa. V nadzornem odboru so si enotni, da gre za kršitev zakona, ne pa o tem, ali gre za hujšo ali lažjo kršitev. Če gre za hujšo kršitev, je nadzorni odbor občine dolžan o tem obvestiti Računsko sodišče RS. Kot je po seji občinskega sveta, ki je poročilo obravnaval, dejala predsednica nadzornega odbora Viktorija Avbelj, bo to storila, saj meni, da gre za hujšo in ne lažjo kršitev zakona o javnih naročilih, zato je prav, da o tem obvestijo ustrezne državne institucije, ki bodo zadevo podrobneje raz- iskale. Nekateri opozicijski svetniki so v razpravi menili, da je treba ne- pravilnostim priti do dna in kršilce kaznovati, če gre za škodljive posledice za občinski proračun, medtem ko so drugi menili, da o tem ni treba obveščati državnih institucij in na tak način prati umazanega perila zu- naj meja občine. Oni že vedo.

Igor Gošče

Znamenita kraljica

Danska kraljica Margareta II., ki slovi po svoji naklonjenosti umetnosti, je za lutkovno predstavo priredila Zgodbo o malem mornarčku avtorice Karen Blixen (1885—1962). Prva uprizoritev lutkovne predstave v gledališču Svalegangens Dukketeater naj bi bila poleti v okviru festivala mesta Aarhus. Kraljica, ki je sama izdelala tudi lutke, je dejala, da je to početje skoraj opustila, saj se je izkazalo za veliko zahtevnejše, kot je mislila sprva. Za priredbo zgodbe se je odločila zaradi izrednega pripovednega sloga Karen Blixen, ki piše zelo plastično. 63-letna kraljica se je začela uk-

ven Spielberg je ob tej priložnosti znoval napovedal snemanje dokumentarca o 400 italijanskih Judih, ki jim je uspelo preživeti ujetništvo v koncentracijskem taborišču, italijanski predsednik pa ga je pozval, naj le nadaljuje z raziskovanjem holokavsta.

Razstava o prvi svetovni vojni

Nemški zgodovinski muzej v Berlinu ob 90. obletnici začetka prve svetovne vojne pripravlja veliko tematsko razstavo s posebnim poudarkom na političnih in socialnih posledicah, ki jih je ta vojna pustila po vsej Evropi, še posebej na Balkanu. Za razstavo z naslovom Svetovna vojna 1914—1918: dogodek in srečanje, ki bo na ogled od začetka maja do sredine avgusta, je eksponate posodilo več kot 100 institucij in posameznikov. Med razstavljenimi predmeti bo poleg vrste dokumentov in drugih predmetov, ki bodo pričali o tedanjem vsakdanjku, na ogled tudi bojna oprema. Iz

muzeja so sporočili, da bo razstava tridelna; prvi del bo skušal pojasniti, kako je prvi globalni konflikt 20. stoletja zamajal temelje vrednostnih sistemov posameznih narodov, ki so vstopili v vojno. V drugem delu bodo prikazane politične in socialne posledice vojne. Razstava bo opozorila na težave beguncev, prisilno izseljenih in tistih, ki

so se vrnili iz vojne. Tretji sklop razstave bo prikazal razumevanje prve svetovne vojne različnih generacij.

Nakit na dražbi

Nakit nekdanje prve dame Filipinov Imelde Marcos, ki so ga strokovnjaki ocenili na približno deset milijonov dolarjev, bodo prodali na dražbi. Dragoceni nakit je del bogastva, ki sta si ga v dvajsetih letih vladanja, vse do leta 1986, pridobila diktator Ferdinand Marcos in njegova 70-letna soproga, njegova vrednost pa naj bi znašala od pet do deset milijard dolarjev. S povernbami in krajami pridobljeno bogastvo bo poskušala pridobiti nazaj uradna vladna agencija, datum

dražbe pa še ni znan. Za dražbo se zanimata najmanj dve znani mednarodni dražbeni hiši. Imelda Marcos je bila zaradi sodelovanja v vladi svojega soproga že večkrat predmet raznih procesov. Ferdinand Marcos je umrl v izgnanstvu na Havajih leta 1989, njegova družina pa se je lahko vrnila na Filipine.

Dragoceno pismo

Pismo, v katerem književnik James Joyce prosi založnika, naj kupi njegovo prvo večjo knjigo Ljudje iz Dublina (Dubliners), je bilo prodano za 32.265 funtov v avkcijki hiši Christie's v Londonu. Začetna cena pisma je znašala 30.000 funtov. Joyce je pismo napisal založniški hiši Heinemann leta 1905, ko je bil star 23 let. Delo je bilo zavrženo, za njegovo objavo pa si je moral prizadevati še deset let. Knjiga je bila natis-

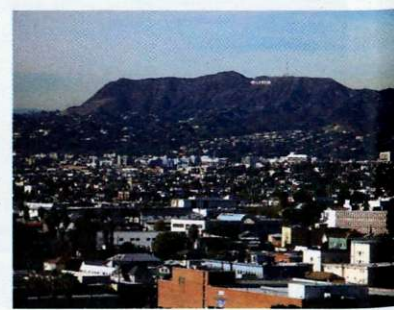
njena leta 1914, toda Joyce je takrat že zapustil Irsko zaradi številnih založniških zavrnitev. Ko je knjiga izšla, je z družino živel v Zürichu. Prodano pismo je bilo del zbirke knjig in rokopisov Quentina Keynsa, ki je bila prodana za 3.357.532 funtov.

Parfum s Titanika

Več kot 90 let po brodolomu parnika Titanik bo na trg prišel parfum, ki je skupaj z razkošno ladjo potonil na dno Atlantskega oceana. Izdelal ga je Nemec judovskega rodu Adolphe Saalfeld, ki je leta 1912 potoval v prvem razredu Titanika na njegovi prvi in zadnji plovi, v upanju, da bo v ZDA doživel uspeh z dragoceno tekočino. Ko je ladja tonila, se je Saalfeld rešil, vrečka, v kateri je imel shranjene stekleničke s parfumom, pa je potonila. Pred štirimi leti so stekleničke našli v razbitinah ladje, potem pa so znanstveniki ugotovili sestavo parfuma in ga na novo izdelali. Gre za mešanico vonja vrtnice in vijolice. Parfum so prvič javno predstavili na mednarodnem festivalu znanstvenikov v škotskem Edinburgu. Najverjetneje se bo imenoval Srce oceana, po dragoceni ogrlici, ki jo je v filmski uspešnici Titanik nosila glavna igralka Kate Winslet.

Prodali studie

Hollywoodski studio, v katerem so posneli filmsko klasiko Državljan Kane, so prodali za 125 milijonov dolarjev. Družba Sony je t. i. studie Culver, stare 85 let, prodala zasebni investicijski skupini z imenom Studio City Los Angeles (SCLA). Hollywoodski pionir Thomas Ince je studie zgradil leta 1919. Izvirni film King

varjati z umetnostjo sredi 80. let, ko je slikala, risala in ustvarjala kostumografijo, gledališko in televizijsko sceno, prevajala in ilustrirala knjige.

Srečni nesrečnik

V ZDA so morali nekega novorojenčka iz porodnišnice prepeljati v operacijsko dvorano, kjer so mu namestili najmanjši srčni spodbujevalnik na svetu. Kerrick Walker se je rodil z okvaro na srcu, ki je bilo zelo slabotno, namesto na levi pa je bilo na desni strani prsnega koša. Po operaciji je spodbujevalnik v velikosti kovanca pospešil bitje srca s 40 na običajnih 120 udarcev. Kerrick ni prvi dojenček s srčnim spodbujevalnikom, saj je pred njim podobno operacijo doživelo okoli tisoč otrok, mlajših od dveh let, vendar pa je najmlajši.

Povišan Spielberg

Slavni filmar Steven Spielberg je iz rok predsednika Republike Italije Carla Azeglia Ciampija za svoje delo o holokavstu prejel najvišje italijansko državno priznanje. Ciampi je Spielberga povišal v viteza velikega križa. Ste-

Kong je bil tam posnet leta 1933. V svoji zgodovini so bili studii med drugim v lasti milijarderja – letalca Howarda Hughesa in ameriške komedijantke Lucille Ball. Leta 1991 so bili prodani družbi Sony Pictures Entertainment, ki je leto kasneje kupila bližnje studie MGM. Studii Culver so sedaj glavno pomagalo pri televizijski produkciji. Slavni filmi, posneti v studiih Culver: King Kong (1933), Zvezda je rojena (1937), V vrtincu (1939), Rebecca (1940), Državljan Kane (1941) in Uročen (1945).

Prodali najdražjo hišo

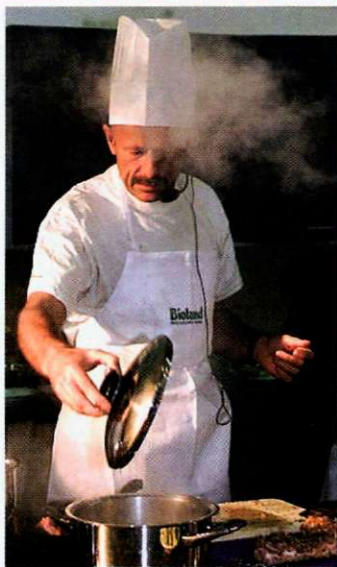
V Londonu so prodali najdražjo hišo na svetu. Za poslopje, zgrajeno v slogu palače, ki stoji v t. i. milijardni ulici v londonski četrti Kensington, je indijski industrijalec Lakshmi

Mittal plačal več kot 100 milijonov evrov. Ta nakup se bo vpisal v Guinnessovo knjigo rekordov. Doslej je najvišja vsota za neko hišo znašala okoli 95 milijonov evrov. To poslopje je bilo prodano leta 1997 v Hongkongu. V hiši v Londonu je prostora za 20 avtomobilov, v njej pa je tudi plesna dvorana. Hišo je pred tremi leti za 75 milijonov evrov kupil prvi mož formule ena Bernie Ecclestone kot presenečenje za ženo Slavico. A soprog darilo ni bilo všeč, zato se vanjo nista nikdar vselila.

Nad recepte

Kuhar na jugu Kitajske toži lastnika restavracije, ker je s skrito kame-ro snemal njegove recepte. Kuhar, strokovnjak za sečuansko kuhinjo, je lastnika tožil, potem ko je našel skrito

kamero v kuhinji restavracije v pokrajini Guangdong. Zdaj toži lastnika za 12.000 ameriških dolarjev zaradi psihične škode, ki jo je zaradi tega utrpel. Lastnik se brani s trditvijo, da je kamero namestil samo zaradi nadzora osebja, ki naj bi bilo preveč leno, in ne zato, ker bi hotel krasti recepte.

Na pohodu alge in meduze

Meduze in rdeče alge – mikroorganizmi, ki obarvajo vodo – iz Dalmacije in Istre zdaj prihajajo v Tržaški zaliv. Do navala teh bitij prihaja zaradi daljšega obdobja nizkih temperatur morske vode in višje stopnje slanosti morja, ki se je v letošnjih mesecih dvignila s 37 na 38,5 promila. Letos je mogoče zaslediti tri različne vrste meduz. Poleg običajnih, imenovanih rizostoma pulmo, valovi prinašajo še aurelio aurito, ki ima številne lovke in klub s premerom do 40 centimetrov, ter aequoreo. Predvsem slednja je zaradi gena za fluorescentnost zelo zanimiva za znanstvenike.

ke. Dvojni pojav meduz in rdečih alg je v tem delu Jadranskega morja že znan. Njihova navzočnost v morju je nadležna predvsem za ribiče, saj jim zlepijo mreže. Kopalcem ne

povzročajo opeklin, so pa močno lepljive in zato prav tako neprijetne.

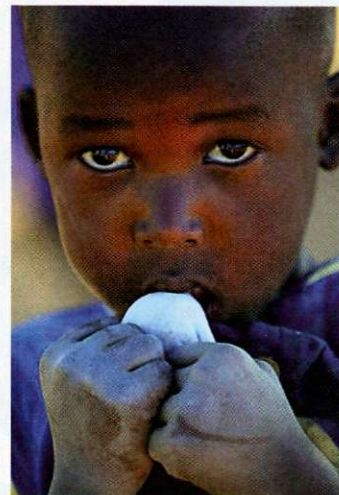
Kazen za Američanko

Ameriške oblasti so Američanko, ki je trdila, da je izgubila dobitni loterijski listek, vreden 162 milijonov dolarjev, obsodile zaradi lažne prijave. Sodišče je odločilo, da bo 41-letna Elecia Battle iz Clevelanda morala opraviti 50 ur človekoljubnega dela in plačati 5.500 dolarjev kazni. Elecia Battle je v začetku januarja, ko je bil glavni dobitnik na loteriji v ameriški zvezni državi Ohio 162 milijonov dolarjev, trdila, da je ob odhodu iz trgovine izpustila torbico in izgubila loterijski listek, ki ga je pred tem kupila in izpolnila. Po žrebanju je po lastnih navedbah ugotovila, da je imel njen listek dobitne številke za glavni dobitnik, ki jih je izbrala na podlagi rojstnih dni članov svoje družine. Policija je med preiskavo ugotovila, da je Elecia lagala.

Otroška paraliza

Otroška paraliza se v Afriki znova širi v države, v katerih je po obširnih cepljenjih veljala že za izkoren-

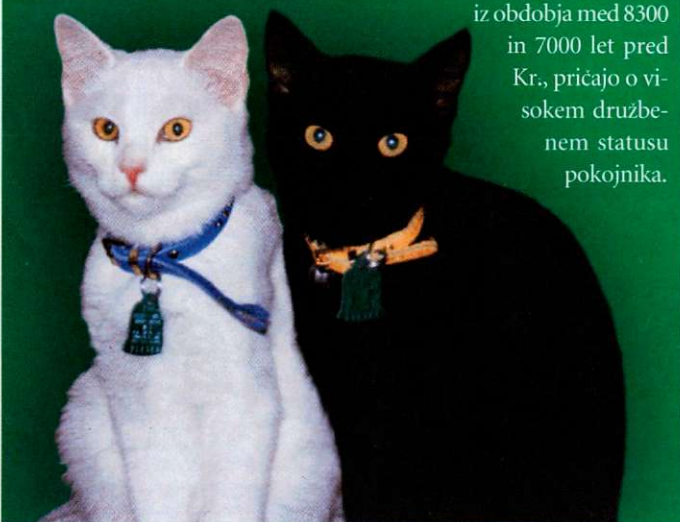
njeno. O najnovejšem primeru te bolezni je Svetovna zdravstvena organizacija poročala iz Bocvane, ki je od leta 1991 veljala za državo, iz katere so polio izkoreninili. Otroška paraliza se je pred tem že vrnila tudi v Benin, Burkino Faso, Kamerun, Togo, Gano, Slonokoščeno obalo, Srednje-

afriško republiko in Čad. Bolezen naj bi se v te države razširila iz Nigerije, kjer so morali avgusta lani v nekaterih delih države zaradi zadržanosti prebivalstva cepljenje ustaviti. S cepljenjem so znova začeli šele marca.

Priljubljene mačke

Človek in mačka sta prijatelja že več kot 9500 let, so ugotovili arheologi, potem ko so v grobnici na Cipru odkrili okostji človeka in mačke, položeni drugo poleg drugega. Odkritje napeljuje na sklep, da sta bila človek in ta mačka, ki je imela okoli vratu obešen zvonček, za časa življenja tesno povezana. Znanstveniki domnevajo, da so mačko ubili zato, da bi jo položili v grobnico zraven njenega umrlega lastnika. Bogata posmrtna darila, med njimi morske školjke, nakit in orodje, ki so jih našli v ciprski grobnici iz obdobja med 8300 in 7000 let pred Kr., pričajo o visokem družbenem statusu pokojnika.

Raje imajo dečke

Na Kitajskem se ženske pogosto odločajo za splav, če ugotovijo, da je otrok, ki ga nosijo pod srcem, deklca. Posledica tega je naraščajoča nenakomernost spolov. Po dveh desetletjih politike ena družina – en otrok, je Peking obvladal prehitro naraščanje števila prebivalcev, nič pa se ni spremenilo glede večje priljubljenosti moških potomcev. Prav zato se zdaj na Kitajskem rojeva kar za 22 odstotkov več dečkov kot deklic. Na bogatem jugu je razmerje med rojenimi dečki in deklicami že doseglo število 100:130. Normalno razmerje med spoloma pa je 100:106. Posledice za socialno stabilnost prebivalstva so že sedaj hude, saj v nekaterih vaseh deklet očitno primanjkuje, trgovina z ženskami pa cveti. Vsako leto iz Vietnama, Burme in Severne Koreje na Kitajsko pritihotopijo na tisoče žensk, čedalje več žensk ugrabijo v eni kitajski pokrajini in jih nato prodajo v drugi za žene. Čez 10 let bo na Kitajskem že 40 do 60 milijonov žensk premalo. Kitajska vlada se sicer trudi ustaviti ta usodni proces, vendar za zdaj še neuspešno.

Še ena podoba

Odtis visokega človeka s sledovi križanja na torinskem prtu je ena največjih verskih skrivnosti v zgodovini. Fizikalni inštitut v Londonu je pred kratkim spet zbudil pozornost javnosti, ko so njegovi člani dejali, da so na drugi strani prta odkrili še eno podobo. Pred tem so trdili, da je bil prav v tem kosu platna zaviti Kristus, toda datiranje na podlagi ogljikove analize, ki so jo izvedli pred petnajstim leti, je pokazalo, da je bil prt izdelan med letoma 1260 in 1390. Kljub temu so mnogi prepričani, da je datacija pokazala le starost kosov blaga, s katerimi so v srednjem veku prt popravili. Razvile so se vroče polemike. Nova podoba obraza, ki naj bi jo bili odkrili na londonskem inštitutu, je za že znano in se po velikosti sklada z njo. Druga stran plašča, na katero so 1534 nune po požaru prišle svoj kos platna, je bila prvič podrobneje raziskana leta 2002, takrat so tudi odkrili podobo, o kateri so javnost obvestili pred kratkim.

Stari dobri prijatelji

Pred nedavnim odkriti skeletni ostanki človeka in domače mačke so v zemlji na Cipru preležali kar 9500 let. Okoli človeškega skeleta so bile položene kamnite sekire, kremenčasta rezila, okrasek iz žada in 24 školjk. Grob iz neolitika je bil neobičajno bogat, 20 centimetrov proč pa je bil še en "grobek", počivališče osem mesečne mačke. Do sedaj so za najstarejše najdbe domače mačke veljale egipčanske mumije domačih mačk, ta najdba pa je kar 5000 let starejša. Domnevajo, da je v danem primeru šlo za žrtvovanje živali. Mačke so na Cipru po besedah znanstvenikov zagotovo pripeljali ljudje, saj jih do njihovega prihoda tam ni bilo. Najdeno okostje sicer še ni čisto podobno okostju domače mačke, saj je po konstituciji še vedno bližje svojemu divjemu sorodniku – evropski gozdni mački. Toda kljub temu kaže, da je nekako v tem času, pred več kot 9000 leti, potekal proces udomačevanja mačke. Odnos med ljudmi in mačkami še ni bil čisto konsolidiran, saj iz tega časa izvirajo tudi najdbe mačjih okostij s sledovi kuhanja.

Rastline

Če vzamemo rastlino in ji odtrgamo listek, ne bo ničesar opazila, če pa damo nanjo lačno gosenico, se bo rastlina poskušala zavarovati. Pa ne le sebe, ampak tudi druge rastline. Biologi so po treh letih raziskav prisli do osupljive ugotovitve: rastline "čutijo" nevarnost. Kakor hitro rastlina zazna slino gosenice, začne izločati vonj, kemični signal, ki privablja ose – te pa so najhujši sovražniki gosenic. Poleg tega ima še eno pomembno funkcijo – opozarja druge rastline, saj kmalu začno enako snov izločati tudi te. Raziskavo sta vodili dve ekipi znanstvenikov: biologi z Univerze v Torinu in biologi z Univerze Maksa Plancka v Jeni. Raziskava je potekala na limskem fižolu, dokazali pa so, da se na podoben način branijo tudi druge vrste fižola. Izsledki so zelo koristni, saj bi jih lahko uporabili pri iskanju rešitev glede umetnih kemičnih sredstev proti škodljivcem, ki so sicer lahko zelo škodljiva. Naravna obramba rastlin, naperjena selektivno, bi bila najboljša rešitev.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežujem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

Fotografije: Reuters

Deset let svobode

Ob deseti obletnici padca apartheida lahko južnoafriški predsednik Thabo Mbeki brez najmanjšega dvoma pričakuje, da bo v parlamentu znova izvoljen za predsednika. Njegova stranka Afriški nacionalni kongres je na parlamentarnih volitvah pravkar dobila skoraj 70-odstotno večino. Množična brezposelnost, revščina, epidemija aidsa in kriminal – problemi, ki tudi v danes zgledni demokraciji ostajajo – očitno niso oslabili njenega položaja.

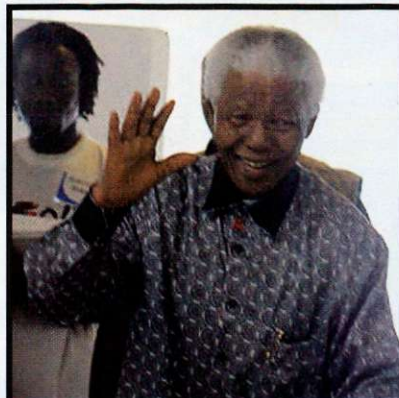
Že pred parlamentarnimi volitvami je bilo lahko vsakomur, ki kolikor toliko pozna razmere v Južni Afriki, jasno, kdo bo zmagovalec. Vprašanje je bilo le, s kolikšno večino bo Afriški nacionalni kongres (ANK) zmagal. Čas po letu 1994, ko je ta stranka nosila odgovornost za vladanje Južni Afriki, ji očitno ni škodoval. Po "samo" 63 odstotkih leta 1994 in 66 pet let kasneje je ANK danes močnejši kot kadar koli prej. Kaj je pripeljalo k temu?

Afriški nacionalni kongres brez konkurence

Ob desetih letih vladavine ANK, ki jim jih bomo lahko zdaj dodali še vsaj pet – verjetno pa še veliko več – se je treba najprej spomniti, da je bila ta politična organizacija pred tem kar dobrih osemdeset let v opoziciji. Njen nekdanji voditelj, legendarni Nelson Mandela pa je na letošnjih volitvah pri svojih petinosemdesetih letih volil šele tretjič v življenju. Sam je na čelu države preživel pet let, pred tem pa več kot četrto stoletja v zaporu.

Prvi razlog za uspeh ANK je, da je še vedno zmožen črpati svojo legitimnost iz nekdanjega boja proti apartheidu, iz katerega je v začetku devet-

desetih let končno izšel kot zmagovalec. Čeprav je ANK proti apartheidu uporabljal tudi metode oboroženega boja, je bil prehod v demokracijo nazadnje nenasilen, podoben kot žametne revolucije, ki so zrušile komunizem v srednji in vzhodni Evropi. In ne samo to. V zadnjih desetih letih je Južna Afrika postala stabilna demokracija, v kateri vladna stranka ne zmaguje zaradi volilnih goljufij, ampak zaradi dejanske volilne podpore, v kateri vse stranke, tudi poražene, priznajo volilni izid in v kateri mora vlada upoštevati odločitve ustavnega sodišča, tudi kadar se z njimi ne strinja. Še posebno v Afriki so takšne države redke.

• Nelson Mandela, nekdanji predsednik Južne Afrike in voditelj Afriškega nacionalnega kongresa, je pri svojih petinosemdesetih letih lahko volil šele tretjič v življenju.

Soočenje s preteklostjo

Po prevzemu oblasti pred desetimi leti so se Nelson Mandela in drugi voditelji ANK znašli pred nekaterimi težkimi dilemami. Prva je bila soočenje s preteklostjo apartheida. Stara oblast je "sestopila" prostovoljno, vendar je v zameno zahtevala amnestijo za zločine, ki so jih predvsem njene varnostne sile zagrešile v času rasnega razlikovanja. ANK je v devetdesetih letih privolila v kompromis, ne pa tudi v avtomatično amnestijo. Resnica o zločinih ni smela ostati skrita, za amnestijo pa so posamezniki morali zaprositi.

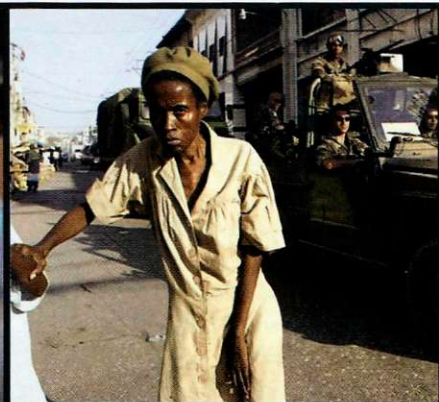
Skrb za to je prevzel poseben organ, imenovan Komisija za resnico in spravo, na čelo katerega je bil imenovan eden od najuglednejših Južnoafričanov in oster kritik rasnega razlikovanja, nadškof Desmond Tutu. Na podlagi obsežne preiskave in nešteti pričevanj naj bi ta komisija preučila kršitve človekovih pravic na obeh straneh: tako na strani nekdanje oblasti kot na strani osvobodilnega gibanja. Sprave naj ne bi dosegli s pometanjem temnih delov zgodovine pod preprogo, ampak prek spoznavanja resnice, na kar je »

• Kljub zamenjavi politične oblasti pred desetimi leti največ kapitala ostaja v rokah bele manjšine.

• Oboleli za aidsom v južnoafriški bolnišnici: napake Mbekijeve vlade so še pripomogle k širjenju epidemije.

• Kljub pomembnim vladnim uspehom revščina ostaja eden od osrednjih problemov Južne Afrike.

» kazalo že ime komisije. Tutujeva komisija je bila v svojem delu precej uspešna. Ko je leta 1998 objavila svoje poročilo, je prejšnji režim apartheida na podlagi obsežne dokumentacije in pričevanj razglasila za zločin proti človeštvu. Toda molčala ni niti o zločinah nasprotne strani. Komisija je tako opozorila tudi na kršitve človekovih pravic, ki so jih zagrešili člani ANK v boju proti apartheidu. ANK je bil tako sposoben v času, ko je bil že na oblasti, osvetliti tudi temnejše strani svoje lastne zgodovine in jih ni skušal skriti za svojim "slavnim bojem" proti zločinskemu režimu rasnega razlikovanja. O takšni politični zrelosti pri razčiščevanju bližnje preteklosti, kot so je bili zmožni Južnoafričani, lahko seveda v Sloveniji samo sanjamo ...

Bela ekonomska elita

Naslednja težka odločitev, ki jo je moral na začetku svojega desetletja na oblasti sprejeti ANK, je bila opredelitev odnosa do (bele) ekonomske elite. V času apartheida so imeli belci v rokah tako politično moč kot ekonomsko bogastvo. Nekdanji predsednik Mandela se je – potem ko je od belske manjšine po demokratični poti prevzel politično oblast – uprl skušnjavi, da bi s kakšnimi revolucionarnimi ukrepi prerazdelil tudi bogastvo od belske manjšine k črnski večini.

Vlada ANK se je odločila za določene oblike pozitivne diskriminacije v korist črncev, za popravilo preteklih krivic in doseganje bolj enakih možnosti, zavrnila pa je vsako možnost razlastitve bele manjšine. Tudi agrarne reforme se je lotila počasi in postopno z odkupovanjem

zemlje od belih lastnikov. Cena za to je bila sicer ohranitev visoke stopnje socialnih razlik in v veliki meri tudi ohranitev gospodarske moči v rokah belske manjšine. Toda prednosti so bile nesporne: s tem ko ni revolucionarno posegla v lastniško sestavo, je Južna Afrika ohranila solidno – za afriške razmere resnično zgledno – gospodarsko stabilnost in zaupanje tako domačega kot tujega kapitala.

Južna Afrika se je tako – vsaj za zdaj – uspešno izognila scenariju, ki ga je v Zimbabveju izbral predsednik Mugabe, ko se je odločil za nasilno razlašanje belih posestnikov. Svoj režim je oprl na obrnjen – protibelski – razizem, spremenil svojo državo v mednarodno izobčenko in pahnil v še večjo revščino prav tiste, ki naj bi jim pomagal: črnsko večino. Če hoče južnoafriška vlada vedeti, česa nikakor ne sme storiti, je tako dovolj, da se ozre v bližnji Zimbabve.

Boj proti revščini

Tudi v boju proti revščini je vlada ANK v zadnjih letih dosegla nekaj po-

membnih uspehov, s katerimi se lahko upravičeno pohvali. Zgradili so 1,6 milijona hiš za revne, poskrbeli, da je do danes elektrificiranih 70 odstotkov vseh gospodinjstev, 9 milijonov gospodinjstev pa ima danes dostop do pitne vode, kar med revnimi Afričani nikakor ni samoumevno.

Toda ob uspehih ostajajo tudi veliki problemi: brezposelnost je po vladnih podatkih tridesetodstotna, po mnenju nekaterih ekonomistov pa je še celo veliko višja. Kriminal dosega nepojmljive razsežnosti, daleč najhušji problem pa je vsekakor epidemija aidsa, saj je z virusom HIV v Južni Afriki okuženih več kot pet milijonov ljudi. Prav v zvezi z bojem proti aidsu je vlada Thaba Mbeki zagrešila svoje največje politične napake. Verjetno se lahko zahvali samo svoji stari legitimnosti in nemoči opozicije, da zanje ni bila kaznovana na zadnjih volitvah. Po mnenju ene od voditeljic opozicije je Mbekijev ignorantski odnos do problema aidsa lepo ponazoril njegov govor o stanju v državi, v katerem je trikrat

omenil podjetje za mobilno telefonijo Vodacom, le enkrat pa aids.

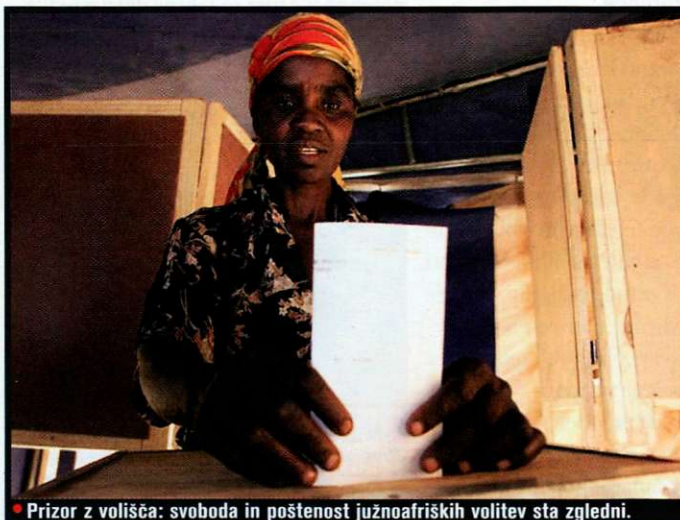
Mbeki vztraja v zmoti

Večjo možnost uvoza cenejših generičnih zdravil za aids, ki bi v nekaterih primerih omejila patentne pravice izdelovalcev izvornikov, so tako izbojevale nevladne organizacije, ne pa sama vlada. Potem ko se je vlada že odločila, da se iz spora s farmacevtskimi korporacijami umakne, je Akcijska kampanja za zdravljenje (TAC) vztrajala in s svojim pritiskom dosegla, da so korporacije leta 2001 popustile.

Toda vladne napake so šle še veliko dlje. Od leta 1999 dalje bi lahko bilo vsem na voljo poceni in hkrati učinkovito zdravilo nevirapin, ki preprečuje prenos okužbe z virusom HIV z matere na otroka. Ker je to tudi ena od najpogostejših oblik okužbe, bi lahko zdravilo za nizko ceno rešilo milijone življenj.

Toda Mbeki in njegov minister za zdravje se nista odločala na podlagi znanstvenih dejstev, ampak na podlagi ideologije, ki ima nekaj pomembnih privrženecv tudi v ANK. Med njimi je tudi sam Mbeki, ki ne glede na znanstveno dokazana dejstva dvomi o povezanosti med virusom HIV in boleznijo aids, nekateri njegovi somišljeniki pa vse skupaj opisujejo le kot zahodnjaško zaroto proti Afričanom.

O pravici do uporabe nevirapina je razsojalo celo ustavno sodišče in vladi naložilo, da mora okuženim omogočiti uporabo tega zdravila. Vlada se je na prvi sklep pritožila, Mbekijev zdravstveni minister Tshabalala-Msimang pa je s svojo izjavo, da bi morala sodišča ubogati vlado, celo vzbudil dvom o temeljih južnoafriške demokracije in pravne države.

• Prizor z volišča: svoboda in poštenost južnoafriških volitev sta zgledni.

ve. Zaradi namernega zavlačevanja pri uporabi zdravil so aktivisti nevladne organizacije TAC marca lani proti zdravstvenemu ministru vložili kazensko ovadbo zaradi 600 smrti dnevno zaradi aidsa. Zadnji vladni

glede varovanja temeljnih človekovih pravic še naprej zelo ohlapni.

Končno je zadnji volilni uspeh ANK povezan tudi s šibko in razdrobljeno opozicijo. Največji porazenec volitev je prav nekdanja vlada-

široko legitimnost, imajo večinoma precej jasno raso jedro. Kot je ANK kljub pomembnim izjemam večinsko črnski, je Nova nacionalna stranka večinsko belska. Stranke, ki veljajo za večinsko belske, pa si večinoma "krade-

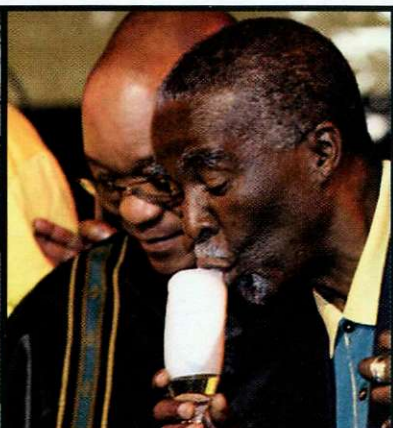
menta, saj so jo sestavljali belci. Podobne težave s presejanjem svojega raso-etničnega jedra ima tudi Svoobodnjaška stranka Inkatha, v kateri prevladujejo Zuluji. V kateri od pokrajin bo verjetno kot že do sedaj vla-

• Nadškof Desmond Tutu, oster kritik rasnega razlikovanja, je kot voditelj Komisije za resnico in spravo odigral osrednjo vlogo v soočenju z neprijetno preteklostjo.

• Robert Mugabe, predsednik Zimbabveja: južnoafriška vlada se v nasprotju z Zimbabvejem ni odločila za zamejnjo protičrnskega rasizma s protibeltskim.

• Thabo Mbeki, južnoafriški predsednik, je na volitvah slavil novo politično zmago; politični uspehi so zasenčili politične napake.

načrti kažejo, da je morala vlada le popustiti ob pritiskih. Kljub zgrešenim potezom vlade vidijo predstavniki TAC v zgodbi tudi pozitivno stran: moč civilnodružbenih organizacij in neodvisnost sodišč, kar bi bilo v prejšnjih časih nepredstavljivo.

Mednarodna vloga

Druga večja Mbekijeva politična napaka, ki mu je doma prav tako niso posebej zamerili, pa je njegov pretirano strpni odnos do Mugabejevega avtoritarnega režima v Zimbabveju, ki so ga zahodne države izolirale. V svojih pobudah za vseafriško gospodarsko in politično povezovanje je bil do sedaj Mbeki sicer razmeroma uspešen, vendar prav odnos do Zimbabveja kaže, da bodo afriški standardi

joča stranka iz časov apartheida – Nova nacionalna stranka. Po svoji pogumni odločitvi za "sestop" z oblasti je ta nekdanj izključno belska stranka iskala novo identiteto. Leta 1994 je stopila v vladno koalicijo prav s svojim nekdanjim sovražnikom ANK, jo kasneje pretrgala, ker zaradi svoje majhnosti ni imela pravega vpliva, zdaj pa z njim znova tesneje sodeluje. Danes bo njena teža v tem sodelovanju še manjša, saj je na zadnjih volitvah osvojila komaj dva odstotka glasov.

Stranke in rasa

Čeprav poskušajo vse vodilne južnoafriške stranke presegati rasne in etnične meje, saj lahko le tako računajo na zadosten delež glasov in

jo" glasove med seboj, težko pa resno posežejo v volilno bazo ANK.

S tem problemom se sooča tudi Demokratična zveza, ki je s 14 odstotki glasov postala druga največja stranka v državi. Ta večinsko belska stranka je v zadnjem času omilila svojo prejšnjo neoliberalno politiko, vključila močnejše socialne poudarke in na svoje kandidatne liste vključila več črncev, da bi se znebila svojega "rasnega" značaja, zaradi katerega jo nasprotniki obtožujejo, da varuje privilegije bele manjšine. Zanimivo je, da je bila prav Demokratična zveza tudi stara nasprotnica apartheida. Takrat je tako kot ANK tvorila opozicijo režimu rasnega razlikovanja, le da je lahko delovala legalno in znotraj parla-

dala v koaliciji z Demokratično zvezo, s čimer naj bi obe stranki oblikovali protiutež (pre)močnemu ANK.

ANK torej nikakor ne moremo očitati uzurpacije oblasti, saj zmaguje na volitvah, ki so proceduralno poštene ne le po afriških, ampak tudi po zahodnih merilih. Vendar pa bi lahko iz njegove izrazite prevlade izhajalo tudi pomanjkanje odgovornosti, ko se voditelji stranke zavedajo, da lahko njihove resne napake pomenijo le izgubo kakšnega odstotka, ne pa tudi izgube oblasti. Prav napake v zvezi z aidsom so lahko takšen primer neodgovornega ravnanja in morda kljub mnogim nesporno pohvalnim potezam slabo znamenje za prihodnost.

Gjyle Vishaj

RADIO
UNIVOX
107.5 MHz

RUMENE STRANI
SLOVENIJA-TEL
www.rumenestrani.com

INTER
MARKETING

intervju

Fotografije: Dane Kostrić

Je predsednik *Nove Slovenije. Leta 2000 je odločno stopil v slovensko politiko, ko je postal predsednik vlade. Je doktor ekonomskih znanosti.*

Znan je predvsem kot finančni strokovnjak. Predaval je na raznih univerzah, pred prihodom v Slovenijo pa je bil predstavnik Medameriške razvojne banke v Parizu. Kritičen je do sedanje vlade.

Pravi, da bo po letošnjih volitvah njegova stranka stopila samo v vlado, v kateri bo imela koalicija Slovenija odločilno vlogo.

Smo v izredno razgibanem volilnem letu. Dogodki se odvijajo presenetljivo hitro. So pa nekatere stvari, mimo katerih ne moremo. Ena takih zadev je nedvomno jasen izid referendumu o t. i. tehničnem zakonu o izbrisanih. Kako ga ocenjujete?

Referendum je brez dvoma velik uspeh za našo demokracijo, predvsem če vemo, da je potekala obširna negativna kampanja, v kateri so vrhovi sedanje oblastne strukture – nekateri brez ovinkov, drugi pa na subtilnejši način – pozivali k bojkotu. Sporočilo pol milijona volilk in volilcev, ki so t. i. tehnični zakon zavrnil, ne bi moglo biti bolj jasno in odločno. In čeprav so se glasniki oblastne strukture zelo potrudili v soglasnem podcenjevanju teh izidov, ne morejo prikriti dejstva, da je število državljanek in državljanov, ki so zavrnil vladni pristop k reševanju tega problema, podobno številu glasov, ki so podelili predsedniški

SDS in smo jo vsi poslanci koalicije Slovenija odločno podprli, nam je postalo jasno, da ni druge rešitve kot ustavni zkon. Kot veste, je amandma v bistvu vseboval možnost, da bi se vsak primer preveril. Rešitev je bila na dlani, a jo je vladajoča koalicija v svoji brezmejni aroganci zavrnila. Zavzemamo se za dokončno, pravično rešitev še vedno odprtih vprašanj v skladu z ustavo, s temeljno ustavno listino in ustavnim zakonom za izvedbo temeljne ustavne listine in ne nazadnje, da se vse to uresniči na podlagi preverjanja vsakega primera posebej. Menimo, da moramo morebitne krivice, ki so se zgodile, popraviti. Gre za primere, v katerih je uprava nezakonito zavrnila prošnje za ureditev statusa ali v svoji zvrnitvi ni upoštevala dejstva, da nekateri ljudje niso mogli pridobiti vse dokumentacije zaradi vojne vihere v svojih rojstnih krajih.

Nekaj dni pred referendumom je bil ustanovljen Forum 21, v katerem so zbrani predvsem t. i. Kučanovi direktorji. Kako gledate na omenjeni forum glede na to, da vsi pričakujejo, da se bo vpletel v letošnje volilno leto? Pričakujete, da bo forum pomagal LDS in ZLSD, ki sta v težavah?

Po moji oceni je Forum 21 predvsem finančni in gospodarski lobi, ki se ustvarja okoli nekdanjega predsednika republike, njegov namen pa je preprečiti spremembe, ki jih naša skupna prihodnost neizprosno zahteva. Seveda, lahko nam dokažejo, da se motimo. To bi lahko storili na primer, če bi se javno opredelili za takšno davčno reformo, za katero se zavzemamo v NSi, reformo namreč, ki bo bistveno prerazporedila davčne dajatve oziroma zmanjšala obdavčitev prihodkov dela in povečala obdavčitev prihodkov kapitala in premoženja. Mislim, da bi bilo zaman pričakovati njihovo

merila se je preostalim vladnim strankam, vendar je tudi v opoziciji ne sprejemate z odprtimi rokami, saj ji zaradi preteklih izkušenj ne zaupate. Tako vi kot Janša ste poudarili, da bo treba počakati, kako bo ravnala v prihodnje.

V svojih javnih izjavah je vodstvo SLS na široko uporabljalo besedo načelnost. Seveda se načelnost ne more meriti samo v obdobju zadnjih dveh ali treh tednov ... Po drugi strani pa je tudi dejstvo, da so nekateri v prav tem vodstvu sočasno izjavljali, kako so ponosni na svoje delovanje v veliki koaliciji v tem že skoraj osemletnem obdobju. Še vedno menim, da ena lastovka še ne prinese pomladi ... Prej ali slej, na vsak način pa pred jesenskimi volitvami bo morala SLS razčistiti svoje dosedanje stališče do velikih koalicij in se tudi nedvoumno odločiti. V Novi Sloveniji se ne strinjamo z velikimi, nenačelnimi koalicijami, saj po našem mnenju načrtno zamegljujejo politični prostor in ustvarjajo stanje, v katerem se najbolje znajdejo in končno tudi prevladajo tisti, ki so znani po svoji spretnosti, kar se tiče ribarjenja v kalnem. Okrepitev našega demokratičnega sistema zahteva transparentnost in doslednost v delovanju političnih strank. Večkrat se je v samostojni Sloveniji zgodilo, da so ljudje zaupali svoj glas določenim političnim strankam, potem pa so začudeno od daleč opazovali, kako je njihov glas končno podprl politične usmeritve, ki niso v skladu z njihovim pričanjem. Prav takšni preobrati, do katerih je vedno prišlo po volitvah in za zaprtimi vrati, so močno izpodkopali verodostojnost političnih strank in naše parlamantarne demokracije nasploh.

Ropova vlada je nedvomno v krizi. Menja se pet njenih ministrov, poleg tega je tu še pisni protest zunanjega ministra Dimitrija Rupla

Razpadanje velike koalicije še ni končano

Pogovor z dr. Andrejem Bajukom

mandat dr. Drnovšku. Poraz vladajoče koalicije na tem področju je dokončen, ni pa še dokončan.

Mnogi so mnenja, da je edina rešitev omenjene problematike ustavni zakon. Se strinjate z njimi?

Ko je decembra lani državni zbor zavrnil rešitev, ki jo je predlagala poslanska skupina

podporo takšnemu stališču ... Kar se tiče drugega dela našega vprašanja, pa brez dvoma menim, da bo ta forum dejansko pomagal dvojčku LDS-ZLSD, ki je vsak dan v večjih težavah. Deloma se je to že izkazalo z nastopom nekaterih najvidnejših članov tega združenja na njunih listah.

Slovenska ljudska stranka odhaja iz vlade. Za-

proti imenovanju generalne državne tožilke Zdenke Cerar na mesto pravosodne ministric. Verjetno se z Ruplovim pismom strinjate?

Najprej bi rekel, da ta razhajanja v vladajoči ekipi kažejo, da se razpadanje vladajoče koalicije nadaljuje. S pismom ministra Rupla se seveda strinjam. Še vedno menim in razprava v državnem zboru je to le potrdila, da bi bilo težko »

» najti bolj neprimerno osebnost za takšno odgovornost, kot jo dandanes predstavlja ministrstvo za pravosodje. Če že drugega ne, mora vsakdo priznati, da je gospa Zdenka Cerar – milo rečeno – sporna osebnost, ki bo težko vplivala na to, kar danes najbolj potrebujemo na tem področju, to je zaupanje državljanek in državljanov v institucije sodnega sistema v celoti. Vse to končno kaže, da se razpadanje velike koalicije nadaljuje ...

Tudi liberalna demokracija je nedvomno v težavah, na kar kaže njihov krizni štab, ki so ga ustanovili po zmanjšanju javne podpore stranki. Kako je s tem v Novi Sloveniji, v zadnjem času se je namreč precej pisalo o domnevnih razhajanjih med vami in Peterletom? Imate v stranki res težave ali pa poskušajo nekateri novinarji (predvsem v medijih blizu vladnim strankam) umetno povzročiti razhajanja?

Nova Slovenija je pred skoraj štirimi leti praktično nastala čez noč. Že takrat so dežurni analitiki pisali in govorili, da sploh ne bomo prišli v parlament. Edine "ankete", ki res veljajo, so tiste na dan volitev. In tam smo še vedno marsikoga presenetili. Sedaj nekateri pišejo o notranjih razhajanjih, no, tudi na tem področju jih bomo presenetili. Prav gotovo pa imajo takšni, nič kaj dobromamerni komentarji svoj učinek pri ustvarjanju javnega mnenja. Nikdar nismo uživali kakšne pretirane naklonjenosti v medijskem prostoru, a vendarle se stranka krepi in je čedalje pomembnejši dejavnik v slovenskem političnem postoru.

Veliko se govori o vladi v senci. Kot sedaj kaže, naj bi vsaka stranka koalicije Slovenija intenzivno delala v svojem strokovnem svetu, ta pa naj bi se sčasoma zlila v celoto. Kako je s tem?

Prav tako, kot ste opisali.

Kaj pričakujete od letošnjih evropskih in državnoborskih volitev?

Čeprav je pred vsakimi volitvami politična kampanja silno pomembna, sem prepričan, da se resno in dosledno delo na dolgi rok zelo obrestuje. Ljudje se odločajo na podlagi delovanja političnih strank v daljšem obdobju. Nova Slovenija ima jasno, zanesljivo in predvsem verodostojno podobo. Prepričan sem, da bo NSi presenetila tako na evropskih parlamentarnih kot tudi na državnoborskih volitvah. Stranka se krepi in bo prav gotovo žela večje zaupanje s strani volilk in volilcev v prihodnje.

Pod kakšnimi pogoji je Nova Slovenija po letošnjih državnoborskih volitvah pripravljena stopiti v vlado?

Nova Slovenija gradi na podlagi posodobljenih vrednot in zgodovinske tradicije ter na izkušnjah ljudsko-krščanskega gibanja na Slo-

Po moji oceni je Forum 21 predvsem finančni in gospodarski lobi, ki se ustvarja okoli nekdanjega predsednika republike, njegov namen pa je preprečiti spremembe, ki jih naša skupna prihodnost neizprosno zahteva.

venskem, ki je odigralo pomembno, večkrat tudi odločilno vlogo pri oblikovanju naše skupne zgodovine vsaj od časa prebujenja narodov sredi 19. stoletja. Nismo se mogli sprijazniti z dejstvom, da bi se to gibanje izgubilo in obledelo v zaprtih kuloarjih velikih, nenačelnih koalicij, ki se načrtujejo in oblikujejo na podlagi t. i. frontovske politike. Na političnem prizorišču smo nastopili v prepričanju, da je dosledna drža edina pot, ki bo vrnila verodostojnost demokratični ureditvi naše države. Zato smo pred volitvami jasno izrazili svoja stališča, sklenili pogodbo s SDS in ustanovili koalicijo Slovenija. Naše stališče je še vedno jas-

Nismo se mogli sprijazniti z dejstvom, da bi se to gibanje izgubilo in obledelo v zaprtih kuloarjih velikih, nenačelnih koalicij.

no in ostaja nespremenjeno: Nova Slovenija ne bo sodelovala v nobeni koaliciji, v kateri koalicija Slovenija ne bo imela odločilne vloge.

Vrniva se k novim ministrom. Na odboru državnega zbora za gospodarstvo ste glasovali proti imenovanju Mateja Lahovnika za ministra za gospodarstvo. Ali vas njegova predstavitev dela ni prepričala?

Predstavitve dr. Lahovnika me ni prepričala in nisem glasoval za njegovo potrditev. Na številna ključna vprašanja, ki sem mu jih po-

stavil, ni odgovoril ali pa je zagovarjal stališča, s katerimi se ne strinjam. Na primer: dr. Lahovnik je znan kot strokovnjak na področju prevzemov. Vprašal sem ga, kakšno je njegovo stališče glede t. i. križanega lastništva, ki je močno navzoče v našem gospodarstvu in je posledica nepreglednega in načrtno nenadzorovanega procesa preoblikovanja družbene lastnine na Slovenskem. Nekatere strokovne raziskave v primeru t. i. azijskih tigrov so nedvoumno pokazale, da je zanje to imelo dolgoročne negativne posledice. Kandidata za ministra sem vprašal, ali je pripravljen predlagati kakšno spremembo v zakonu o prevzemih, ki bo takšno prakso omejila z namenom, da bi se zagotovilo boljše varstvo interesov malih delničarjev. Dr. Lahovnik je sicer soglašal, da "dejansko obstaja neko lastniško omrežje na slovenskih podjetjih" in "da si na ta način poskušajo zagotoviti bolj stabilno lastniško strukturo", ni pa se opredelil do vprašanja morebitnih sprememb v naši zakonodaji, ki bi bolje zavarovale interese malih delničarjev in tudi omogočile, da bi se na Slovenskem izognili negativnim učinkom takšnega lastniškega omreženja, ki so se izkazali kot negativen dejavnik v izkušnjah drugih držav.

V svoji predstavitvi je dr. Lahovnik poudaril "socialno komponento" preoblikovanja in posledično prestrukturiranje podjetij, ki so bila v t. i. družbeni lasti, z vedno pričujočim izgovorom, da gre predvsem za ohranjanje delovnih mest. Nič pa ni omenil drugega pomena te "socialne komponente" procesa preoblikovanja družbene lastnine. Po moji oceni je najpomembnejša "socialna komponenta" tista, ki je bila bistvena značilnost političnega konsenza, na podlagi katerega se je oblikovala rešitev, ki je iz vseh državljanek in državljanov ustvarila male delničarje v določenem delu celotne družbene lastnine, in kako se je ta načrt odvijal za večino ljudi, ki še danes čakajo, da bi se zanje to vsaj v neki meri uresničilo. Poleg dejstva, da so bili mali del-

ničarji prevarani in da slavno pismo, ki ga je na vse naslovil dr. Drnovšek in je dandanes le prazna obljuba, je potekal tudi proces močne koncentracije finančne in gospodarske moči kot posledica načrtno nenadzorovanega procesa privatizacije, ki je danes vir globokega razslojevanja. Vprašal sem dr. Lahovnika o njegovem stališču glede tega, kaj se je zgodilo na tem področju, seveda z namenom, da bi pojasnil, ali meni, da lahko še kaj naredi, da bi tisto "socialno komponento" vsaj v neki meri rešili, da bi nam pojasnil, kaj je po njegovem mnenju še mogoče storiti,

in seveda, kaj je pripravljen storiti, da bi to uresničil. Na žalost na to vprašanje ni odgovoril.

Vojko Antončič je na svoji edini (in zadnji) tiskovni konferenci pred svojim odstopom z mesta predsednika računskega sodišča dejal, da je sodelovanje z državnim zborom zlasti v zadnjih treh letih poslabšano. Mediji so v tem kontekstu poročali, da je "v tem času, kot je znano, predsednik komisije DZ za nadzor proračuna in drugih javnih financ dr. Andrej Bajuk". Kako to komentirate?

Kako je gospod Antončič sodeloval z državnim zborom v preteklosti, ne morem ocenjevati in tudi ne bi komentiral. Kar se tiče obdobja, v katerem vodim komisijo za nadzor proračuna, bi pa rekel, da je bilo sodelovanje korektno. Sicer se nismo vedno strinjali z obsegom dela računskega sodišča, predvsem pa ne z načinom, ki ni bil vedno v skladu z mednarodnimi standardi, ki so del naše zakonodaje na tem področju. Dr. Antončič se je na primer odločil in spremenil metodiko poročanja o revizijskih ugotovitvah revidiranja zaključnega računa proračuna. Državnemu zboru o reviziji računovodskih izkazov in pravilnosti izvršitve proračuna posameznih neposrednih proračunskih uporabnikov poroča le v enem skupnem poročilu. Ker so državnemu zboru odgovorni posamezni ministri in ne samo vlada kot celota, tako poročanje ni v skladu z našo pravno ureditvijo. Naj omenim, da 110. člen Ustave Republike Slovenije pravi: "Vlado sestavljajo predsednik in ministri. Vlada in posamezni ministri so v okviru svojih pristojnosti samostojni in odgovorni državnemu zboru." Naj dodam, da je skupno revizijsko poročilo po vsebini posplošeno in nima prave uporabne vrednosti za javno polaganje obračunov ali uveljavljanje javne odgovornosti visokih državnih uradnikov, javnih uslužbencev in funkcionarjev. Poročilo o zaključnem računu je imelo komaj nekaj več strani kot na primer poročilo o komunalnem podjetju s 56 zaposlenimi in dveh milijardama tolarjev premoženja!

Drugo poglavje je povezano z učinkovitostjo dela računskega sodišča. V letu 2002 je to izdalo 47 dokončnih revizijskih poročil posameznim revidirancem in eno skupno poročilo o zaključnem računu proračuna, ki je zajelo 17 proračunskih uporabnikov. Skupaj torej poročilo o 64 revidirancih. Vseh potencialnih revidirancev, posrednih in neposrednih proračunskih uporabnikov, pa je v državi okoli 3.000. V tem pa niso zajete vse osebe javnega prava, ki jih je pristojno revidirati računsko sodišče, na primer gospodarske družbe, katerih večinska lastnica je država, prejemniki subvencij itd. Brez posebnega izračuna je mogoče ugotoviti, da s takšnim načrtovanjem in iz-

vajanjem dela računsko sodišče ne more docela izpolniti svojega poslanstva. Vzroki za takšno stanje so najprej v zakonu o računskem sodišču, ki ga je pripravil sam dr. Antončič in ga je velika kolicija leta 2001 podprla, pri tem pa so bili zavrnjeni vsi poskusi opozicije za drugačno opredelitev pogostosti revidiranja v javnem sektorju.

Končno bi omenil še svoje utemeljene dvome o neodvisnosti, ki bi morala biti stalnica njihovega dela. Gotovo se spomnite zaključnega računa za leto 2001, v katerem je vlada s pomočjo

S to besedno igro – Robin Hood ali Hood Robin – sem hotel pokazati, da vlada dejansko deluje prav nasprotno, kot govori.

računovodskih kreacij prikazala za vsaj 20 milijard premajhen primanjkljaj. Računsko sodišče je sicer na to opozorilo, ni pa tega omenilo v svojem mnenju, kar praktično pomeni, da ni zahtevalo, da bi vlada to popravila. Nedopustno!

V svojem poslanskem vprašanju predsedniku vlade pred nekaj tedni ste dejali, da predstavlja svoj predlog zdravstvene reforme kot plemenito delo roparskega viteza, ki jemlje bogatašem in pomaga revnim; tak je bil Robin Hood, drugod po svetu pa takim pravijo Hood Robin. Pri tem ste naleteli na kar ostre odzive. Kaj ste dejansko mislili s tem in kako komentirate napade nase, povezane z vašimi izrečenimi besedami?

Predsednika vlade sem spraševal o zadnjih spremembah v predlogu t. i. bele knjige, ki jih je slovesno oznanil po neki seji zdravstvenega strokovnega sveta. Zadeva je postala zelo aktualna, ker je minister Keber nekaj dni pred to sejo državnega zbora pri javni okrogli mizi dejal, da je pred letom dni zavarovalniška stroka zavrnila predlog, da bi bile premije dopolnilnega zavarovanja odvisne od dohodkov. Prav zato naj bi se po njegovih besedah vlada temu konceptu odpovedala in se v t. i. beli knjigi odločila za dokaj radikalen predlog preproste ukinitve prostovoljnega dopolnilnega zavarovanja oziroma so se odločili, da bi sedanja prostovoljna doplačila postala obvezna, vključno z nekaterimi spremembami glede progresivnosti. Stroka, predvsem ekonomisti in pravniki, a tudi zdravniki, je v najrazličnejših javnih razpravah opozarjala na konceptualno nesmiselnost takšne ukinitve in ne nazadnje na njeno neizvedljivost s pravnega vidika. Mesec dni prej pa je predsednik vlade slovesno izjavil, da so končno spregledali in spremenili mnenje in da se vlada ne bo zavzela za ukinitve, marveč za ohranitev prostovoljnega zavarovanja, a le če bi se premije določale na podlagi dohodkov zavarovancev. Premije za prostovoljno dodatno zavarovanje se torej ne bi dolo-

čale kot povsod v Evropi po veljavnih in dosledno uporabljenih načelih, kot je načelo medgeneracijske solidarnosti, ki ga med drugim poznamo tudi v Sloveniji, ali pa na podlagi tveganj oziroma pričakovanih stroškov zavarovanja, marveč na podlagi dohodkov zavarovanca, za kar pa je stroka že uspešno dokazala, da ni izvedljivo.

Vprašal sem predsednika, zakaj takšen predlog, saj je nemogoče zagotoviti dolgoročni obstoj takšnega sistema zaradi preprostega razloga, da gre za prostovoljno zavarovanje: zavarovan-

vanci z visokimi plačili, ki bi morali plačevati višje premije, ki bi bistveno presegle pričakovane stroške, bodo gotovo opustili takšno zavarovanje, ostali pa bodo samo zavarovanci z nizkimi dohodki. Kdo bo potem pokrival izgubo?

Predsednik se je skliceval na francoske izkušnje, a pri tem ni omenil ocen in podatkov, ki jih navaja sama bela knjiga glede teh francoskih izkušenj na področju zasebnega zdravstvenega zavarovanja, ki predstavljajo edinstven primer v Evropi. V Franciji obstajajo nekatere vzajemne zavarovalnice s sistemom premij pri skupinskem zavarovanju, ki je proporcionalen dohodkom zavarovancev. Bela knjiga pa opozarja na precedenčno sodbo evropskega sodišča, ki ni naklonjena vzajemnim zavarovalnicam s proporcionalnimi premijami, to se pravi, da gre za izredno sporen sistem za institucije EU. V svojih odgovorih predsednik ni omenil, da so v Franciji že zdavnaj uvedli sistem, po katerem premije za zdravstveno zavarovanje plačujejo tako delojemalci kot delodajalci. Predvsem pa je zamolčal dejstvo, da so v Franciji že v 90. letih uvedli zdravstveni davek, katerega osnova so vsi prihodki – vključno s kapitalskimi, prihranki, subvencijami in tako dalje – in ne samo prihodki iz dela. Ta davek se je v zadnjih desetih letih povečal z 1,1 odstotka na 7,5 odstotka, prispevna stopnja od plač pri delojemalcih se je znižala s 5,5 odstotka na 0,75 odstotka, pri delodajalcih pa je ostala nespremenjena. Tako kot pri davčni reformi je predsednik Rop pozabil na prerazporeditev bremena na kapitalske dobičke, ki jih namerava še naprej ščititi. Zato sem v tej zvezi omenil roparskega viteza. Robin Hood je bil znan po tem, da je jemal bogatašem in dajal revežem. Tiste pa, ki počenljajo obratno, jemljejo revežem in dajejo bogatim, drugod po svetu imenujejo Hood Robin. S to besedno igro – Robin Hood ali Hood Robin – sem hotel pokazati, da vlada tako pri davčni reformi kot pri svojih predlogih glede zdravstvene reforme dejansko deluje prav nasprotno, kot govori.

Metod Berlec, Vida Kocjan

V Peterokotnem stolpu ljubljanskega gradu so prejšnji teden odprli razstavo akademskega kiparja Marka A. Kovačiča z naslovom Prestop. S postavitvijo se umetnik vrača h kipu (objektu – mehanizmu), ki s pomočjo vdelanih zrcal omogoča ustvarjanje iluzije. Razstavo pripravljata Festival Ljubljana in Društvo slovenskih likovnih umetnikov Ljubljana.

Marko Kovačič, rojen leta 1956 v Ljubljani, je končal študij kiparstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je kasneje končal tudi specialistični študij. Vse od začetkov svojega umetniškega delovanja je bil aktiven na raznih področjih. Med letoma 1983 in 1985 je bil član skupine IRWIN, bil pa je tudi član gledališke skupine Ane Monroe (1981–1991). Njegovo interesno območje poleg kiparstva zajema tudi performans. Bil je eden začetnikov videoprodukcije v Sloveniji, naredil je vrsto kratkih filmov

Fotografije: Dane Kovčič

Kiparski prestop

in nastopal v gledaliških predstavah. Njegove pomembnejše razstave: Bauhaus in soočanje z gledališčem Ane Monroe (Ljubljana,

1983), International Meeting on Youth Culture (Rim, 1983), Was ist Kunst s skupino IRWIN (Ljubljana, 1985), Katastropolis 2227 (Koper, 1996), Fiziognomika plastosa (Ljubljana, 1998), Body and the East (Ljubljana, 1998), performans Requiem (Ljubljana, 1998), Plastosi (Ljubljana, 2003).

O razstavi

Kustodinja razstave Petra Skaberne je zapisala, da želi umetnik vzpostaviti relacijo med kipom, gledalcem in prostorom. Zanimajo ga podobe, prizori, mehanizmi, družbena in prostorska razmerja, svetloba, zvok, iluzija in transformacija realnosti, predvsem pa seveda gledalec. Zdi se, da so kipi Marka Kovačiča kot kulturni objekti, ki od nas zahtevajo nekakšen obred čaščenja, zaradi česar je premišljena postavitev še toliko pomembnejša. Zapisala je še, da je rdeča nit Kovačičevega ustvarjanja

iluzija. Kot izrazito raznolik umetnik se najraje izraža v medijih, ki mu omogočajo izživeti njegove vizije in fantazije. Zato ni čudno, da se je, čeprav po izobrazbi kipar, že kmalu po študiju začel ukvarjati s filmom in predvsem z videom. Vzporedno so nastajale tudi njegove kiparske stvaritve – objekti, ki jih je navdihoval modernizem. Vendar so se takšne in drugačne družbene in politične spremembe počasi začele odražati tudi v Kovačičevem delu. Bolj in bolj je puščal iluziji svojo pot. Začenjal je ustvarjati nove zgodbe z že zavrženimi protagonisti. Oživil je stare, odslužene figure in jim v starih televizorjih namenil nov prostor pod soncem. V njegovem ateljeju so se iznenada znašli Plastosi – iluzija brez primere. Plastosi niso več samo objekti (ali bitja), temveč je okoli njih zgrajena celotna zgodba, so zgodovinsko in geografsko determinirani.

Barbara Kavtčičnik

RADIO OGNJIŠČE RADIO DOMAČIH LJUDI

DOBER DAN, EVROPA!

Praznovanje vstopa v Evropsko unijo.
Proslava na pomladanski razstavi
tulipanov in Minimundusa.

Arboretum Volčji potok, 1. maj
Radijski studio med tulipani.

Pozdravimo Evropo!
Skupaj...

<http://radio.ognjisce.si>

Lutkovno gledališče Ljubljana je v sodelovanju z znanstveniki iz Hiše eksperimentov pripravilo gledališko posebnost, naslovljeno **Labirint brez fint**. Gre za lutkovno predstavo, instalacijo in eksperiment hkrati. Nadvse privlačno.

Labirint brez fint so premierno uprizorili pretekli četrtek, in sicer v podstrešnem prostoru, imenovanem Oder pod zvezdami. Znanstveno doživetje v spremstvu lutk, kot so ga označili v lutkovnem gledališču, je režirala Barbara Bulatovič, primerno pa je za otroke, starejše od šest let. Producent projekta je Lut-

Labirint brez fint

kovno gledališče Ljubljana, Hiša eksperimentov pa je lutkovnemu gledališču svetovala nabor eksperimentov, ki so vključeni v projekt.

Ideja

Idejna snovalca projekta sta Barbara Hieng Samobor in direktor Hiše eksperimentov Miha Kos, ki sta dolgo iskala otrokom zanimiv način,

kako bi lahko združila lutke z naravoslovjem, nazadnje pa sta le prišla do zamisli, da bi tovrstni projekt lahko zaživel kot neke vrste labirint. Labirint so umetniki lutkovnega gledališča zasnovali tridelno. Posamezne enote se vsebinsko vežejo na poskuse o zemlji, vodi in zraku. Labirint sprejme tri skupine po 15 otrok hkrati, otroke po labirintu vodijo lutke, vse tri

skupine pa se srečajo na skupnem koncu predstave. Oder pod zvezdami je po kvadraturi zelo veliko prizorišče, težava pa je njegova višina, saj je zelo nizko. Po dveh letih ga je ekipi v gledališču uspelo gledališko oživiti. Hieng Samoborjeva meni, da bi postavitve labirinta ob zadostnem obisku v podstrešnih prostorih lahko stala skozi vso gledališko sezono. Glavna "stvaritelj" pred-

stave sta se odločila, da jo režira Barbara Bulatovič, ki po njenih besedah premore dovolj odrske domisljije za postavitve organizacijsko tako tvegane projekta. **Barbara Kavtčnik**

Na kratko

Kresnikovi finalisti

Znani so finalisti za nagrado kresnik, ki jo vsako leto ob tradicionalnem prižiganju kresa podeljujejo za najboljši slovenski roman preteklega leta.

Žirija za Delovo nagrado kresnik v sestavi dr. Matevž Kos (predsednik), Vanesa Matajč, Sandra Baumgartner, Jaroslav Skrušny in Matej Bogataj je deset finalistov izbrala med šestdesetimi romanesknimi deli z letnico 2003. Za nagrado se letos potegujejo: Franjo Francić z romanom *Princesa in smrt*, Zdenko Kodrič z romanom *Odvzemanje samote*, Lojze Kovačič z *Otroškimi stvarmi*, Feri Lainšček z romanom *Ločil bom peno od valov*, Florjan Lipuš z romanom *Boštjanov let*, v ožji izbor pa so prišli še Dušan Merc in roman *Jakobova molitev*, Vinko Möderndorfer z romanom *Omejen rok trajanja*, Sergej Verč s *Pogrebno maskarado*, Nedeljka Pirjevec in njen zadnji roman *Saga o kovčku ter Vlado Žabot* z romanom *Sukub*. Mesec dni pred kresnim večerom bo žirija sporočila imena petih finalistov, ki se bodo potegovali za nagrado v višini pet tisoč evrov. Nagrado bodo podelili, kot je že tradicija, na kresni večer, 23. junija. Nagrado kresnik so doslej dobili Lojze Kovačič, Feri Lainšček, Miloš Mikeln, Andrej Hieng, Tone Percič, Berta Bojetu, Vlado Žabot, Zoran Hočvar, Drago Jančar (dvakrat), Andrej Skubic, Katarina Marinič in Rudi Šeligo.

Mnogi, ki so se povzpeli na katerega od himalajskih vrhov, zatrjujejo, da je največji čar v vzpenjanju in odkrivanju čudovite narave. Alpinisti in drugi obiskovalci se od tam vračajo z izjemnimi vtisi. Delček tega sveta lahko doživite v Slovenskem etnografskem muzeju.

V Slovenskem etnografskem muzeju je v tem času odprta odlična fotografska razstava *Nepalci* – gospodarji gora, pri organizaciji katere je sodeloval tudi nepalski častni konzul v Sloveniji. Razstava, ki je

Nepalska lepota

plod večletnega prijateljstva med Slovenijo in Nepalom, na več kot 100 fotografijah odkriva drobce kompleksne mešanice različnih

kultur in tradicij te države. Vezi med Slovenijo in Nepalom so se tkale ob številnih odpravah slovenskih alpinistov v Himalajo. Večino fotogra-

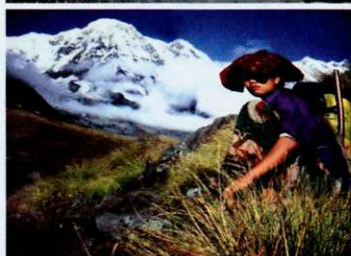
fij je posnel alpinist Tone Škarja.

Privlačnost

Razstava *Nepalci* – gospodarji gora, ki sodi k predstavitev neevropskih kultur v etnografskem muzeju, je nastala na pobudo častnega konzula Konzulata Kraljevine Nepala v Sloveniji Aswina K. Shresthe, ki je pred 36 leti prišel študirat v Ljubljano, zdaj pa tu živi z družino. Kot je zapisal Shrestha, Škarjeve fotografije šerp dokazujejo, da ti niso le nosači, temveč tudi uspešni osvajalci himalajskih vrhov. Na fotografskih posnetkih je poleg gorskih vrhov dokumen-

tirano tudi vsakdanje življenje in opravila, kot so dela na polju ter žetev ajde in črnega prosa, iz katerega domačini izdelujejo priljubljeno pijačo čang – pivo. Drugi del razstave obsega fotografije flore in favne ter portrete različnih etničnih skupin in podobe bogate kulturne dediščine, ki sega še v obdobje dinastije Malla v čas od 13. do 15. stoletja. Na fotografijah so predstavljeni tudi nekateri dosežki nepalske umetnosti, kot so bogato rezljani leseni oporni stebri, venci, okna, vrata in strešne konstrukcije.

Razstavo v muzeju spremljajo tudi tako imenovani Nepalski dnevi. Minulo soboto je beseda tekla na temo Himalaja v mitih, legendah in praznovanjih, sledila pa ji je premier-

Na kratko

Edinstven fotoalbum o Auschwitzu

V Budimpešti so odprli muzej holokavsta in dokumentacijsko središče, v sklopu slovesnosti pa tudi razstavo fotografij iz Auschwitza. Album vsebuje 200 fotografij s posnetki prihoda v taborišče, selekcije, konfiskacije premoženja in priprav za likvidacijo Judov iz zakarpatskih območij, ki so jih v nacistično taborišče Auschwitz-Birkenau pripeljali maja 1944. Te fotografije nekega pripadnika enot SS so edini ohranjeni dokaz prihoda nacističnih žrtev v to taborišče smrti, v roke preživelih pa so prišle povsem naključno. Album je bil shranjen v arhivih Inštituta Yad Vashem, v Budimpešto pa so ga prenesli posebej za to priložnost. Začetek leta 1944 velja za vrhunec deportacij madžarskih Judov v koncentracijska taborišča. Večina fotografij je posneta na železniški progi med postajo zunaj Auschwitza in zapornico na vhodu v taborišče. Nacisti so ubili več kot 550.000 od 825.000 Judov, ki so pred vojno živeli na Madžarskem.

Drugačen srednji vek

Založba Družina

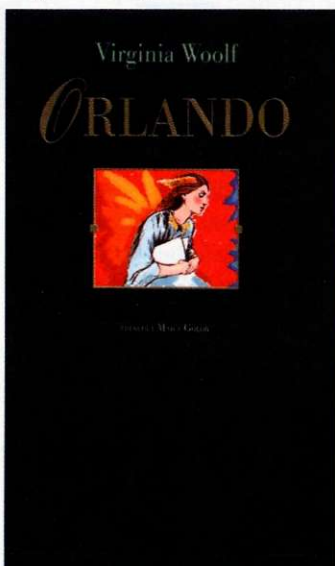
Régine Pernoud, izvedenka za srednji vek, nam v knjigi *Nehajmo že s tem srednjim vekom*, izšla je v zbirki *Razumevanja*, v devetih poglavjih predstavi srednji vek, kakor ga ne poznamo iz dosedanjih učbenikov. Vsekakor spoznavamo preteklost, ki bi

celovski Mohorjevi v nakladi 80.000 izvodov. Samo po drugi vojni so doživeli devet izdaj. V zbirki *Slovenska klasika* so zdaj znova natisnjeni. Zraven pa še *Muhoborci* (izbor) in tri pravljice (*Desetnica*, *Trdoglav* in *Marjetica* in *Poldrugi Martin*). Spretno besedo je napisal Iztok Ilich.

Orlando

Založba Mladinska knjiga

Leta 1928 je angleška pisateljica **Virginia Woolf** (1888—1941) zasnovala nenavadno, drzno in očarljivo pripoved o Orlando, lepem, k pustolovščinam nagnjenem fantu iz 16. stoletja, ki se po dolgotrajnem spancu prebudi kot ženska in živi še tja do 20. stoletja. Roman, ki ga je želela pisateljica pokloniti mladi, z razočaranjem vojne neobremenjeni generaciji, ki je veliko svobodnejša od njene, izhajajoče iz upora zoper viktorijansko logiko, upora, ki ga je temeljno zaznamovala grozota vojne. Zasnova *Orlanda* je svojevrsten literarni eksces, presenečenje tudi za največje inovatorje. Roman je izšel v

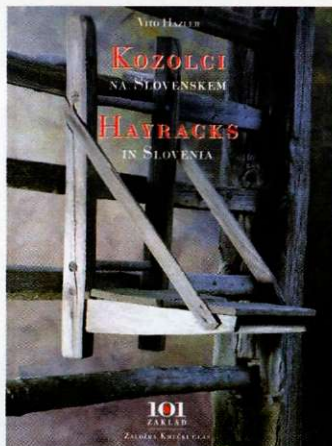

zbirki *Veliki večni roman*, spretno besedo pa je napisal Mitja Čander.

Kozolci na Slovenskem

Založba Kmečki glas

Vito Hazler že 25 let raziskuje kozolce. V knjigi *Kozolci na Slovenskem*, založba jo je izdala v zbirki *101 zaklad*, je predstavil 34 najpomembnejših, vsakega tudi s celo-

stransko fotografijo. Ob vsakem kozolcu je prikazano območje, kraj, lastnik ter razvojne, likovne in gradbene značilnosti. Besedilo je slovensko-angleško. Z vseh zornih kotov predstavljeni kozolci so odlična priložnost tudi za pripravo boljše turistične ponudbe. Če bi jih ljudje bolje spoznali, bi se zagotovo povečala skrb za njihovo ohranitev. Pravilno vrednotenje je eden od temeljev varovanja in razvoja dediščine.

Devet pomladi

Samožaložba Rozina Švent

Pesnica **Erika Pogljajen** je rojena (1980) v Argentini in piše v španščini. Obiskovala je slovensko sobotno šolo. V njeni poeziji se prepletata duhovni dediščini dveh med seboj različnih svetov, dveh temperamentov, prvega alpsko zadržanega in drugega vročekrvno odkritega, dveh pokrajin, domovine dedov, prepletene z zelenimi dolinami, in nove domovine, širne ravnine do daljnih Andov, miselnih vzorcev, ki jih odsevajo različne družbene okoliščine, in čustvenih stanj, ki so najdramatičnejši odraz bivanjske dvojnosti, med seboj povezane v ustvarjalni izpovedi. Prevajalec Branko Rebozov njenim pesmim že več let utira pot v svet slovenske poezije.

Spoznavni zemljevid Slovenije

Razprave Filozofske fakultete

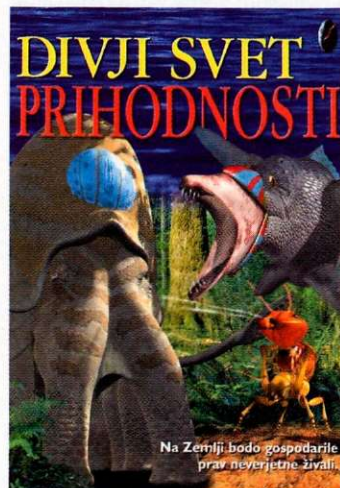
Avtorji knjige *Spoznavni zemljevid Slovenije* so: dva geografa, dva krajinska arhitekta, trije psihologi in sociolog. Prav bogat sestav avtorjev je pripomogel k širini in raznolikosti pristopov k temi, tako da knjiga ponuja celostno predstavitev in večdisciplinarni pogled na vso po-

membnejšo problematiko človekove interakcije z okoljem. Zato bo zanimiva za vse tiste, ki jih zanima človekovo dožemanje okolja. Teme so naslednje: *Doumevanje okolja* in *Primerjave, ogroženosti in promet* (Marko Polič), *Spoznavni procesi in konstrukcija socialne stvarnosti in Odnos do okolja, prostora kot kazalec razvoja* (Mirjana N. Ule), *Oslove prostorske kognicije in Priključeni kraji in občine* (Grega Repovš), *Množenje prostorskih podob* (Drago Kos), *Planiranje* (Ivan Marušič), *Miselna slika pokrajin* (Marjan M. Klemencič), *Pomenska členitev nacionalnega prostora* (Ana Kučan), *Risanje zemljevida Slovenije* in *Odnos do domačega kraja in njegovih problemov* (Karel Natek).

Živali prihodnosti

Tehniška založba Slovenije

Za napoved, kakšno bo življenje v prihodnosti, moramo najprej spoznati preteklost. Skozi milijone let so

se živa bitja razvijala, se spreminjala in prilagajala okolju. Preteči mora na tisoče let, da nastane nova vrsta. V knjigi *Divji svet prihodnosti* spoznamo, kako zmora sodobna znanost predstaviti svet prihodnosti. Srečamo se z nenavadnimi bitji, ki bodo morda živali v prihodnosti, in spremljamo njihovo življenje ter boj za obstanek. Knjiga nas postavi v tri nove vznemirljive svetove: takega čez 5, 100 in 200 milijonov let. Več kot sto presenetljivih barvnih fotografij in ilustracij priključijo v življenje nevsakdanje živali in njihova življenjska bivališča ter boj za preživetje. **I. Ž.**

Fran Milčinski

Založba DZS

Fran Milčinski (1867—1932) je bil mojster humorja in satire. Mnogo njegovih besedil je ponarodelo (npr. nekatere pravljice ali *Butalci*). Alfonz Gspan je zapisal: »Milčinski je bil eden redkih naših umetnikov, ki je ljubil samo svetle barve, ki mu je bil odkrit smeh in lagodno kramljanje več kot sto mrkih nauk, čeprav je njegova umetnost natrpana z najčistejšo življenjsko modrostjo.« *Ptički brez gnezda* so izšli po prvi svetovni vojni pri

Kdo je 10. marca 1944 v Trstu ustrelil dr. Stanka Vuka, njegovo ženo Danico in dr. Draga Zajca? To vprašanje do danes ni razrešeno in je bilo v preteklosti predmet številnih ugibanj in špekulacij. Pred časom je obširen članek o tem napisal literarni zgodovinar Emil Cesar. Ker je njegovo pisanje strupen konstrukt, nevreden današnjega časa, naj nanj vsaj opozorimo.

Stanko Vuk se je rodil leta 1912 v Mirnu pri Gorici. Po končani trgovski akademiji je v Benetkah študiral politologijo in diplomatske vede in leta 1938 doktoriral s temo o narodnih manjšinah v Jugoslaviji. Po študiju se je zaposlil v knjigarni in založbi v Trstu. Pisal je pesmi in pisateljaval ter objavljaval v različnih revijah. Bil je iz krščanske družine, zato je bil svetovnonazorsko krščanski socialist.

Danica in Dr. Stanko Vuk

tirevolucijo in to policijo povzročila, ni bilo, prav tako ne Vosa in njegovega sistematičnega pobijanja političnih nasprotnikov, ne pobojev celih družin (leta 1942 najmanj 28 družin). Zanj ni bilo neizmerno strupene komunistično-partizanske propagande kot ne pobojev več kot 600 vojnih ujetnikov jeseni 1943, med njimi prek 30 ranjencev. Pozna samo početje domobranske politične policije iz leta 1944, ki je nastala dve in tri leta po tem, ko so vosovci in partizani množično pobijali drugače misleče Slovence najprej v Ljubljani, potem pa tudi drugod po Sloveniji (leta 1942 najmanj tisoč).

Omenil je celo primer političnega policista Resbergerja, ki da so mu (kdo?) dokazali "nasilje nad zaporniki" in ga zato deportirali v nemško koncentracijsko taborišče. Katerega od komunistično-partizanskih krvnikov, ki so mučili in ubijali ujetnike, so kam poslali?! Kakšna pošastna mučenja so izvajali partizani leta 1942 (in tudi kasneje), pa so "sankcionirali" samo dva ali tri, ki so popolnoma ponoreli. Emil Cesar svoj

Cesarjeva oblačila

1. del

Junija 1940 se je poročil z Danico Tomažič, sestro komunista Pinka Tomažiča. Oktobra istega leta so ga fašisti aretirali. Na drugem tržaškem procesu je bil med 60 obtoženci, obsodili so ga na 15 let zapor zaradi protifašističnega delovanja, širjenja slovenskih knjig, izdajanja dijaških listov, vohunstva in prevratništva. Svaka Pinka Tomažiča so obsodili na smrt in ustrelili. Zaprt je bil v Fossanu v Piemontu. Po kapitulaciji Italije so ga po posredovanju Rdečega križa Nemci februarja 1944 izpustili. Od tod dalje je njegova zgodba znana samo iz komunističnih virov. 10. marca 1944 so ga v stanovanju v Trstu skupaj z ženo Danico in najklučnim obiskovalcem dr. Dragom Zajcem ustrelili neznanci. Kdo so bili ti neznanci, je vse do danes predmet različnih domnev in špekulacij.

Umolknil je trs

Eno takšnih špekulacij, verjetno najhujšo doslej, si je privoščil literar-

ni zgodovinar Emil Cesar v skoraj petdeset strani dolgem sestavku *Umolknil je trs* (Borec, 2001, št. 591—593). Članek je napisal izključno zato, da bi z njim za trojni umor v tržaški ulici Rossetti okrivil tako imenovano plavogardistično (liberalno) stran in da bi s tem izključil možnost, da so to storili komunisti. Čisto vse v članku je podrejeno dokazovanju te teze, zato je članek en sam konstrukt in špekulacija.

Sestavek je Cesar zgradil na množici različnih virov in mu s tem poskušal dati videz poglobljenosti in temeljitosti. Vendar branje hitro pokaže, da je s to množico različnih virov predvsem manipuliral, saj je ključne podatke nalašč črpal iz različnih virov, čeprav podrobnejši pregled pokaže, da ti izvirajo le iz enega ali dveh temeljnih virov.

Emil Cesar je svoj sestavek začel v maniri najboljšega propagandista. Začel je z razmisljanjem o slovenski politični policiji po septem-

bru 1943 v Ljubljani. Pri tem je uporabil znani diskvalifikacijski besednjak in omenil "gestapovsko-klerofašistično vladno, bolj klerofašistično kot gestapovsko", ki je bila "grozeča, glasna in nasilna". "To je bil čas, ko so maskirani ljudje vdiral v stanovanja in morili ljudi drugačnega političnega prepričanja in ko so se na zidovih pojavljali zgovorni in grozeči črni odtisi človeške dlani, znaki 'črne roke'," je zapisal, in dodal, da je bil to čas, "ki ni poznal milosti, oznanjal je samo nasilje in smrt."

Umazana posoda

V takšno posodo je Emil Cesar, literarni zgodovinar, ki po vojni ni delal nič drugega kot pisal knjige in sestavke o partizanskem pesništvu, položil svojo zgodbo o dr. Stanku Vuku. Z bombastičnimi besedami je prikazal domobransko politično policijo iz leta 1944 in zanj je v tistem vojnem času obstajala le ta. Zanj komunistične revolucije, ki je pro-

sestavek o tem, kdo je ubil Stanka Vuka in njegovo ženo leta 1944 v Trstu, začne s strupenim napadom na domobransko politično policijo, zato seveda, da bi imel pri svojem nadaljnjem dokazovanju krivde lažje delo. Na takšen način pišejo samo najbolj zagrizeni propagan-

Dr. Drago Zajc

disti in klevetniki. Eden takšnih je bil Jože Vidic in ni naključje, da je Cesar svoje besedilo v veliki meri naslonil na njegovo pisanje. Toda svojega "učitelja" je tokrat celo presegel.

Sklicevanje na pisatelja

Cesar je že na začetku usmeril svoj prst v domnevnega storilca. Ko je omenil, da je bilo o tej temi doslej narejenih več raziskav, je zapisal: "Vse pa so si bile edine: zaradi svojega sklepa, da se pridruži partizanom, so Vuka ubili politični nasprotniki." Morda res "vse" ciljajo v to smer, čeprav si še zdaleč niso bile vse "edine" glede tega, vendar je treba vsaj dodati, da so vsi ti zapisi prišli izpod levičarskih rok, izpod "desne roke" pa ni nobenega, saj so jih levičarji pobili.

Če bi hotel postaviti v pravo luč vse Cesarjeve sporne trditve, ki jih je napisal na skoraj petdesetih straneh, bi potreboval najmanj toliko prostora. To pa seveda ni mogoče, zato naj opozorim samo na nekatere elemente njegovega pisanja. Omenil sem, da je svojo pripoved napisal tako, da je videti, kot da jo je gradil na množici različnih virov. Toda tu je naredil eno prvih velikih napak. Leta 1986 je izšla knjiga tržaškega pisatelja Fulvia Tomizze *Mladoporočena z ulice Rossetti*, ki je v celoti namenjena zgodbi zakoncev Vuk. Prav neverjetno je, da se je Cesar izredno veliko skliceval na to knjigo oziroma je povzemal in celo navajal pisateljeve trditve. Najprej, Tomizza je svojo literarno zgodbo zgradil izključno na znanih, večinoma slovenskih virih, zato ni bilo nobene potrebe, da je Cesar gradil na njegovih formulaci-

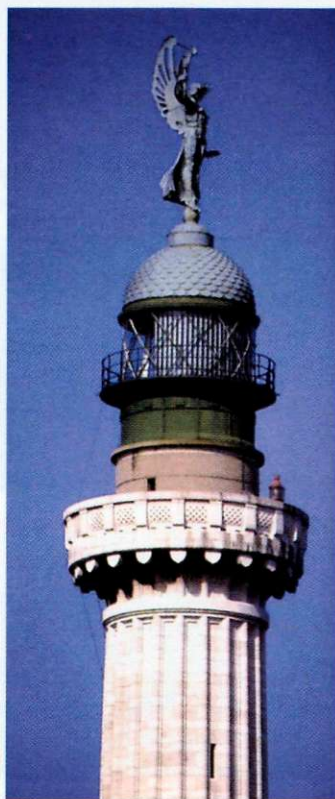
jah. Drugič pa je Tomizza seveda, ker je pisal roman, marsikaj obrnil po svoje, poleg tega pa se je glede iskanja krivca postavil na "levo" stran.

Cesarjevi ovinki

Toda še večjo manipulacijo si je Cesar privoščil glede ključnega dela zgodbe, da je Vuk skupaj z ženo nameraval v partizane in da je zato trojni umor izvršila politično nasprotna stran. Pri tem se je veliko skliceval predvsem na dve zgodbi, ki sta ju sestavila Jože Vidic in Miran Košuta. Cesar je raje kot na "primarnem viru" gradil na "sekundarnih" virih. "Primarni" vir je namreč članek dr. Jože Vilfana, ki ga je objavil slabe tri tedne po Vukovi smrti, to je 28. marca 1944 v primorski izdaji *Kmečkega glasa*. Čeprav je Vidic natančno (z narekovaji) navajal iz tega Vilfanovega članka, je Cesar kot vir raje navajal Vidica. Očitno je to počel le zato, da bi bralcu dal občutek, da gradi na množici različnih virov. Vilfan je na drugih mestih namreč posebej omenil.

Najprej, kdo je bil dr. Joža Vilfan? Član komunistične partije je bil že od leta 1934 in v drugi polovici tridesetih let je opravljal pomembno propagandno dejavnost za komuniste. Vodstvo revolucije ga je poleti 1943 poslalo na Primorsko, kjer je bil član pokrajinskega vodstva OF za Primorsko in podpredsednik "Pokrajinskega narodnoosvobodilnega sveta za Primorsko". Leta 1944 je bil tako rekoč vodilni komunistični funkcionar na Primorskem. Štiri dni po trojnem umoru v Trstu je OK VOS za Trst poslal centrali primorske VOS pismo, v katerem med drugim piše, da je "ljudstvo" v mestu "precej vznemirjeno zaradi tega tragičnega pogina. Bojimo se, da ne bi belogardisti izrabili te prilike in vrgli na nas to ker se širijo nekatere govornice, da so jih partizani radi izdajstva". Pisec je še dodal, da je ta dogodek "velikega političnega pomena".

Cesar pa je zapisal: "Nasprotnikom je z govoricami o partizanski krivdi uspevalo ustvarjati zmedo le kratak čas, dokler ni prepričljivo spregovorilo narodnoosvobodilno časopisje." In res, že dvanajst dni po dopisu tržaške VOS je v primorski izdaji *Kmečkega glasa* dr. Joža Vilfan "prepričljivo", kot pravi Cesar, spregovoril

o Vukovi zadevi. Napisal je, da se je Vuk odločil za partizansko stran, da se jim je namenil pridružiti in da se je zaradi tega celo sešel z njim. Vilfan je bil takrat seveda prekaljen propagandist in prav propaganda je bila, če že ne najpomembnejši, pa vsaj drugi najpomembnejši dejavnik uspeha revolucionarnega projekta. Vilfan je vedel, da mora s prstom pokazati na nekoga na "nasprotni" strani, zato je med drugim zapisal: "Propadli dr. Jazbec, vodja z gestapom zvezane izdajalske bande, mu je zagrozil s smrtjo, njemu in njegovi ženi, ter svojo grožnjo tudi izpolnil..." Iz tega Vilfanovega "pričevanja" je povojna komunistična publicistika naredila veliko zgodbo o dr. Ernestu Jazbecu in njegovi krivdi za umor. To so lahko počeli, ker je bil Jazbec mrtev; pa tudi če ne bi bil, so imeli pri svojih pisanjih (konstrukti) neomejeno svobodo in moč. Napisali so vrsto strupenih zgodb, ki so pogosto temeljile na nemogočih sklepanjih in trditvah. Med njimi je bil prvi Jože Vidic in prav nanj se je Cesar močno naslonil.

Dr. Ernest Jazbec

Tu seveda ne morem iti v podrobnosti. Zato naj le omenim, kdo je bil dr. Ernest Jazbec. Rojen je bil leta 1913 v Svetem pri Komnu. Bil je pravnik z

doktoratom. Celo nasprotniki, ki so ga grdo okrivili glede Vukove zadeve, so morali zapisati, da je bil velik narodnjak, da je bil v začetku leta 1944 organizator slovenskega šolstva na Tržaškem, da je osebno s šolskih stavb odstranjeval italijanske table z napisi Scuola (šola) in da se je odločno bojeval za slovensko šolo. Leta 1944 je sodeloval z Vladimirjem Vauhnikom oziroma v njegovi obveščevalni organizaciji, ki je delovala za angleško obveščevalno službo. Jeseni so organizacijo Nemci odkrili in nekatere članke aretirali, med njimi voditelja Jožeta Golca, nato pa še Jazbeca. Golca so ubili v tržaški Rizarni aprila 1945, Jazbeca pa so novembra 1944 odpeljali v taborišče Ebensee, podružnico Mauthausna, kjer je umrl po koncu vojne, 22. maja 1945, domnevno zaradi izčrpanosti in bolezni.

Zgodba na namigih

Bil je torej mrtev, zato so ga povojni komunistični propagandisti lahko na podlagi Vilfanove insinuacije naredili za izrazitega negativca in krivca za Vukov umor. Toda niti glavni med njimi, Jože Vidic, si ni privoščil, da bi mu pripisal neposredno sodelovanje pri umoru, čeprav je to v svojih knjigah v drugih primerih na veliko počel. To je zdaj, potem ko je poteklo deset let po demokratizaciji in ko bi pričakovali, da bodo publicisti čedalje bolj zavezani resnici, z neverjetno lahkotnostjo storil Emil Cesar. Dr. Ernest Jazbec v njegovi pisarni nastopa kot izrazit negovec, nasilnik in kot voditelj in neposredni sodelavec pri trojnem umoru na ulici Rossetti. In Cesarjev štirideset strani dolgi konstrukt je nastal iz povsem nedokazanega namiga dr. Jože Vilfana, ta pa ga je takoj po atentatu napisal za potrebe propagandne vojne. Zanimivo, da tudi v Cesarjevi oziroma Vukovi zgodbi nastopa dr. Joža Vilfan in dr. Marijan Breclj. Oba sta namreč nastopala tudi v zgodbi o dr. Alešu Stanovniku. V obeh primerih sta odigrala pomembno vlogo, tako da sta se tako Emil Cesar kot Janez Stanovnik opirala na njuno "pričevanje". Tako Vilfan kot Breclj sta v komunistično-revolucionarnem taboru naredila strmo in mogočno kariero.

Konec prihodnjic
Ivo Žajdela

Dr. Ernest Jazbec

Bo slovenstvo še vrednota?

V zadnjih letih se vrstijo številni posveti o različnih vidikih vključevanja Republike Slovenije v Evropsko zvezo; nekateri posveti so obravnavali tudi vprašanje tesnejših stikov zamejskih Slovencev z matičnim narodom oziroma nastanek nekakšne "Zedinjene Slovenije" po 1. maju 2004.

Poleg državnih organov so organizatorji teh posvetov tudi različni segmenti civilne družbe, kar kaže na razširjenost zavedanja o pomenu skupnega slovenskega kulturnega prostora v času znižanja mejnih pregrad ter o kulturi in jeziku kot potrjevalcih naše posebne identitete v skupnem evropskem "talilnem loncu".

Na praktični ravni pa nas kakšno (morda začasno?) znižanje deleža za kulturo v proračunu in težave pri vključevanju zamejskih vsebin v Nacionalni program za kulturo napotujejo na vnovično branje že objavljenih kritičnih opozoril Borisa Pahorja, Jožeta Pirjevca, Bojana Brezigarja, Petra Kovačiča Persina in drugih (najnovejši zbornik Nacionalna identiteta in kultura je uredila Neda Pagon). Pretirani optimizem glede slovenskega položaja v EZ je odveč in škodljiv: narodnostni položaj Slovencev, ki živijo v Italiji in Avstriji kot dveh članicah evropske povezave, ni nič kaj rožnat in tudi ne kaže večjih znamenj izboljšav.

Ali si res nadevamo nov narodnostni jarem?

Za ilustracijo alarmantno negotovega položaja slovenske kulture doma in v zamejstvu lahko vzamem že članke v treh časopisih dan pred našim novembrskim posvetom. Tako predstavnik nove generacije ekonomskih teoretikov v Sloveniji Mičo Mrkač odkrito dvomi o koristih kulture, se zavzema "za to, da morajo kulturniki, seveda če hočejo ob-

držati svoje velikodušne proračunske vire, dokazati, da koristijo družbi, ne le samim sebi", in zagovarja "korenito zmanjšanje javnega sektorja." (Konec tolarja in nove naloge za ekonomiste, Finance, 7. 11. 2003) Komentator osrednjega dnevnika Peter Kolšek se na drugi strani zgraža nad javno neodzivnostjo na izjavo Slovenske matice o koroških Slovencih in ironično sprašuje: "In kdo so koroški Slovenci? Nekakšno irhasto ljudstvo, ki biva ob kikli Miklove Zale in ki je z nami, bogpomagaj, v nekakšnem sorodstvu! /.../ Danes koroških Slovencev, ki se tako tudi počutijo, ni več kot dobrih deset tisoč. Koliko let je potrebnih, da takšna skupina še obdrži svoje sredotežno jedro, če upoštevamo hitrost sedanje regresije? /.../ Zdaj, že prihodnje leto, se nam bodo, kakor mi njim, končno pridružili. Hvalabogu bodo primerno siti in tudi (dodatno) zaščiteni v okviru evropskega pravnega reda. V tej vsesplošni urejenosti bodo tudi urejeno, brez pretresov izginili. Navsezadnje bomo le dosegli enotni kulturni prostor." (Ena žalostna, Delo, 7. 11. 2003) Cineast Andrej Košak je avtor tretjega provokativnega komentarja na našo temo; med drugim pravi: "Očitno je bila slovenska kulturna politika bolj zaščiteni celo v Titovi Jugoslaviji, kljub prevladi srbohrvaškega jezika, kot danes, ko vstopamo v bistveno večji prostor. V času pogajanj o pristopu v Evropsko unijo smo zavarovali domačega kmeta kot belega medveda, prav nobenih razprav pa ni bilo, kaj bo z našo kulturo. /.../ Brez jasne politike pomoči države in razvojnih smernic in z zgolj priseganjem na tržne mehanizme uspešnosti si po-

čas, a zanesljivo kopljeemo jamo, v katero bomo padli, ne da bi se pravzaprav zavedali, da smo se pustili prostovoljno podjarmiti takrat, ko smo imeli največ svobode." (Slovenska kultura pred EU, Žurnal, 7. 11. 2003)

"Evtanazija" Slovencev v Republiki Sloveniji?

Ne da bi postavljaj pod vprašaj nedvomne prednosti in številne obete, ki jih prinaša evropsko povezovanje, so me že dodobra pretresla nekatera opozorila na nevarnosti postopne "prijazne smrti" ne le slovenskih manjšin v zamejstvu, ampak tudi slovenstva v sami Republiki Sloveniji. Ob prelomu tisočletja v nobeni državi število tistih, ki se izjavljajo za Slovence po narodnosti, ni upadalo tako močno kot prav v Republiki Sloveniji. V Sloveniji sicer delež narodnostno opredeljenih Slovencev med celotnim prebivalstvom vztrajno pada že vse od konca druge svetovne vojne in se je v odstotkih gibalo takole: leta 1948 – 97,00, 1953 – 96,52, 1961 – 95,65, 1971 – 94,04, 1981 – 90,77, 1991 – 88,31 in leta 2002 samo še 83,06 odstotka. V obdobju slovenske samostojnosti pa je – kakor se to že nepričakovano in paradoksalno sliši – naglo upadalo tudi absolutno število prebivalcev RS, ki so se po narodnosti opredelili kot Slovenci. Med popisoma 1991 in 2002 je to število padlo z 1.689.657 na 1.631.363 ali za 58.294 duš, v povprečju torej vsak dan za 14,5 duše. Ob popisu 2002 je resda 1.723.434 prebivalcev RS (ali 33.046 več kot enajst let poprej) navedlo, da je njihov materni jezik slovenski, a 92.071 med njimi se jih iz takih ali drugačnih razlogov ni izjavilo za Slovence po narodnosti. Izidi popisa so bili ob-

Pripravlja se zbornik - Ko ne bo več meja

javljeni že 16. 4. 2003 v Statističnih informacijah SURS, št. 92. Milivoja Šircelj je nato v seriji Posebne publikacije SURS, št. 2/2003 objavila zelo podrobno in bogato dokumentirano študijo z naslovom Verska, jezikovna in narodna sestava prebivalstva Slovenije: Popisi 1921–2002. Kakšnega javnega odziva ali zaskrbljenosti pa zaradi ugotovitev statistikov skorajda ni bilo zaznati. Izjema je kakšen teolog (prim. Demokracija, 22. 5. 2003) ali poročniar (prim. Mag, 19. 11. 2003).

Položaj in perspektive so še bolj dramatične, ker študija Širceljeve potrjuje podmeno, da je slovenstvo kot

Besedilo je avtorjeva razprava na simpoziju Ko ne bo več meja. 8. 11. 2003 ga je v Višji šoli za gospodarske poklice v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu pripravil Svetovni slovenski kongres, udeležilo pa se ga je blizu sto ljudi iz Slovenije, Avstrije, Italije in Madžarske. Vseh 32 referatov bo skupaj z diskusijo predvidoma objavljenih v zborniku.

viti filozofijo aktivnega in tvornega sobivanja slovenskega jezika, kulture, krajine, gospodarstva, javnih služb in države s sosedi ter tudi z avtohtonimi in novimi manjšinami v sami Republiki Sloveniji. Našim in sosednjim politikom ne smemo dopustiti, da se izvijajo in ne uredijo sprejema signala TV Slovenija v zamejstvu, da ad kalendas graecas predstavljajo radijsko oskrbo koroških Slovencev (zdaj so

takih "neuradnih" povezav in sodelovanja razvitih že veliko, vsekakor pa je še dovolj možnosti za novosti in izboljšave. Pri tem mislim tako na nove vsebine in nove nosilce sodelovanja kakor tudi na razvijanje in uporabo sodobnih tehničnih "igrač" od preprostih računalniških učnih pomagal koroškega slovenskega pedagoškega združenja do elektronske pošte in medmrežja. V Evropi ne zmagojujejo

zamejstvu posvečene literature ali celo samo partizanskim tradicijam). Med konkretnimi predlogi pomoči zamejstvu podpiram predvsem mladini namenjene: od lutkarstva in jezikovnih počitnic do športa in partnerskih razredov v osrednjeslovenskih in zamejskih šolah. Tesnejša povezanost z (za)hodno Evropo in znižanje mejnih pregrad po 1. maju naj bi olajšala tudi omejene oblike povezav in odpravila nekatere nepotrebne formalnosti, npr. carinsko prijavljanje glasbenih instrumentov, reflektorjev ipd. Da pa bodo poštni in telefonski stroški prek karavanske pregrade in kraškega roba nižji,

vrednota v manjši meri prepoznano med mlado generacijo, ki skladno z globalnimi modernizacijskimi procesi išče tudi racionalno podlago in "tržno vrednost" svojih vrednot. Med mlajšimi starostnimi skupinami je bil ob popisu 2002 v RS delež narodnostno opredeljenih ("narodno zavednih") Slovencev tudi pod 80 odstotki ali celo samo 77 odstotkov; zato je v prihodnje pričakovati še nadaljnje padanje tako njihovega deleža kot tudi števila. V občini Jesenice je bilo že leta 2002 samo 66 odstotkov slovenskega prebivalstva (Delo, 3. 11. 2003). Opisano stanje oziroma vrednotenje "slovenstva" v matični državi Republiki Sloveniji bi težko označili kot občudovanja vredno in obetavno. A že v tridesetih letih preteklega stoletja sta predstavnika dveh zelo različnih polov slovenske politike – dr. Anton Korošec in Edvard Kardelj-Sperans – prišla do enake ugotovitve, da bo država Slovencev privlačna za zamejce, samo če bodo v njej polno in zadovoljno zaživeli "matični" Slovenci sami.

Možnosti za razvoj slovenstva v Evropski zvezi

Tisti deli slovenske "države" in posebej civilne družbe, ki pritrdilno in optimistično – ne pa naivno! – gledajo na obstoj in razvoj slovenstva v Evropski zvezi 21. stoletja, bi morali raz-

končno tu aprilske kalende), da zaradi nekih volilnih interesov trgujejo z izpolnjevanjem mednarodnopravne, ustavne in civilizacijske obveze za postavitev dvojezičnih krajevnih napisov na celotnem narodnostno mešanem ozemlju, da se uradno norčujejo iz tragične zgodovine zamejcev itd. Predvsem pa se v prihodnje velja izogniti ponavljanju že prepoznanih napak in nadaljevanju negativnih trendov v uresničevanju ustavno določene skrbi Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Osebnе, sorodstvene, društvene, medzavodske, medobčinske, medžupnijske in podobne vezi z zamejskimi Slovenci (ti bodo ostali za mejami, čeprav bodo meje manj opazne in močnejše) so pristnejše in lahko dolgotrajnejše od kampanjskega "misijoniranja" vedno na novo izvoljenih političnih funkcionarjev. Na srečo je oblik

le veliki, bogati in močni, ampak predvsem bistri, podjetni in hitri.

Zanemarjanje slovenske narodne samobitnosti in državnosti

Naša ustava ne opredeljuje Republike Slovenije le kot "države vseh svojih državljanov in državljanov", ampak jo utemeljuje tudi z "neodtujljivo pravico slovenskega naroda do samoodločbe" in v preambuli ugotavlja, da smo (prav z RS in samo v njej!) "izoblikovali svojo narodno samobitnost in uveljavili svojo državnost". Slovenska narodna samobitnost in državnost pa sta vrednoti, ki jim šolski sistem ob pomankljivi državljanski vzgoji ne posveča posebne pozornosti. Ker podobno velja za šolsko spoznavanje slovenskega zamejstva, se z nostalgijo spominjam nekdanje razširjenosti gibanja "Gašperjeve bralne značke" (ki nikakor ni bilo namenjeno le prebiranju

verjetno ostaja le pobožna želja. Tudi kilometrska razdalja med Celovcem, Ljubljano in Trstom ne bo nič manjša.

V zborniku Pota znanosti k edinstnosti Slovencev (Ljubljana 2003) je Evgen Bavčar objavil teze za svoj nastop na blejski konferenci SSK, kjer se je spraševal tudi po odnosu med znanostjo in slovenstvom (z veliko začetnico) ob vstopu v novo tisočletje. Iz samih tez žal ne morem razbrati odgovorov na Bavčarjevo vprašanje, "kako bolj znanstveno zapopasti slovensko narodno bit in svetovno zavest pripadnosti", in na njegov poziv k domovinski vzgoji kot nemu pomembnejših izizivov za slovenske znanstvenike (prim. str. 54). Sam prihajam z inštituta, kjer nas že zaradi ustanovitve v daljnem letu 1925 obravnavajo kot "brambovce" in "Traditionsträgerje". A mi je tako kar prav in se nič ne počutim odtrganega od sodobnosti. Ker od lani predsedujem še Klubu koroških Slovencev v Ljubljani, ki prav zdaj praznuje tridesetletje svojega delovanja, sem seveda dodatno zavezan živemu udeležanju načela o skupnem slovenskem kulturnem (in še kakšnem) prostoru. Posebej tudi po 1. maju 2004, ko bomo na simbolem način dosegli "zedinjenje" Slovenije in si morali vsak na svoj način odgovoriti tudi na nič kaj retorično vprašanje, postavljeno v naslovu tega kratkega prispevka.

Janez Stergar

O avtorju

Janez Stergar, profesor zgodovine, je strokovni svetnik Inštituta za narodnostna vprašanja, kjer preučuje predvsem novejšo zgodovino koroških Slovencev. Bil je urednik za zamejstvo pri vseh zvezkih Enciklopedije Slovenije, tri desetletja je urednik pri Zgodovinskem časopisu, dolgoletni odbornik Slovenske matice, od 1990 vodilno dejaven v sindikalni organizaciji raziskovalcev v SVIZ. Pred kratkim je v koprskih Acta Histriae objavil kritični pregled z naslovom Republika Slovenija in zamejstvo 1945–2002, v inštitutski reviji Razprave in gradivo pa poročilo Obisk Koroške v času "vojne za krajevne napise" oktobra 1972, kjer tudi pojasni, kako ga je aretirala avstrijska policija, "naša" pa uvrstila na "udba.net".

Izšla je še ena knjiga, ki dokumentira italijansko agresijo na slovensko ozemlje, agresijo, ki bi bila groteskna, če ne bi bila tudi zelo tragična. Knjiga *Ljubljana 1941, Pričevanje fotoreporterja* je zasnovana kot dnevnik od 1. januarja do 31. decembra 1941 in opisuje težko in mučno obdobje v življenju slovenskega glavnega mesta skozi oči poklicnega fotografa.

Obnavljanje borovniškega viadukta (11. 6. 1941)

Ljubljana 1941

Avtor **Miran Pavlin** je tik pred drugo svetovno vojno začel kot fotograf sodelovati z dnevnikom *Jutro*. Priča je bil okupaciji Ljubljane in srečanjem najvišjih predstavnikov predvojne slovenske oblasti z okupatorskimi vojaškimi in političnimi veljaki. S fotografiranjem ljubljanskega vsakdanjika pred in med vojno si je hkrati v dnevnik zapisoval podatke in lastno videnje dogodkov. Dnevniške zapise je po šestdesetih letih primerjal s takratnimi članki in ljubljanskimi časnikih in z dnevnikom vrhovnega poveljstva italijanskih oboroženih sil, ki je pred leti izšel v Italiji.

Nastali fotografski opus lahko upravičeno primerjamo s fotografskimi dokumenti o zavzetju Berlina, s Haasovim povojnim Dunajem ali Cartier-Bressonovim osvobajanjem Pariza. Razlika med njimi je le ta, da so ti fotografski dokumenti v svobodnih demokratičnih državah lahko bili objavljeni že zdavnaj, Pavlinovi pa šele šestdeset let po dogodkih. Za kako drugačno dokumentarno pričevanje gre, prča tudi imensko kazalo na koncu knjige. V njem ni skoraj nobenega imena od tistih, ki so se v brezštevilnih knjigah o tej temi tiskale na Slovenskem v prejšnjih desetletjih.

Nekatere podobe, ki vedno znova vznemirijo, na primer vojak motorist in mali italijanski tank pred še nedokončano Moderno galerijo ter skupina akademskih prostovoljcev v Zvezdi, so bile pogosto reproducirane in so postale del našega skupnega zgodovinskega spomina na okupirano Ljubljano. Druge s svojo groteskno, na primer posnetek iskalca orožja v Ljublanici, italijanskega prometnika ali Grazioličevega obiska tržnice, doslej še neobjavljene, tokrat prvič zaživijo med nami. Poleg teh izrazitih posnetkov, ki s

svojo sežetostjo in sugestivnostjo delujejo tudi kot samostojna pričevanja, saj preraščajo v simbolna sporočila, je v kulturološkem smislu zelo pomembno pričevanje kot celota. Knjiga prinaša natančen slikovno-tekstualni dokumentarni sklop, ki analizira proces prenikanja miselnosti vojne v vsako poro vsakdanjega življenja in razkriva mehanizme skrbno načrtovanega in propagandno dobro podprtega vzpostavljanja okupacijskih razmer kot norme. Stem celota ne le preseže medijsko omejenost besedila in slike in se vključi v

širši historiografski kontekst, temveč omogoči tudi razumevanje psiholoških in socioloških mehanizmov, ki uravnavajo življenje v mestu.

Osebn izkušnja in fotografiranje dogajanja sta nedvomno dragocena, za celovito razjasnitev položaja pa nista dovolj, ker sta preveč vezana na trenutek. Podobno kot opazovalec vedno izhaja iz lastnega položaja v času in prostoru, tudi fotograf vedno posname dogajanje na kraju samem, vendar mu je dogajanje nekako bližje, njegovo razkritje pa je spoznavno pretesno priklenjeno na površino

Italijanske zastave na palači nekdanje banske uprave (3. 5. 1941)

Visoki komisar Grazioli na tržnici (25. 7. 1941)

Po končanem vojaškem obredu spuščanja zastave koraka godba sardinskih grenadirjev proti vojašnici (22. 5. 1941).

Glavni italijanski okupacijski poveljniki na Kongresnem trgu 12. 6. 1941

no in hip nastanka. Zdi se, da je poleg osebne, izrazito razumske naravnosti prav želja po zajetju celovite situacije botrovala tudi dejstvu, da se je Pavlin pri svojem delu trdno držal koncepta fotoreportaže kot objektivnega poročanja, hkrati pa je kmalu opazil, da podoba dogodka za dokumentarno verodostojnost ne zadošča. Knjigo lahko zato razumemo kot nekakšen razširjen fotoesej, ki dogajanje objektivneje popiše s sklenjenim in med seboj povezanim tkivom besed in slik. Knjiga prikazuje svojevrsten spoj dvoje dnevnških zapisovanj dogodkov: pisnega in slikovnega. Sodobno zgodovinopisje je naklonjeno stikanju zgodovine velikih dogodkov na eni strani ter osebnih videnj in percepcije teh dogodkov na drugi. S Pavlinovo knjigo in fotografijami je

Ljubljana dobila na to temo urezano sodobno ogledalo, ki ji je kot avtorski in založniški dosežek v ponos.

Fotografova usoda

Miran Pavlin se je rodil leta 1920 v Ljubljani, kjer je študiral na tehniški fakulteti in postal inženir kemije. Kot študent je še pred drugo svetovno vojno s krajsimi članki sodeloval pri ljubljanskem dnevniku *Jutro* in se zanimal za dokumentarno fotografijo. Postal je fotografski kronist v dnevih po pristopu Kraljevine Jugoslavije k trojnemu paktu, ob državnem udaru v Jugoslaviji in po napadu nanjo. Pozneje je postal dopisnik in fotoreporter *Jutra*. Med italijansko in nemško okupacijo ljubljanske pokrajine je s skoraj 2.000 posnetki dokumentiral takratno dogajanje.

Po vojni doma ni dobil primerne zaposlitve, zato se je najprej zaposlil v tržaški milarni Adria in zatem kot profesor na državnih srednjih solah s slovenskim učnim jezikom v Tržaški pokrajini. Bil je ravnatelj strokovnih tečajev v Nabrežini in v Dolini. Pisal je umetnostne kritike in na radijski postaji *Trst A* predaval o poljudni znanosti. Kot publicist je sodeloval s časopisi v Trstu, Ljubljani in Zagrebu.

Leta 1961 se je zaposlil v podjetju Fiat v Torinu, kjer je sodeloval pri projektiranju največjega ladijskega motorja na svetu. Pozneje je delal pri Fiat Autu, pred upokojitvijo pa v obratu za projektiranje tovornjakov in avtobusov. Čeprav tujec, je samostojno zastopal Italijo pri Mednarodni organizaciji za standardizacijo (ISO) in Evropski organizaciji za

kontrolno kvalitete (EOCQ). Na predstavitvi svoje knjige je takratni konkurenčni časnik *Slovenec* imenoval s terminom "klerikalni Slovenec", kar govori o "zanimivem" pojavu, kako se liberalci ne morejo znebiti svojega nestrpnega in zaničljivega odnosa o drugače mislečih.

Pavlinova knjiga *Ljubljana 1941* je izvrsten dokument, ki govori o sramoti sosednje nacije. Knjiga ima posebno vrednost zaradi objave približno 250 avtorjevih dokumentarnih fotografij, med katerimi so mnoge objavljene prvič. Veliko jih je nastalo naskrivaj v okupacijskih razmerah, druge na javnih prireditvah, ki jih je kot novinar lahko fotografiral. Upamo lahko, da bodo objavljene tudi fotografije, ki jih je posnel v naslednjih okupacijskih letih. **I. Ž.**

Pogled proti Zvezdi: gradbena dela ob navezavi nove Šubičeve ulice na današnje Slovensko cesto (2. 9. 1941)

V ospredju vrtovi, ki so se raztezali med Erjavčevo in Nunsko ulico (2. 9. 1941); na tem mestu stojita danes stolpnica Nove ljubljanske banke in Cankarjev dom.

Strokovnjakinja za forenzična mnenja Illeana Scott, igra jo oskarjevka Angelina Jolie, zaposlena pri FBI, se upira tradicionalnim tehnikam reševanja zločinov z namenom, da bi prodrila v skrivnosti morilskega uma.

Njen intuitivni, nekonvencionalni pristop je pogosto edina pot do razkritja identitete morilca. Ko detektivi iz Montreala naletijo na oviro pri preiskavi umora, sicer neradi prosijo agentko Scottovo za pomoč, vendar jim ne preostane drugega, če hočejo priti na sled pretkanemu serijskemu morilcu. Scottova z izjemno sposobnostjo opazovanja postavi teorijo, da

kameleonski morilec prevzema življenja in identitete žrtev. Pritisk se stopnjuje s polaščanjem njenih ne-tradicionalnih metod, s katerimi se lokalna policija ne strinja, saj se počuti ogrožena zaradi njenih skrivnostnih sposobnosti. Čeprav se navidez obnaša zelo hladno, je z vso strastjo vdana svojemu delu, ki ga najraje opravlja sama. Medtem ko se nepričakovano zaplete v romantično zvezo, začne počasi dvomiti o svojih instinktih ...

Indentiteta

“Idea identitete me zelo mika – kdo smo in kdo mislimo, da smo,” pravi režiser D. J. Caruso, ko se dotakne ene glavnih tem Zbiralca življenj, psihološkega trilerja, v katerem se izvedenka za forenzično psihologijo spoprime z nič manj genialnim, a sprijenim serijskim morilcem.

Instinkt

Gre za morilca, ki ne samo da ubije svojo žrtev, ampak tudi prevzame njeno identiteto, uporablja njene kreditne kartice, živi v njeni hiši več tednov ali mesecev, preden se spravi na naslednjo žrtev. Kot pravi režiser, se morilec popolnoma vživi v vlogo

svoje žrtve in si predstavlja, da živi boljše življenje, kot bi ga recimo želela žrtev, če ne bi umrla. Seveda v tem tudi najbolj uživa. Že na samem začetku filma, ko odkrijejo truplo blizu gradbišča v Montrealu, je popolnoma jasno, da ne gre za običajen umor.

TAKING LIVES

Režija: D. J. Caruso
Producenta: Mark Canton, Bernie Goldmann
Scenarista: Michael Pye, Jon Bokenkamp
Igrajo: Angelina Jolie, Ethan Hawke, Kiefer Sutherland, Olivier Martinez, Gena Rowlands
Premiera: 22. 4. 2004
Distribucija: Ljubljanski kinematografi

Količinski popust

V današnji Ameriki, v kateri ima povprečna družina 1,87 otroka, sta se Tom Baker in njegova žena odločila, da je življenje boljše, če že ne cenejše, če odstopata od povprečja. Bakerjevi živijo v mestecu v Illinoisu. Tom, igra ga priljubljeni Steve Martin, je trener srednješolske nogometne ekipe.

V družinskem vsakdanjiku se enakovredno prepletata ljubezen in kaos ... kaos, ko na primer žaba, hišna ljubljanka, pristane v jajcih za zajtrk. Ko Tomu ponudijo sanjsko službo – postati trener moštva na veliki uni-

verzi - se s ženo Kate (Bonnie Hunt) kljub negodovanju 12 otrok preselita. Hkrati Kate izve, da bodo izdali njene spomine. Njen agent jo odpelje v New York na predstavitev, Tom pa se mora sam spopasti s čedalje bolj nezadovoljnim in neurejenim domačim ognjiščem kot tudi z zahtevno novo službo. Doma vlada pravo peklensko ozračje, Kate je na službeni poti, Tomova služba pa na

Lokalnemu policistu Hugu Leclairu se zaradi okrutne in obredne narave umora zdi, da imajo opravka s serijskim morilcem, zaradi česar pokliče na pomoč agentko Illeano Scott, forenzično psihologinjo Zveznega preiskovalnega urada. Na pomoč je ne pokliče zato, ker ne bi zaupal svoji ekipi, temveč zaradi dejstva, da je na tem področju agentka Scottova doma.

Čeprav je Zbiralec življenj v prvi vrsti napet triler, skriva v sebi prese- netljive elemente medčloveških odno- sov in okolja. Režiser Caruso pravi: "Film se ne vrti toliko okoli tega, kdo je storilec, temveč kaj ga je pripeljalo do tega. Rešitev primera je odkritje razlogov za morilčevo vedenje, spoz- navanje morilčevega ozadja in posledično tudi razkrivanje njegove osebnosti." Producent filma Mark Canton pa pravi: "Živimo v nevarnih časih in

film je gotovo odraz tega, poleg tega pa resnična groza v nas prebudi strah." Scenarist Jon Bokenkamp, ki je napisal scenarij po knjižni predlo- gi Michaela Pyea z istim naslovom, daje poudarek močnim značajem, ki so hrbtenica zgodbe. "Pri Michaelovi knjigi mi je bila najbolj všeč edinstvena morilčeva osebnost. Začnete se spraševati, kakšen razlog ima za ubijanje in pred čim se skriva." Agentko Illeano Scott prvič zagledamo, ko leži na hrbtu v sveže skopanem grobu. Na to- vrstne morbidne načine prihaja do nekaterih zelo koristnih podrobnosti. "Morilec je namreč skrbno izbral kraj in grob skopal vnaprej – koti so si- metrični, razmerja točna," pove agentka, pri tem pa ne pozabi omeniti žrtvine višine in hkrati velike verjetnos- ti, da gre za kolesarja, ki se je pripeljal mimo po bližnji kolesarski stezi.

kocki in Bakerjevi se nazadnje odlo- čijo, da ne morejo imeti vsega, am- pak da ljubijo tisto, kar imajo.

Vloga Stevea Martina je film po- vzdignila na novo raven. "Kadar imate Steva Martina, dobite nianse lika in komedije, ki presegajo tisto, kar je napisano v scenariju," pravi La- vy. "Steve oživi Toma Bakerja s fizič- nim in besednim humorjem. Njego- vo delo se začne, kjer se besede kon-

čajo." In Martina je pritegnila in mu bila všeč sveža perspektiva Ko- ličinskega popusta. "Scenarij se je družine lotil na nov način, ki ga dandanes v filmih ne vidimo prav pogosto." Med igralci se je spletla posebna družinska vez, kar se vi- di tudi na platnu. "To je družina, ki se ima lepo, kadar so vsi skupaj, in upam, da bo to videlo tudi ob- činstvo." **Monika Maljevič**

CHEAPER BY THE DOZEN

Režija:	Shawn Levy
Producenta:	Michael Barnathan, Ben Myron
Scenarist:	Frank B. Gilbreth Jr., Ernestine Gilbreth Carey, Craig Titley, Sam Harper, Joel Cohen, Alec Sokolow
Igrajo:	Steve Martin, Bonnie Hunt, Piper Perabo, Tom Welling, Hilary Duff, Kevin Schmidt
Premiera:	22. 4. 2004
Distribucija:	Continental film

na kratko

Svojo zvezdo na Pločniku slavnih je dobil tudi medijski mogotec **Ted Turner**. "Skoraj sem brez besed," je dejal zbranim. "Tega si ni- sem zaslužil z igralskimi sposobnostmi, čeprav sem nastopil v Gettysbur- gu in filmu Goods and Generals, je dejal Turner. Potem ko je družinskim članom, prijateljem in nekaj filmskim zvezdam dejal, kako rad ima šov- biznis, je ustanovitelj CNN izrazil nezadovoljstvo nad svojo zdajšnjo vlo- go v Time Warnerju. "Pravzaprav sem nekakšen 'institut' iz Time Warner- ja, ki so mu vzeli menadžersko vlogo, ki mi je pripadala v zadnjih letih. Ne vem, zakaj so to naredili, saj sem prepričan, da sem dobro delal. Prisluzili smo milijarde, oni pa so vse to vrgli z AOL, kar ni v celoti moja krivda," je dejal Turner. Potem ko so Turnerju izročili plaketo zvezde, je dejal, da je to zanj velika čast, se zahvalil staršem in pri tem pogledal v nebo.

Quentin Tarantino načrtuje že tretji del filma **Kill Bill**, v njem pa po njegovih besedah zagotovo ne bo nastopila Uma Thurman. Od filma Kill Bill – Vol 2, ki je bil ta teden premierno prikazan v ameriških kinematografih, Tarantino pričakuje velike uspehe. "Seve- da pričakujem, da bo to moja trilogija, s katero bom zaslužil ogrom- no denarja," je dejal režiser za ameriški časnik Entertainment Week- ly. Kontroverzni režiser je še dejal, da bo zvezdo prvega in drugega dela Umo Thurman zamenjala mlada igralka Vernita Greens.

Willem Dafoe se je pridružil igralski postavi filma Manderlay, drugega dela trilogije Larsa Von Trierja USA - Land of Oppor- tunities. Dafoe bo v filmu igral očeta glavne junakinje Grace, ki jo je v prvem delu trilogije Dogville igrala Nicole Kidman, v Manderla- yju pa jo bo odigrala Bryce Dallas Howard. V igralski zasedbi nade- mo še Lauren Bacall, Jean-Marc Barra, Jeremyja Daviesa, Isaacha De Bankolea, Dannyja Gloverja, Uda Kiera, Johna C. Reillyja in Chloe Se- vigny. Zgodba novega filma se odvija na ameriškem jugu v tridesetih letih preteklega tisočletja in se ukvarja z rasizmom. Tako kot Dogville in Manderlay bo tudi omenjeni film v celoti posnet na odru.

Prvikrat v svoji zgodovini je **Audi Design** izdelal specialno vozilo za potrebe snemanja filma. Audijski konstruktorji so razvili spek- takularno vozilo, ki bo svojo vlogo odigralo v filmu I Robot, v katerem glavno vlogo igra Will Smith. Zgodba se odvija v prihodnosti, v letu 2035, Smith pa je tokrat prevzel vlogo detektiva na oddelku za umore. Športni kupe, ki so ga v Audijski izdelali za potrebe filma, nosi ime Audi RSQ in je vizionarska interpretacija klasičnega Audijskega sloga. Podrob- nosti o vozilu pa predvidoma julija, ko film prihaja na velika platna.

Vnaslednjem projektu kultnega filmarja Jerryja Bruckheimerja Glory Road bo nastopil **Ben Affleck**. Snemanje naj bi se začelo letos poleti, režijo pa bo prevzel James Gartner, režiser reklamnih spotov, za katerega bo omenjeni film debi. Pod scenarij se je podpisal Chris Cleve- land, Affleck pa v filmu igra košarkarskega trenerja, čigar sprva povsem "črno" moštvo osvoji naslov prvakov NCAA. Zgodba filma temelji na resničnih dogodkih in liku Dona Haskinsa, ki je leta 1966 treniral moštvo teksaske univerze, ki je v finalu univerzitetne lige premagala "belo" ekipo Kentuckyja. Haksinsovo moštvo je med prvimi opustilo sistem počasnih napadov in začelo z odločno in hitrejšo igro, kakšna v košarki prevladuje danes. Poleg tega je pomagal črnim igralcem prodreti v košarkarske vode.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

23.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.30	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	B. VOVK: RADOVEDNI SLONČEK, LUTKOVNA IGRICA
9.45	RISANKA
9.50	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.25	ŠTAFETA MLADOSTI
11.05	KITARSKI ANSAMBL GŠ FRANC ŠTURM IN LJUDMIL RUS: POPULARNA GLASBA
11.35	MODRO
12.05	JANEZ PAVAROTTI - POJOČA ŽABA
12.25	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANAIZANKA, 6/24
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	OSMI DAN, PONOVITEV
13.55	IVAN TAVČAR-PETER BOŽIČ: AGATA SCHWARZKOBEL, TV PRIREDBA PREDSTAVE KOREODRAME LJUBLJANA (VPS 13.55)
14.55	VSADANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	PLEME, ANG. NANAIZANKA, 16/26 (VPS 16.45)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: JEŽA (VPS 17.10)
17.35	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/18 (VPS 17.35)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.50	SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 2/20 (VPS 20.55)
21.35	TOTI, IZBOR FILMOV IZ VIDEO FESTIVALA V MARIBORU (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, ŠPORT
0.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.15	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/18
2.10	ROSA IN CORNELIA, ITALIJANSKI FILM (VPS 02.05)
3.35	POLNOČNI KLUB
5.10	THE LUCKY CUPIDS, KONCERT SLOVENSKE ROCKABILLY SKUPINE (VPS 05.05)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.00	TEDENSKI IZBOR
9.00	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.35	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VENDÉGEM ...
10.00	DICK VAN DYKE, AM. NANAIZANKA, 69/158
10.25	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
16.05	TV PRODAJA
16.35	VISODOPISNICE: VROČE, PONOVITEV
17.05	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.10)
17.40	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
17.55	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANAIZANKA, 70/158 (VPS 18.00)
18.20	BREZ DRUŽINE, FRANCOSKO-NEMŠKO-ČEŠKI FILM, 1. DEL, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.00	SELITVENE VJHRE PO EVROPI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/4 (VPS 20.05)
20.55	NOVE ZVEZDE EVROPE, 1/8 (VPS 21.00)
21.25	SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANAIZANKA, 7/17 (VPS 21.30)
21.50	VOD SMRTI, AMERIŠKI FILM (VPS 22.00)
23.45	SLOVENSKA JAZZ SCENA: BIG BAND RTV SLOVENIJA IN EDWARD E. PARTYKA (VPS 23.50)
0.25	AMERIŠKA ZGODOVINA X, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 00.30)
2.20	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.50	TV prodaja
9.55	Herkul, 5. sezona, ponovitev 17. dela ameriške nadaljevanke
10.45	Divje s Tabuji, dokumentarna oddaja
11.35	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 18. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 129. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 24. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi Luke, 7. sezona, 11. del avstralske nanaizanke
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 15. del ameriške humoristične nanaizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 5. del ameriške humoristične nanaizanke
18.25	XXI premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Romantični film: Učiteljica srca, ameriški film
21.40	Nori na petek: Guinessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
22.30	Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, dokumentarna oddaja
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Maščevanje ljubezni, ponovitev 64. dela španske nadaljevanke
9.10	Klon, ponovitev 8. dela brazilске nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Moja Sofija, ponovitev 3. dela španske nad.
11.20	Družinske vezi, ponovitev 86. dela brazilске nadaljevanke
12.15	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 87. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 4. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 9. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 65. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Akcija: Resnične laži, ameriški film
22.35	Pazi, kamera!
23.05	Teksaški mož postave, 6. sezona, 8. del ameriške nanaizanke
23.55	XXI premiere
0.00	Jack Reed, ameriški film
1.40	24UR, ponovitev
2.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Zavod za alternativno izobraževanje, pon
10.00	Poslovni dnevnik, oddaja o gospodarstvu
11.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	Druga plat uspeha, pon
12.30	Posnetek seje Državnega sveta, pon
13.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.00	A to je to!, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
16.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, alkoholizem, gost: dr. Janez Rugelj, pon
17.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
18.00	Šola na Jupitru, pon
18.30	Ziveti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Predah v gibanju, vodi: Jana Debeljak, prvič
21.00	The Kwashen Retashy, glasbeni show
22.30	Vzgoja in nega balkonskih rož, pon
23.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke

07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
09.40	TV prodaja
10.00	Prenos 36. redne seje DZ RS
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 174. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Rokomet, moja igra
19.30	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	SuperNov@ Multi Talents - zmagovalci Maribora
21.00	Punčka, mogoče pa bo, angleška romantična komedija
23.00	SuperNov@ Multi Talents - zmagovalci Maribora, ponovitev
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

SOBOTA,

24.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.30	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.30	MALE SIVE CELICE, KVIZ
8.25	KINO KEKEC: Z DVIGALNO V PRETEKLOST, KANADSKI FILM (VPS 08.25)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDNIK, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.20	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 3/10, PONOVITEV
13.50	SPET DOMA, AMERIŠKI FILM (VPS 13.45)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENC V ITALIJI (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.20	DIVI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/13 (VPS 17.20)
17.50	SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.50)
18.15	COFKO COF, RISANA NAN., 7/26 (VPS 18.20)
18.40	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ŠPORT
19.35	UTRIP
19.50	VREME
20.00	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 4/10 (VPS 20.00)
20.35	KAKO UBIJEŠ SVOJO ŽENO, AMERIŠKI FILM (VPS 20.35)
22.30	PRVI IN DRUGI (VPS 22.25)
22.55	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.50)
23.25	OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 4/10 (VPS 23.20)
23.55	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 8/13 (VPS 23.55)
0.50	NOČNI IZBOR
0.50	DNEVNIK, ŠPORT
1.30	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.30)
1.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
2.15	DIVI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/13
2.40	SLOVENSKI MAGAZIN
3.05	POD DREVESOM DOMIM, IZRAELSKI FILM (VPS 03.10)
4.45	PRVI IN DRUGI
5.05	OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 4/10
6.00	KONCERT MEF & N.O.B (VPS 06.00)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
8.40	TV PRODAJA
9.10	GLASBENO JUTRO: CITRAR GEORG GLASL (J.S.BACH) (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.50	TV PRODAJA
11.25	PORTOROŽ: TENIS (Ž) ZA POKAL FEDERACIJ, SLOVENIJA - ZDA, PRENOS (VPS 11.45)

14.00	FLensburg: LIGA PRVA KOV V ROKOMETU (M), FINALE, FLensburg - CELJE PIVOVARNA LASKO, PRENOS (VPS 13.55)
15.50	TENIS (Ž) ZA POKAL FEDERACIJ: SLOVENIJA - ZDA, POSNETEK IZ PORTOROŽA (VPS 15.50)
18.00	LJUBLJANA: LIGA PRVA KINJI V ROKOMETU, POLFINALE, KRIM ETA MALIZIA - LARVIK, PRENOS (VPS 18.00)
20.00	TERRA MUZIKA BOHEMICA, GLASBENA ODDAJA V SLOVENSKO-ČEŠKI KOPRODUKCIJI (VPS 20.05)
20.50	VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 7/11 (VPS 21.00)
21.45	LAMICO DEL CUORE, ITALIJANSKI FILM (VPS 22.00)
23.25	SOBOTNA NOČ (VPS 23.35)
1.25	ŽIVETI IN UMRETI V LOS ANGELESU, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 01.35)
3.15	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, ponovitev 22. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Vsi moji otroci, ponovitev 23. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Vsi moji otroci, ponovitev 24. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Popstars Tour 2003
14.00	Dannyjeve zvezde, v živo
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40	Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, ponovitev dokumentarne oddaje
17.35	Simpatije, 6. sezona, 13. del ameriške nan.
18.30	Non Stop Music
20.00	Kriminalka: Ovaduh, ameriški film
21.45	Znova na prostosti, 2. sezona, 10. del ameriške nanaizanke
22.40	Erotični koledar, ameriški film
0.20	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.10	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
8.50	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
9.00	Super punce, sinhronizirana risana serija
9.25	Pujske Zlatko, sinhronizirana risana serija
9.35	Action Man, sinhronizirana risana serija
10.00	Trije medvedki, sinhronizirani risani film
11.00	Beyblade, risana serija
11.30	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
12.00	Šolska kosarkarska liga
13.05	V najslabšem primeru, dokumentarna serija
14.00	Formula 1, prenos treninga
15.10	Ayrton Senna: Pot do zmage, dokumentarna oddaja
16.15	Resnični svet, dokumentarna oddaja
16.40	Zgodbe oceanov, dokumentarna oddaja
17.15	24UR - vreme
17.20	Drugi medeni tedni, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar
21.10	Filmski hit: Trumanov show, ameriški film
23.05	Neoprosčeno, ameriški film
1.25	24UR, ponovitev
2.25	Nočna panorama

TevePika

11.00	Do zdravja tudi tako, gost: zdravilec Josip Pernar, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
13.00	Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
15.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.45	Druga plat uspeha, pon
18.15	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, prvič
18.45	Z glavo na zabavo, pon
19.00	Vzgoja in nega balkonskih rož, pon
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: ledvica, pon
20.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, prvič
20.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Janez Janša, predsednik, SDS, pon
21.30	Šola na Jupitru, pon

22.00 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
22.30 The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
00.00 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00 Videostrani
08.00 TV prodaja
09.00 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 169. dela
09.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 170. dela
09.50 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 171. dela
10.10 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 172. dela
10.35 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 173. dela
11.00 Risanke
11.30 Za vas in mesto, ponovitev
12.30 Vzgoja in nega balkonskih roz, ponovitev
13.00 TV prodaja
13.30 Angleška nogometna liga, prenos
15.30 SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
17.00 Moderna orožja, ponovitev
18.00 TV prodaja
18.30 Automobile
18.45 Znani in zanimivi
19.15 Ljubljana, dokumentarna oddaja
19.30 Videalisti, glasbene lestvice
20.00 Hrvatski idol, reportaža
21.00 SuperNov@ Multi Talents avdicija Maribor - izza odra
22.00 Angleška nogometna liga, posnetek
23.45 SuperNov@ Multi Talents avdicija Maribor - izza odra, ponovitev
00.15 TV prodaja
00.45 Videostrani

NEDELJA,

25.4.2004

Slovenija 1

7.05 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.25
7.30 ŽIV ZAV: BISERGORA: PRIJATELSTVO NA PREIZKUŠNJI, LUTKOVNA NANIZANKA, 10/15;
METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 1/26; MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 8/26; PIKA NOGAČIČKA, RISANA NAN., 6/26 (VPS 07.30)
9.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVI
9.55 SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.55)
10.25 POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.25)
11.00 DIVJA AZIJA, FRANCOŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 9/12 (VPS 10.55)
11.25 OZARE, PONOVI
11.30 OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 12.00)
13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 13.15)
13.15 SKRITA KAMERA
13.20 ČLOVEK IN POL
13.30 ČLOVEŠKI FAKTOR
13.35 NEDELJSKO OKO
13.40 GLAS LJUDSTVA
13.45 HALO, LEON
13.55 PET MINUT SLAVE
14.00 V 80. NEDELJAH OKOLI SVETA
14.05 PLANETV
15.05 ŠPORT & ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
15.15 VABILO ZA DVA
15.30 NEMOGOČE
15.35 TRIKOTNIK
15.55 TOTAL
16.10 GLASBENI DVOBOJ
16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
16.45 FENOMENI
16.50 LORRELLA
17.05 PREDMET POŽELENJA
17.20 DRUŽABNA KRONIKA
17.35 VSAKDANIK IN PRAZNIK (VPS 17.35)
18.30 ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40 RISANKA (VPS 18.40)
18.55 VREME (VPS 18.55)
19.00 DNEVNIK
19.25 ŠPORT
19.35 ZRCALO TEDNA
19.50 VREME
20.00 SPET DOMA (VPS 20.00)

21.50 PETI ELEMENT (VPS 21.50)
22.45 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.15 TAT TRUPEL, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 23.20)
0.40 NOČNI IZBOR
0.40 DNEVNIK, ŠPORT
1.20 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
2.10 LITTLE LATER: COLDPALY, KONCERT (VPS 02.10)
2.25 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

7.45 TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.00 TV PRODAJA
9.30 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.10 TV PRODAJA
11.45 PORTOROŽ: TENIS (Ž) ZA POKAL FEDERACIJ, SLOVENIJA - ZDA, PRENOS (VPS 11.45)
17.30 MAGAZIN LICE PRVAKOV (VPS 17.30)
18.00 EURO 2004 - ZGODOVINA EP V NOGOMETU: LETO 1984 (VPS 18.00)
18.55 FERDO GODINA: ILEGALČEK, TV IGRA (VPS 19.00)
20.00 POTOVANJA NA KONEC SVETA, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13 (VPS 20.05)
20.50 NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 13/22 (VPS 21.00)
21.40 SRCE BALKANA: DRAGAČEVSKI SABOR TRUBACA 2003, GLASBENI DOKUMENTAREC (VPS 21.40)
22.20 D. LANG - E. LOCK: AMELIA, PLESNA PREDSTAVA LA LA HUMAN STEPS (VPS 21.55)
23.15 SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 7/17, PONOVI
23.35 SHERLOCK HOLMES: ZAŽELENI ŽENIN, ANGLEŠKI FILM, PONOVI
1.20 VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20 TV prodaja
9.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 125. dela ameriške nadaljevanke
10.40 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 126. dela ameriške nadaljevanke
11.30 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 127. dela ameriške nadaljevanke
12.20 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 128. dela ameriške nadaljevanke
13.10 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 129. dela ameriške nadaljevanke
14.00 Dannyjeve zvezde, gost Rock Finale
15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50 Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40 Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35 Čarovnice, 3. sezona, 21. del ameriške nanizanke
18.30 Planet 10
19.00 Non Stop Music
20.00 Družinski film: Družinski varuh, ameriški film
21.45 Tih zločin, 1. sezona, 11. del ameriške nanizanke
22.40 Prevare ne pozabiš, ameriški film
0.20 Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30 TV prodaja, sinhronizirana risana serija
9.50 Udarne punce, sinhronizirani risani film
11.10 Beyblade, risana serija
11.35 Galidor - varuh na vesoljski meji, 17. del mladinske nanizanke
12.00 Šolska kosarkarska liga, ponovitev
13.00 Resnični svet, dokumentarna oddaja
13.30 Formula 1, prenos dirke za VN San Marina
16.00 Oh, ta osemdeseta, 6. del ameriške humoristične nanizanke
16.30 Bes na gimnaziji, ameriški film
18.15 24UR - vreme
18.20 Triki Jamieja Oliverja, 2. sezona, angleška dokumentarna oddaja
19.00 24UR
20.00 Lepo je biti milijonar, posebna oddaja s seniorji
21.45 Športna scena
22.45 Živeti z upanjem, angleški film
0.20 24UR, ponovitev
1.20 Nočna panorama

TevePika

9.20 Knjiga na muhi, oddaja o knjigi, pon
9.30 Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
10.00 Druga plat uspeha, pon
10.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
11.00 Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
11.30 Pod Zidano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
13.00 V harmoniji z naravo, pon
13.30 Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
17.00 Predah v gibanju, vodi: Jana Debeljak, pon
18.00 Klepet z jasnovidko Maručo, pon
18.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, alkoholizem, gost: dr. Janez Rugelj, pon
19.00 Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00 The Kwashen Retashy, glasbeni show, prvič
21.30 Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost:
Borut Pahor, predsednik ZLS, pon
22.30 A to je to?, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
23.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.30 BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
01.00 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00 Videostrani
08.00 TV prodaja
09.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00 Rad igram nogomet
11.30 Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30 Risanke
13.00 TV prodaja
13.30 SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
14.30 Automobile
14.45 TV prodaja
15.00 Angleška nogometna liga, prenos
17.00 TV prodaja
17.30 Silaj, ponovitev
18.00 Ekskluzivni magazin
18.30 Štiri tacke
19.00 SuperNov@ Multi Talents avdicija - zmagovalci Maribora, ponovitev
20.00 Hotel Shanghai, avstrijska drama, 1996
21.40 Reporter X
22.10 Angleška nogometna liga, posnetek
23.40 K1, športni program
00.40 SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
01.30 TV prodaja
02.00 Videostrani

PONEDELJEK,

26.4.2004

Slovenija 1

6.10 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.30 TEDENSKI IZBOR
6.30 UTRIP
6.45 ZRCALO TEDNA
7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00 POROČILA (VPS 09.00)
9.05 TEDENSKI IZBOR
9.05 IZ POPOTNE TORBE: JEŽA
9.20 ODDAJA ZA OTROKE
9.45 PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 16/26
10.10 RAZPOKE V ČASU: TURŠKO KOPITO, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 17., ZADNJA EPIZODA
10.35 SPET DOMA
12.25 PRVI IN DRUGI
13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30 TEDENSKI IZBOR
13.30 OBZORJA DUHA
14.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
14.55 VSAKDANIK IN PRAZNIK, PONOVI
15.55 DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50 RADOVEDNI TAČEK: KROGLA (VPS 16.50)
17.00 AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 4/12 (VPS 17.05)
17.35 V SENCİ NEMŠKIH GOZDOV, NEMŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA (VPS 17.35)

18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35 ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40 RISANKA (VPS 18.40)
18.55 VREME (VPS 18.55)
19.00 DNEVNIK
19.35 ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00 PROSLAVA OB DNEVU UPORA PROTI OKUPATORJU (VPS 20.00)
20.55 POGOVOR S PREDSEDNIKOM DRŽAVE DR. JANEZOM DRNOVŠKOM (VPS 20.55)
21.25 UMETNOST IGRE (VPS 21.25)
22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.45 NEMŠKA IGRA, NEMŠKA DOKUMENTARNA DRAMA, 2., ZADNJI DEL (VPS 22.50)
0.20 NOČNI IZBOR
0.20 ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 4/10
0.50 DNEVNIK, ŠPORT
1.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
2.05 V SENCİ NEMŠKIH GOZDOV, NEMŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
3.00 POGOVOR S PREDSEDNIKOM DRŽAVE DR. JANEZOM DRNOVŠKOM
3.30 UMETNOST IGRE
3.55 PLAMENČEV VZLET, AM. FILM (VPS 03.55)
5.50 GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45 TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05 PRIMORSKI MOZAIK
9.35 ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35 TEDENSKI IZBOR
9.35 SLOVENCI V ITALIJI
10.05 DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 70/158
10.25 VIDEOSTRANI
11.00 TV prodaja
11.30 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
13.10 TV prodaja
13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVI
17.45 SKOZI ČAS (VPS 17.45)
18.00 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 71/158 (VPS 18.00)
18.30 MOČ SLIK, NEMŠKI KOPRODUKCIJSKI DOKUMENTARNI ČB FILM, 2., ZADNJI DEL, PONOVI
20.00 KONČNICA (VPS 20.05)
21.00 STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55 ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
22.25 VIDEOŠPOTNICE (VPS 22.30)
22.55 BRANE RONČEL IZZA ODDA (VPS 23.00)
0.20 SHERLOCK HOLMES: ZADNJI VAMPIR, ANGLEŠKI FILM, PONOVI
2.00 VIDEOSTRANI

Kanal A

9.30 TV prodaja
9.35 Spirit - divji zrebek, risani film
11.00 Non Stop Music, ponovitev
12.30 TV prodaja
13.00 Herkul, 5. sezona, 19. del ameriške nadaljevanke
13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 130. del ameriške nadaljevanke
14.40 Vsi moji otroci, 25. del ameriške nadaljevanke
15.30 TV prodaja
16.00 Varuhi luke, 7. sezona, 11. del avstralske nanizanke
16.55 Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25 Samski stan, 1. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
17.55 Jimova družina, 1. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
18.25 XXL premiere
18.30 Non Stop Music
20.00 Trije masčevalci, ameriški film
21.45 Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
22.15 Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
22.45 Ta nora služba, 1. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
23.15 Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30 Beyblade, risana serija
7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45 Maščevanje ljubezni, ponovitev 65. dela španske nadaljevanke
9.40 Klon, ponovitev 9. dela brazilske nad.
10.30 TV prodaja

11.00	Moja Sofija, ponovitev 4. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 87. dela brazilске nadaljevanke
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 88. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 5. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 10. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 66. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Pod eno streho, 4. sezona, 10. del sosedске nadaljevanke
20.55	Sedma nebesa, 7. sezona, 12. del ameriske nanizanke
21.50	Naša sodnica, 3. sezona, 11. del ameriske nanizanke
22.45	XXL premiere
22.50	Tretja izmena, 4. sezona, 6. del ameriske nanizanke
23.45	24UR, ponovitev
0.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
11.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Sola na Jupitru, pon
12.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
13.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Janez Janša, predsednik, SDS, pon
14.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: ledvica, pon
14.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.00	Do zdravja tudi tako, gost: zdravilec Josip Pernar, pon
17.30	Vzgoja in nega balkonskih rož, pon
18.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	A to je to!? zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza
21.30	Kosarka - 1A liga moški, četrt finale play off, posnetek tekme
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Predah v gibanju, vodi: Jana Debeljak, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 174. del italijanske telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
19.00	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
20.00	Moderna orožja: Po sledi člankov - razumeti Irak, dokumentarna oddaja
21.00	Klub golih pesti, ameriška drama, 1999
23.30	K1, športni program
00.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
01.30	TV prodaja
02.00	Videostrani

TOREK,

27.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.55
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	J. STRŽINAR: ZALJUBLJENI ZMAJ, LUTKOVA IGRA (VPS 07.00)
7.45	RADOVEDNI TAČEK: KROGLA
7.55	MARŠUPILAMI, RISANA NANIZANKA, 13/26
8.20	AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 4/12
8.45	SPREHODI V NARAVO: POMLAD PRIHAJA V PARK
9.00	MEDVEDEK, RISANI FILM (VPS 09.20)
10.35	PROSLAVA OB DNEVU UPORA PROTI OKUPATORJU
11.25	VSADKANJIK IN PRAZNIK
12.00	SLOVENSKI MAGAZIN
12.30	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	PESEM SONCU IN ČLOVEKU: 5 PARTIZANSKIM PEVSNIK ZBOROM (VPS 14.00)
14.15	ŽRTVE VOJNEGA NASILJA 1941-1945 (VPS 14.15)
15.20	POGOVOR S PREDSEDNIKOM DRŽAVE DR. JANEZOM DRNOVŠKOM, PONOVIČEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLASOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	SONČNICA NA RAMI: PLES KRALJA MATJAŽA, ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA (VPS 16.45)
16.50	PRAVLJICE MIKE MAKE: ZAKAJ LJUDE NE SPIJO ZIMSKEGA SPANJA?, OTROŠKA NANIZANKA, 26., ZADNJA EPIZODA (VPS 16.50)
16.55	MLADI VIRTUOZI: KAJA PRODNIK, KLAVIR IN META SKOK, KITARA (VPS 17.00)
17.10	KNJIGA MENE BRIGA - FERNANDO PESSOA: ZADNJA ČAROVNIJA, PONOVIČEV (VPS 17.15)
17.35	KRAJINSKI PARK KRAŠKI ROB, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
18.10	PRISLUHIMO TIŠINI (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TARČA (VPS 20.00)
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.20	ATOMSKA POTOVANJA, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 1/3 (VPS 22.25)
23.10	BECKETT NA FILMU III
23.10	SKICA ZA GLEDALIŠČE I, IRSKA DRAMA (VPS 23.15)
23.30	SKICA ZA GLEDALIŠČE II, IRSKA DRAMA (VPS 23.30)
0.00	ZAZIBANKA, IRSKA DRAMA (VPS 00.00)
0.15	TAKRAT, IRSKA DRAMA (VPS 00.15)
0.40	NOČNI IZBOR
0.40	DNEVNIK, ŠPORT
1.30	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.30)
1.50	KRAJINSKI PARK KRAŠKI ROB, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.20	PRISLUHIMO TIŠINI
2.50	TARČA
4.20	BECKETT NA FILMU III
6.05	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	GLASNIK, ODDAJA O KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 71/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
14.30	TV PRODAJA
15.00	TEDENSKI IZBOR
15.00	UMETNOST IGRE
15.25	PETI ELEMENT
16.20	ŠTUDENTSKA
16.50	STUDIO CITY
17.50	VIDEOSPOTNICE, PONOVIČEV
18.20	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.40	DICK VAN DYKE, AM. NAN. 72/158 (VPS 18.30)
19.05	VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 4/11, PONOVIČEV (VPS 19.05)

20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 7/24 (VPS 20.05)
20.20	NA ZLATEM RIBNIKU, AMERIŠKA DRAMA, PONOVIČEV (VPS 20.30)
22.00	TRENTUKI ODOLOČITVE, SLOVENSKI ČB FILM (VPS 22.10)
23.30	VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 23.40)
0.00	SHERLOCK HOLMES: MOJSTRSKI IZSILJEVALEC, ANGLEŠKI FILM, PONOVIČEV (VPS 00.10)
1.45	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.25	TV prodaja
9.30	Zmajevo zaščita, mladinski film
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 20. del ameriske nadaljevanke
13.50	Mladi in nemiri, 3. sezona, 131. del ameriske nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 26. del ameriske nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 12. del avstralske nanizanke
16.55	Ha! Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 18. del ameriske humoristične nanizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 7. del ameriske humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Potopljena podmornica, ameriški film
21.35	Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 6. del ameriske humoristične nanizanke
22.05	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 13. del ameriske humoristične nanizanke
22.35	Ta nora služba, 1. sezona, 11. del ameriske humoristične nanizanke
23.05	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Beyblade, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 66. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 10. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 5. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 88. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 7. sezona, ponovitev 12. dela ameriske nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 89. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 6. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 11. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 67. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Pogumna ženska, am. film
22.40	XXL premiere
22.45	Tretja izmena, 4. sezona, 7. del ameriske nanizanke
23.40	24UR, ponovitev
0.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Kosarka - 1A liga moški, četrt finale play off, posnetek tekme, pon
11.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Kleriča, prvič
11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Borut Pahor, predsednik ZLSD, pon
13.00	Z glavo na zabavo, pon
13.15	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
18.15	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
18.30	A to je to!? zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, prvič
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja

22.00	V harmoniji z naravo, pon
22.30	Petkova pomenkovanja, življinske izkušnje
23.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, prvič
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 175. del italijanske telenovele
18.00	Vsak dan je dan zemlje - drevo mi je povedalo, reportaža
18.30	Pokémoni, risani film
19.00	Ekskluzivni magazin, ponovitev
19.30	Štiri točke, ponovitev
20.00	Nevhita, ameriški ZF akcijski film, 1999
21.45	Brez alibija, ameriški triler, 2000
23.15	Automobile
23.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
00.30	TV prodaja
01.00	Videostrani

SREDA,

28.4.2004

Slovenija 1

6.40	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	SONČNICA NA RAMI: PLES KRALJA MATJAŽA, ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA
9.10	PRAVLJICE MIKE MAKE: ZAKAJ LJUDE NE SPIJO ZIMSKEGA SPANJA?, OTROŠKA NANIZANKA, 26., ZADNJA EPIZODA
9.15	RISANKA
9.20	PIPSI, RISANA NANIZANKA, 11/26
9.45	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 10/26
10.10	KNJIGA MENE BRIGA - FERNANDO PESSOA: ZADNJA ČAROVNIJA
10.35	KRAJINSKI PARK KRAŠKI ROB, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.10	PRISLUHIMO TIŠINI
11.40	SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
12.10	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
12.40	KULINARIKA Z LEONOM
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.50	DIVI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/13
14.20	TARČA
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	VOLKVO, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 16/38 (VPS 17.25)
17.45	VEM - VEŠ (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	SEDMI PEČAT: ZVENENJE V GLAVI, SLOVENSKI FILM (VPS 20.00)
21.30	KRATKI IGRIANI FILM (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	OMIZJE (VPS 22.55)
0.25	NOČNI IZBOR
0.25	DNEVNIK, ŠPORT
1.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
1.35	VEM - VEŠ

2.30	PONEDELJEK, JAPONSKI FILM (VPS 02.40)
4.05	OMIZJE
5.55	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	NOVE ZVEZDE EVROPE, 1/8
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJA - BARANGOLASOK
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 72/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
16.15	TV PRODAJA
16.45	SELITVENE VIHRE PO EVROPI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/4, PONOVITEV
17.45	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVITEV
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 73/158 (VPS 18.30)
19.00	KONČNICA, PONOVITEV
20.05	ŠPORTNA SREDA: ŽENEVA: NOGOMET, ŠVICA - SLOVENIJA, PRIJATELJSKA TEKMA, PRENOS (VPS 20.05)
22.10	OBEŠITE JIH BREZ MILOSTI, AMERIŠKI FILM (VPS 22.10)
0.00	VIDEOSPOTNICE: STEREO (VPS 00.00)
0.30	TUJEC OPAZUJE, AMERIŠKI FILM (VPS 00.30)
2.00	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.25	Čarobni otok, mladinski film
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 21. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 132. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 27. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 13. del avstralske nizanke
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 19. del ameriške humoristične nizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 8. del ameriške humoristične nizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Ekstra magazin
20.50	Ameriška pita Ruby Wax, angleška pogovorna oddaja
21.30	Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 7. del ameriške humoristične nizanke
22.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 14. del ameriške humoristične nizanke
22.30	Ta nora služba, 1. sezona, 12. del ameriške humoristične nizanke
23.00	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Beyblade, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 67. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 11. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 6. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 89. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 90. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 7. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 12. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 68. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Umori pri Morrisonovih, ameriški film
21.40	Na kraju zločina, 3. sezona, 15. del ameriške nizanke
22.55	XXL premiere

23.00	Tretja izmena, 4. sezona, 8. del ameriške nan.
23.55	24UR, ponovitev
0.55	Nočna panorama

TevePika

9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
10.00	Vzgoja in nega balkonskih roz, pon
10.30	V harmoniji z naravo, pon
11.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.15	Z glavo na zabavo, pon
16.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
17.30	Šola na Jupitru, živo
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Aktualno-poučna oddaja
20.30	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
22.00	Predah v gibanju, vodi: Jana Debeljak, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 8. del ameriške nizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Nevlita, ameriški ZF akcijski film, 1999
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 176. del italijanske telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokémoni, risani film
19.00	Hrvaški idol, reportaža
20.00	SuperNov@ Multi Talents - avdicija Ljubljana
21.30	Sijaj
22.00	Zaobljuba, am. kriminalna drama, 2001
23.10	Reporter X
23.40	SuperNov@ Multi Talents - avdicija Ljubljana, ponovitev
00.40	TV prodaja
01.10	Videostrani

ČETRTEK,

29.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	OROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 16/38
9.15	RISANKA
9.30	POD KLOBUKOM
10.05	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.40	VEŠ
11.35	DIVA AZIJA, FRANCOSKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 9/12
12.00	ZAČETKI SKUPNIH ČASOV, DOKUMENTARNA ODDAJA

13.00	OROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.05	ATOMSKA POTOVANJA, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 1/3, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYITÓ ALATT (VPS 15.55)
16.30	OROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO (VPS 17.25)
18.05	V RESTAVRATORJEVEM KRALJESTVU FILMA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - FRANCOIS RABELAIS: GARGANTUA IN PANTAGRUEL (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	OB SVETOVNEM DNEVU PLESA: 100 LET ROJSTVA G. BALANCHINA, SEN KRESNE NOČI, BALET (VPS 22.50)
0.25	NOČNI IZBOR
0.25	DNEVNIK, ŠPORT
1.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
1.35	JASNO IN GLASNO
2.15	V RESTAVRATORJEVEM KRALJESTVU FILMA, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.45	DNEVNIK
3.40	OSMI DAN
4.10	SPET DOMA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 73/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.25	TV PRODAJA
15.55	POTOVANJA NA KONEC SVETA, AVSTRALSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13, PONOVITEV
16.50	VIDEOSPOTNICE: STEREO, PONOVITEV
17.20	SKOZI ČAS (VPS 17.20)
17.35	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 74/158 (VPS 17.35)
18.05	TEL AVIV: EVROLIGA V KOŠARKI, FINALNI TURNIR ČETVERICE - PRVA POLFINALNA TEKMA, PRENOS (VPS 18.05)
20.00	SLAVNOSTNA SEJA DRŽAVNEGA ZBORA (VPS 20.00)
20.25	TEL AVIV: EVROLIGA V KOŠARKI, FINALNI TURNIR ČETVERICE - DRUGA POLFINALNA TEKMA, PRENOS (VPS 20.25)
22.15	POSEBEN POGLED: FIONA, AMERIŠKI FILM (VPS 22.20)
23.40	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 23.40)
0.10	SHERLOCK HOLMES: BASKERVILLSKI PES, ANGLEŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 00.10)
1.50	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.25	Pot v Eldorado, risani film
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 22. del ameriške nad.
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 133. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 28. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 14. del avstralske nizanke
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 20. del ameriške humoristične nizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 9. del ameriške humoristične nizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimic: Nevarna sled, ameriški film
21.40	Mrtve priče, 1. sezona, 1. del angleške nizanke
22.40	Samo bedaki in konji, 2. sezona, 5. del angleške humoristične nizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.15	Beyblade, risana serija
7.40	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.30	Maščevanje ljubezni, ponovitev 68. dela španske nadaljevanke
9.25	Klon, ponovitev 12. dela brazilске nadaljevanke
10.15	TV prodaja
10.45	Moja Sofija, ponovitev 7. dela španske nad.
11.35	Družinske vezi, ponovitev 90. dela brazilске nadaljevanke
12.30	Na kraju zločina, 3. sezona, ponovitev 15. ameriške nizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 91. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 8. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 13. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 69. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtak: Prijatelji, 10. sezona, 12. del ameriške nizanke
22.10	Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, 13. del ameriške nizanke
23.05	XXL premiere
23.10	Samomor, dokumentarna oddaja
0.20	24UR, ponovitev
1.20	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
10.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
11.00	ŠKL, šolska košarkaška liga, prvič
12.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
12.30	Petkova pomenkovanja, življinske izkušnje
13.30	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
13.45	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
18.00	Štiri tacke, oddaja o hisnih ljubljencih, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativne oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Pod židano mrežo, oddaja z narodno zabavo ansamblu
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, prvič
22.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
22.30	A to je to?, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno info. oddaja, pon
23.30	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Kako preživeti, 8. del ameriške serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.30	Vsak dan je dan zemlje - drevo mi je povedalo, reportaža
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Zasebni detektiv Shame, ameriška akcijska komedija, 1994
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 177. del italijanske telen.
18.00	TV prodaja
18.30	Pokémoni, risani film
19.00	SuperNov@ Multi Talents - avdicija Ljubljana, ponovitev
20.00	SuperNov@ Multi Talents Hrvaška, reportaža
21.00	Zakleti ne umrejo, ameriški triler, 2001
22.30	Automobile
22.45	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
23.45	Ljubljana, dokumentarna oddaja
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	Ob petih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaj gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo
	2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - Izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz zaloge TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi
	2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakom
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Zalozba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaj gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Cime brez poškodbe

Najboljša novica za slovenski nogomet je vsekakor ta, da je Cime odigral celotno srečanje, ne da bi se pri tem kakor koli poškodoval. Škoda le, da mu ni uspelo doseči zadetka, ki bi bil lepa nagrada za tega izjemnega igralca.

Zeleni so tudi z njegovo pomočjo ugnali zares neugodnega nasprotnika, ki si zasluži precej višje mesto na lestvici. Mura ima resnično dobro moštvo, manjka ji le nekaj manjših popravkov, da bi lahko resneje ogrozila vodilne. Upal bi si trditi, da bi z Rakovičem v Ljubljani celo dobili. Toda to so že špekulacije, ki v nogometu ne gredo skozi. Dober primer moštva, ki ne špekulira, je gotovo Gorica, ki melje naprej, in kot vse kaže, bomo letos ostali brez napete končnice. Recept za kontinuiteto so zadovoljni igralci, ki prejemajo redne plače, čeprav niso tako visoke kot pri tekmečih, ki jih sploh ne prejemajo. Igralec, ki ve, da bo vsak mesec dobil tisoč evrov, je vsekakor bolj zadovoljen kot pa nekdo, ki mu je bilo obljubljeno desetkrat več, pa denarja še ni videl. Nezaupanje se je očitno naselilo tudi v igralce Olimpije, ki igrajo daleč pod svojimi zmoglostmi. Še dobro, da je na klopi zelenih železni Suad, ki zna motivirati še tako razočarane igralce. Drugače pa se je za Bežigradom zgodil čudež: po dolgih letih so se premaknili kazalci na uradni uri. Seveda so se mnogi vprašali zakaj prav zdaj. Mar je prišel čas za odštevanje, in če je res, komu in zakaj se izteka? Stadionu ali tudi moštvu, ki na njem igra? Glede na zadnje dogajanje bi se lahko obema, kar bi bila prava katastrofa.

Toda pustimo črnogledost. Za nami so dnevi velikih uspehov slovenskega športa. Težko se je

odločiti, s katerim od njih naj začnem. Glede na vloženo energijo in nagrado, ki je daleč od zaslužene, velja največja čast Aljažu Peganu, ki je osvojil evropski naslov v domači dvorani, kar je še toliko težje. Da je res tako, potrjuje spodrseljaj našega drugega favorita Mitje Petkovska, ki ni vzdržal pritiska domače publike. Aljaž je scal kri in lil znoj za en sam dolg trenutek, kolikor traja njegov nastop. Samo predstavljamo si lahko, kolikšen je strah pred napako, ki lahko uniči dolgoletni trud. Pri gimnastiki namreč ni popravni izpitov tako kot pri drugih športih. Popolnost je imperativ, ne želja. Blizu popolnosti pa so bili tudi naši Risi, ki so na Poljskem uprizorili pravcati pokol. Domačini so se resnično uželi, ko so se odločali, koga bodo imeli v svoji skupini. Slove-

stanka v elitni družbi. Švicarji, Norvežani pa tudi Avstrijci bodo zdaj naleteli na precej trši oreh kot pred leti. Finsko-slovenska naveza je tista, ki smo jo čakali vse od časov prvih Rusov in Čehov v našem hokeju. Brez Rusov pa očitno še ne bo šlo pri rokometasih Celja, ki so imeli že dobljen finale, a so ob koncu prvega finalnega srečanja vendarle malce pretiravali s sproščenostjo. Upam, da jih jugosindrom ne bo stal naslova, ki si ga absolutno zaslužijo. Devet zadetkov razlike bi že zdaj zagotavljalo naslov, zdaj pa se bo treba zanj zelo potruditi. Nemci in Skandinavci so izjemno žilavi in vztrajni, tako da bo treba pritisniti na plin in odigrati še eno veliko tekmo. Naši morajo pozabiti prednost, saj je ta zelo varljiva. Šest zadetkov je ravno nekje vmes, zato

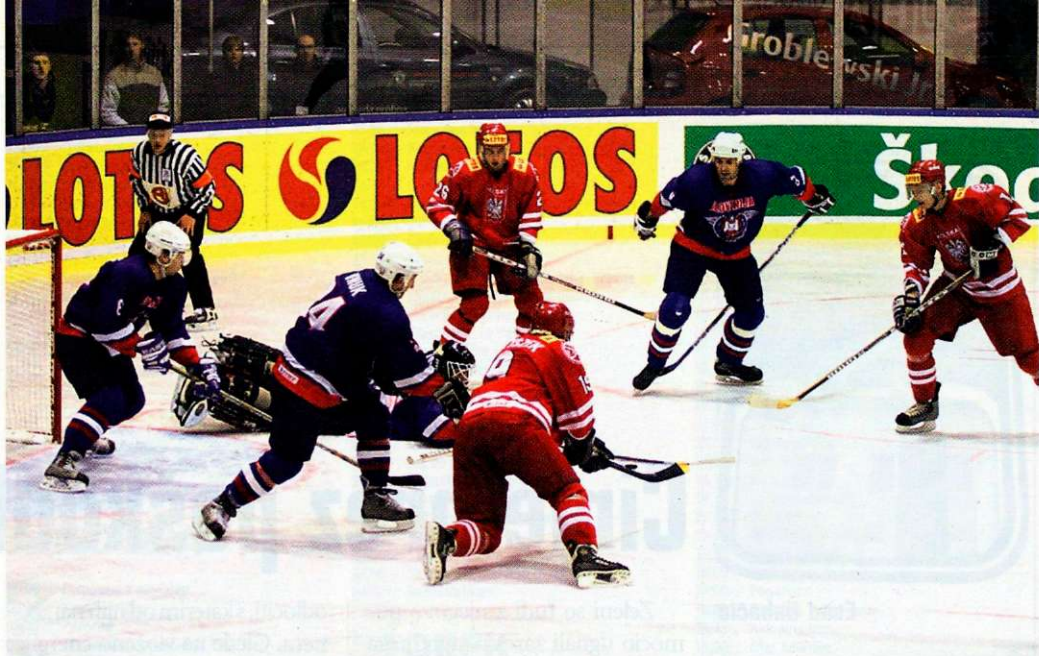
Igralec, ki ve, da bo vsak mesec dobil tisoč evrov, je vsekakor bolj zadovoljen kot pa nekdo, ki mu je bilo obljubljeno desetkrat več, pa denarja še ni videl.

nija je bila zares slaba izbira. Tako temeljite igre naše hokejske reprezentance še nismo videli. Fincu Kariju Savolainenu je uspelo narediti enakovredno moštvo s štirimi močnimi napadi, kar se je posrečilo prvič v novejši zgodovini slovenskega hokeja. S takšnim četrtem napadom se ne smemo bati niti skupine A, v kateri smo bili doslej bolj ali manj naključni mimoidoči. Avstrija je dovolj blizu za novi eksodus združenih slovenskih navijačev, ki se lahko nadejajo prvega ob-

je najboljše igrati na vse ali nič. Dolžnik je Renato Vugrinec, ki ni dal svojega deleža. Krč iz Celja bi ga moral do povratnega srečanja spustiti in z njegovimi zadetki bi bili na varnem. Rutenka, Zorman in Kokšarov so že dokazali, da se nikogar ne bojijo, zato so kakšne velike skrbi odveč. Tudi Perić je odločen, da gre do konca. Pa vendar se z Nemci ne gre igrati, četudi jih je več na klopi kot na igrišču. Težko je biti večji Nemec od samega Nemca, pa če si to še tako želiš.

Slovenska hokejska reprezentanca se po izrednem nizu petih gladkih zmag ekspresno vrača v elitni razred svetovnega hokeja. Še tik pred prvenstvom je bilo za našo reprezentaco vse prej kot spodbudno.

Zaradi množične zastrupitve, ki so jo staknili na Finskem, so bili prvi nastopi ekipe celo pod vprašajem. Skoraj vsi igralci so bili okuženi, nekateri med njimi so na letališču v Varšavi morali dobiti celo infuzijo. Veliko za-

Vrnitev med elito

slug za to, da se je v tako kratkem času zdravje igralcev dovolj izboljšalo, ima prav gotovo reprezentančni zdravnik dr. Šimnic. Od tod dalje je vse teklo kot namazano in vsi deli reprezentance so delovali brezhibno. Velika homogenost ekipe, urejeni odnosi med igralci, strokovnim štabom, tehničnim osebjem in tudi vodstvom hokejske zveze je bil prvi pogoj za uspešen nastop. Naključij ni smelo več biti.

Dober začetek

Prva tekma in pričakovana zmaga Slovenije proti Južni Koreji z 10 : 2. Tekma je bila za igralce predvsem dober trening in regeneracija izgubljene moči organizma. Trener Savolainen je preizkušal nekatere taktične variante, ki bi lahko ekipi prišle prav na naslednji, pomembnejši tekmi z Italijo. Tekma, v kateri je bil zmagovalc znan vnaprej, se je končala s pričakovanim izidom. Oba zadetka, ki ju je Slovenija prejela, sta bila sicer odveč, vendar ju glede na vse okoliščine preteklih dni ekipi lahko odpustimo.

Nadigrani Italijani

Druga tekma in prepričljiva zmaga Slovenije nad Italijo s 4 : 0. Glede na uvodno zmago Italije proti domači Poljski s 4 : 0 so se vsi v našem štabu zavedali pomembnosti tega srečanja. Glavnemu trenerju Fincu Kariju Savolainenu je s taktično dobrim kon-

ceptom uspelo popolnoma nadigrati Italijane. Slovenski reprezentanci je uspelo z doslednim pokrivanjem in prepiranjem, da je v napadalni tretjini povsem pretrgati izhodne akcije Italijanov. Nevarnejši so bili Italijani sicer v naši obrambni tretjini, kjer pa je bil naš vratar Kristan zanje nepremagljiv. Nasprotno pa so naši hitro osvajali dele igrišča in z nastrelitvami ploščke v napadalno tretjino oblikovali postavitev že v njihovi obrambni coni. Nasprotniku ni uspelo izdelati dobrega izhoda, naši pa so z agresivno igro popolnoma obvladovali srečanje in tudi rezultatsko nadigrali sosede. Edino, kar v tej tekmi meče slabšo luč na našo predstavo, je bila igra z igralcem več.

Romuni niso bili dorasli

Tretja tekma in lahka zmaga nad

Romunijo z 8 : 0. V tekmi z nedoraslo Romunijo naša reprezentanca razen v prvi tretjini ni imela večjih težav. S konsistentno igro je iz minute v minuto stopnjevala tempo in končno strla odpor Romunov. Samo vprašanje časa je bilo, kdaj bo nasprotnik dokončno popustil. Razlika v kakovosti je bila prevelika in Slovenija je rutinsko pripeljala tekmo do konca. Še vedno pa se je v naši igri občutila ista velika pomanjkljivost. Ob vseh naših prednostih igralca več na ledu je bil dosežen samo en zadetek.

Do izraza pride konkurenca

Četrta tekma in odločilna zmaga nad Estonijo s 7 : 2. Po neodločenem izidu Poljske in Estonije 6 : 6 se je pri marsikom pojavilo vprašanje, ali lahko Estonci ustavijo Slovenijo na njenem pohodu v elitno

skupino. Hokejskim poznavalcem se kaj takega ni zdelo verjetno, vseeno pa so opozarjali na nepredvidljivost hokejske igre. Odločen pristop in taktično zrela igra slovenske reprezentance že od vsega začetka nasprotniku ni dala veliko možnosti za še eno presenečenje. Kljub 38 minutam izključitev je Slovenija dokazala, kje je njeno mesto. Izkazali so se vsi napadi in branilski pari od prvega do četrtega. Prav izenačenost peteric je veliko pripomogla k razmeroma lahki zmagi. Sicer je bilo na strani Slovenije izredno veliko izključitev, za kar pa ne moremo kriviti sodnikov. Ti so običajno v vsaki nižji diviziji manj strpni, in to predvsem zaradi manjše kakovosti in posledično slabše telesne pripravljenosti ekip, kot so v elitni skupini. Pri nekaterih izključitvah je bila slo-

Zasluge za velik uspeh slovenske reprezentance ima gotovo glavni trener Kari Savolainen, ki je doma s Finske.

Slovincem je uspelo nadigrati Italijane, ki so sprva veljali za najtežje nasprotnike. Zadnja leta jih naši redno premagujejo.

Vratar slovenske hokejske reprezentance Robert Kristan je bil kar v dveh tekmah nepremagljiv.

Napadalec Ivo Jan se je v vseh tekmah izkazal in se tako uvrstil med trojico najboljših napadalcev.

venska ekipa na neki način tudi talec svoje boljše telesne pripravljenosti in poudarjene igre na telo. Prav kondicijska pripravljenost pa je za doseganje dobrih izidov v najvišjem razredu odločilnega pomena.

Še pika na i

Zadnja tekma in še peta gladka zmaga Slovenije nad Poljsko s 4 : 1. Čeprav tekma ni odločala o ničemer več, je ekipa prav s svojim pristopom v tem srečanju dokazala svojo vrhunsko profesionalnost.

Vsak igralec je več kot korektno odigral tudi to srečanje, in to v visokem tempu vseh 60 minut. Nobena ekipa ni imela nobenih pritiskov, zato je bila igra bolj sproščena, vendar pa nič manj borbena. Oboji so se za-

vedali, da gre za tekmo svetovnega prvenstva, da branijo svoj nacionalni ponos, navsezadnje pa tudi zaradi svoje lastne statistike. Slovenija je že takoj na začetku izkoristila dve napaki domačih branilcev. V nadaljevanju je z borbena igro nevtralizirala poskuse nasprotnika in v srednji tretjini prežala na njihove nove napake ter jih kot izkušena ekipa znala kaznovati. Poljakom je ob koncu srečanja uspelo doseči častni zadevek, ki so si ga vsekakor zaslužili.

Naši so igrali suvereno

Popolna prevlada Slovenije v svoji skupini svetovnega prvenstva v Gdansk se izraža tudi v tem, da je le domačinom Poljakom uspelo iztržiti poraz, nižji od 4 zadetkov razlike. Vse

druge visoke zmage govorijo same zase o zdajšnji moči slovenske reprezentance. Lahko sklenemo, da je selektorju Kariju Savolainenu uspelo oblikovati ekipo, ki je že toliko izkušena, da je sposobna vse njegove taktične zahteve in domislice uspešno prenesti v igro. Vseeno pa bo Slovenija v elitni diviziji naslednje leto nujno morala izboljšati igro z igralcem več pa tudi igro na telo predvsem na sredini igrišča, manj pa ob ogradi.

Pogled v prihodnost

Ali bo glavni strateg slovenskega uspeha Savolainen še ostal na čelu slovenske ekipe? Takole pravi: "Ta čas še ne morem nič reči o prihodnosti. Po prvenstvu se bomo pogovorili. To je velik izziv za Slovenijo, da poskusi ostati med najboljšimi šestnajstimi reprezentancami sveta. Ne bo lahko. Upošteva števil klubov in igralcev v Sloveniji je že to, da se bo pojavila med njimi, neke vrste čudež!"

Zato nam vliva upanje, da bo z njim na svetovnem prvenstvu elitne skupine 2005 v Avstriji in ob pomoči velike večine slovenskih navijačev igrala vidnejšo vlogo kot na prvih dveh, sicer zgodovinskih udeležbah med najboljšimi.

S. Kuret

Stoodstotni izkupiček

Slovenija je svetovno prvenstvo končala s stoodstotnim izkupičkom petih zmag in z razliko v zadetkih 33 : 5. Lestvica:

1. Slovenija
2. Italija
3. Poljska
4. Estonija
5. Romunija
6. Koreja

Kar stirje naši igralci so v idealni šesterici prvenstva:

Vratar: Robert Kristan

Obramba: Robert Ciglanečki in Justin Peca (ITA)

Napadalna trojka: Ivo Jan, Andrej Makrov (EST) in Nik Zupančič

V elitni razred še Belorusija

V odločilni tekmi druge skupine v Oslu je Belorusija pred 5.000 gledalci premagala domačo Norveško s 5 : 2 in se skupaj s Slovenijo uvrstila v elitni razred, ki bo od 30. aprila do 15. maja 2005 na Dunaju in v Innsbrucku. Vrstni red:

1. Belorusija
2. Norveška
3. Nizozemska
4. Madžarska
5. Velika Britanija
6. Belgija

na kratko

MATTHAEUS BI RAD 600.000 AMERIŠKIH DOLARJEV

Legendarni nemški nogometaš Lothar Matthaeus se je odločil, da bo od svojega nekdanjega kluba Partizan Beograd izterjal 600.000 ameriških dolarjev, kolikor naj bi

Nemška nogometna legenda Matthaeus meni, da ga je Partizan ogoljufal za 600.000 dolarjev.

mu bil klub ostal dolžan še iz časa, ko je bil v njem trener. Kot je za nemško revijo Sport Bild pretekli teden dejal Matthaeus, bo zahtevek za izplačilo denarja vložil pri krovnim nogometni zvezi FIFA, ta pa ga bo sku-

šala po ustaljeni praksi izterjati od Partizana. Matthaeus je s Partizanom sklenil dve pogodbi: s prvo naj bi si zagotovil zajamčeno plačo, z dodatno pogodbo prek svoje agencije Sporthouse pa naj bi bil upravičen tudi do dobička pri prodaji igralcev. Po tej pogodbi mu pripada 15-odstotni delež od prodaje reprezentanta Igorja Duljaja, ki je za štiri milijone dolarjev prestopil v vrste ukrajinskega Šahtjor Donecka.

6 MILIJONOV ZA ZLATO

Olimpijski komite Slovenije je pretekli teden sprejel odločitev o višini nagrade, ki jo bo dobil športnik, ki bo na olimpijskih igrah v Atenah osvojili zlato kolajno. Športnik, ki mu bo to uspelo, bo dobil šest milijonov tolarjev, kar je približno toliko, kot je znašala vsota za osvojeno zlato me-

daljo na dosedanjih olimpijskih igrah. Tako kot vedno do zdaj bo dobitniku ali dobitnici zlatega odličja polovico zneska izplačal olimpijski komite, drugo polovico pa ministrstvo za šolstvo, znanost in šport.

Kot je znano, ima ta čas vse pogoje za nastop na OI izpolnjenih 69 športnikov, njihovo število do izteka kvalifikacij pa naj bi se po pričakovanjih odgovornih še nekoliko povečalo. Udeležba naših športnikov na OI naj bi stala okoli 200 milijonov tolarjev.

PERIĆ ŠPORTNIK ZIME

V studiu 14 Radia Slovenija se je s pretekli teden s sklepno prireditvijo končala akcija poslušalcev športnega programa Radia Slovenija – Športnik zime 2003/2004. Poslušalci so med desetimi nominiranci (med njimi so bili Alenka Kejžar, Jo-

Bo Perić vendarle ostal v Celju?

landa Čeplak, Tina Maze, Peter Žonta, Peter Mankoč, Mitja Petkovšek, Rajmond Debevec, Janez Marič, Dejan Perić in Vid Kavtičnik) največ glasov namenili legendarnemu vratarju RK Celje Pivovarna Laško Dejanu Periću. Perić je ta naziv prejel prvič, mogoče pa je to tudi eden od vzrokov za čedalje glasnejše namige, da bo kljub napovedi, da odhaja iz Celja, vendarle še naprej branil celjska vrata.

George Michael in Justin

Očitno je poljubljanje znanih oseb, razkrivanje nekaterih delov telesa in še kaj zelo privlačna in priljubljena zadeva med svetovno znanimi glasbeniki. Tako je kontroverzni George Michael pred kratkim izjavil, da bi se želel na odru poljubiti z Justinom Timberlakeom. Pevec, ki odkrito priznava, da je homoseksualec, je še dodal, da z Justinom ne želi imeti nič drugega kot poljub pred širnim občinstvom.

Je Robbie vendarle gej?

Nekdanji menedžer Robbieja Williamsa v dokumentarcu o Take That trdi, da je superzvezdnik poln gej. Kevin Kinsella trdi, da je prepričan o Robbiejevi spolni usmerjenosti. Nekaj mesecev leta 1995, ko se je Williams podal na samostojno pot, je bil njegov menedžer.

Kinsella: "Mislim, da ima Robbie iste težave kot Michael Barrymore. Ve, da je gej, ve pa tudi, kaj si želi od kariere. Težava je v tem, da je omejen s parametri, ki pravijo, da nikakor ne sme povedati resnice o svoji spolni usmerjenosti, ker bi to vplivalo na njegovo kariero in prodajo in ga ljudje morda ne bi več marali. To vedno pripelje do težav s čezmernim pitjem alkohola in uživanja mamil." Kinsella

je še vztrajal: "Mislim, da ni biseksualec, pač pa čisti homoseksualec. To mi je bilo jasno od nekdaj."

Robbie se je v medijih spopadel že s številnimi namigovanji, da je gej, o zadnji trditvi svojega nekdanjega menedžerja pa zvezdnikov oddelek za stike z javnostjo še ni dal izjave.

Kylie nominirana za Ivor Novello

Kylie Minogue je nominirana za ugledno nagrado Ivor Novello. Gre za britanske glasbene nagrade, s katerimi vsako leto nagradijo najboljše avtorje, skladatelje in njihova dela. Kylie je nominirana z uspešnico *Slow* v kategorijah najboljše skladbe in najboljše tuje uspešnice leta. Privlačna avstralska pevka je enkrat že dobila omenjeno nagrado. Njena uspešnica *I Can't Get Out Of My Head* je postala ena največjih zmagovalk nagrad Ivor Novello leta 2002.

Power Dancers in balada Počasi

Dekleta znova delujejo spolno paro. Nič novega ni informacija, da se od letos pojavljajo kot trio, saj se je

Natka Geržina odločila za drugačno pot. Vendarle je skupina izdala novo skladbo *Ženska* in veliko nastopala po raznih krajih v Sloveniji.

Prav te dni pa snemajo nove pesmi za album, na katerem bo poleg *Ženske* tudi *Počasi* – pesem, ki jo bodo premierno in seveda skupaj s članicami skupine predstavili v Glasbenem maratonu na Radiu City. Gre za romantično in strastno balado. Glasbo in aranžma je ustvaril Teodor Amanovič-Toš, besedilo pa je prispevala Cvetana. Modna kreatorka Barbara Pavalec jim je ustvarila nov, menda popolnoma drugačen slog, kot smo ga bili pri dekletih vajeni do sedaj.

Konkurenca Game Over?

Na slovenski sceni se je pojavila nova fantovska skupina – V. I. P. Sestavljajo jo štirje privlačni mladci, in sicer Zoran (iz Maribora), Edi (iz Škofje Loke), Damir (iz Braslovce) in Tim (iz Ljubljane). Kvartet odlikuje zanimiva celostna podoba in zelo privčalen, za slovenske razmere prav agresiven pevsko-plesni nastop na odru. Tako je že na prvem nastopu eden izmed članov šokiral publiko v dvorani in pred televizijskimi sprejemniki z nenapovedanim saltom nazaj, in to z mesta. Fantje sicer pravijo, da so si med seboj tako po videzu kot po značaju zelo različni. Zato so si toliko lažje razdelili vloge v skupini. Zoran je vokalist in je v skupini zadolžen za petje in pevske vaje. Napisal je tudi večino besedil za prihajajoči album. Damir je odličen plešalec in skrbi za visoko kakovost koreografij. Tim, ki ima najbolj žamečen glas v skupini, je glavni za t. i. styling vseh članov, Edi pa nadzoruje organizacijo medijskih in koncertnih nastopov skupine. Aprila bo izšel nji-

hov prvi singel, katerega nosilna skladba bo *Zakaj igraš z menoj* se ti. Na njem bo tudi nekaj remiksov in instrumentalna različica omenjene skladbe. Četverica že pripravlja tudi skladbe za svoj prvenec. Producent bo slovenski "dancguru" Simon Šurev, ki je tudi šef Sound Attacka.

Outkast pred razpadom?

Andre 3000 je pred nedavnim za neko revijo izjavil, da se je prijateljstvo s Big Boijem precej pokvarilo (pri tem ni navedel vzrokov), vendar to ne pomeni, da Outkast ne bo več obstajal. Napovedal je tudi, da

bo Outkast izdal še najmanj dva albuma. Svoje slabe odnose s partnerjem je primerjal z McCartneyjem in Lennonom, ki sta skupaj ustvarila neponovljive Beatle. Oba sta ustvarjala glasbo tudi po razpadu skupine, zato se je odveč razburjati, če Outkast ne bo deloval v takšni zasedbi, je še dodal Andre 3000.

Alanis striptizirala

Alanis Morissette je na podelitvi glasbenih nagrad v Kanadi spustila na tla svojo obleko in obstala naga pred publiko. Striptiz je bil le navidezen, kar je presenečena publika kmalu ugotovila, saj je bila pevka v resnici oblečena v triko kožne barve, z umetnimi prsnimi bradavicami in kožuškom na intimnih delih. S to potezo je Alanis na svojevrsten način pokazala svoje zgražanje zaradi hinavske ameriške cenzure, ki je preplavila ameriško javnost po nastopu Janet Jackson na prireditvi Superbowl.

In memoriam

Andrej Mayer
(15. 8. 1960 – 16. 4. 2004)

ZADNJE SLOVO

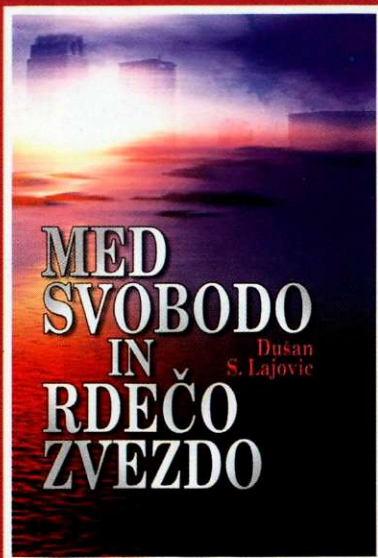
Vsako slovo je težko, najtežje pa je zadnje slovo od tistih, ki smo jih imeli radi, jih spoštovali in s katerimi smo del življenja preživeli skupaj. Od Andreja se poslavljamo z molkom in solzami, kajti težko je najti besede, da bi izrazile vso bolečino, ki jo čutimo.

Andrej je bil dolga leta skoraj nepogrešljiv del našega vsakdanjika. Z njim smo delili delovni pa tudi prosti čas. Srečevali smo se na družabnih prireditvah, na planinskih poteh in ob morju. Njegov nemirni duh ni poznal počitka. Vedno je iskal nove poti in jih tudi našel, čeprav so bile še tako skrite. V Slovenski demokratični stranki je s svojim delom in idejami, požrtvovalnim in nesebičnim odnosom do sočloveka vidno prispeval k podobi stranke, ki smo jo skupaj oblikovali.

Čutimo, da je Andrej še vedno z nami, da nas vidi in sliši, da sluti, kako težko nam je. Od njega se poslavljamo z ljubeznijo in z velikim spoštovanjem.

Prijatelji iz Slovenske demokratične stranke

Napeta avtobiografska pripoved Dušana Lajovca, v kateri je slednji doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. V knjigi je zajet čas med obema svetovnima vojnama, druga svetovna vojna in nastop komunističnega režima. Čas, ko je bil avtor illegalec Kraljeve vojske v domovini, obveščevalec za potrebe zveznikov in še marsikaj. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe.

Dušan S. Lajovic MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

KNJIGA, KI OBSEGA 347 STRANI, STANE 6.200 TOLARJEV (V CENO NI VKLJUČENA POŠTNA).

Naročite jo na številki 01/434 54 63 ali prek elektronske pošte: obzorja.narocnine@siol.net.

horoskop

Oven (21. marec – 20. april)

Veliko moči boste potrebovali prav v ponedeljek, ko bo najbolj napeto. Po drugi strani pa boste srečali prave ljudi, ki vam bodo pomagali doseči vaše cilje. Poskusite še vi prislunčiti potrebam ljudi okoli sebe, ne bodite egoistični.

Bik (21. april – 21. maj)

V ponedeljek boste primorani dokončati začeto delo, potrudite se, ker se bodo kmalu začeli tudi drugačni boji. Malo bolj poslušajte svojega partnerja, kot je to običajno za vas. Preuredite svoje načrte, tako da boste večkrat v stiku s svojimi prijatelji.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Če boste izbrali pravo smer, se boste znašli v osupljivo dobri družini. Bodite prepričani, da se bo za vas vse dobro končalo, tudi če zaidete v manjše težave. O sebi boste slišali presenetljivo dobra mnenja, kar vam bo prišlo na ušesa zelo nepričakovano.

Rak (22. junij – 21. julij)

Če se boste v ponedeljek spravili spat dovolj zgodaj, bo to za vas najboljše, ker se boste izognili uničujoči utrujenosti v naslednjih dneh. Še dobro, da imate okoli sebe vedno tako razumevajoče ljudi, ki vam vedno znova odpuščajo vaše napake.

Lev (22. julij – 21. avgust)

V ponedeljek boste polni energije, in če boste še diplomatski, vam bo šlo kar najbolje. Dobro premislite o svojih možnostih in ne delajte drugače, kakor ste se odločili že pred davnim časom. Nedelja bo zelo obetaven dan v vseh pogledih.

Devica (22. avgust – 21. september)

Sredi tedna se vam bo vse obrnilo na glavo, ker boste naleteli na nekaj izjemnega, kar si boste na vsak način hoteli ogledati. V nedeljo pa se varujte nepotrebnih konfliktov, saj bi vsakomur, na kogar bi se razjezili, naredili krivico.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Pripravite se na izjemno pisan teden. V začetku vas bo dajala nostalgija po nekdanjih časih, kmalu pa vas bo vrglo v hrepeneje po prihodnosti – seveda tisti najsvetlejši. Niste si namreč predstavljali, da vas utegne življenje tako pretentati.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

V ponedeljek boste izvršili dolgo načrtovano akcijo in počutili se boste zmagovalca v situaciji, ki vas je morila že dalj časa. Spremembe so na vidiku, zaradi težav se ni več treba tako sekirati, ker vas čaka zelo ugodna ponudba. Sprostite se.

Strelec (22. november – 20. december)

V nadaljevanju tedna se boste nenadoma posvečali ljudem, na katere se zdalec niste pomislili. V četrtek se boste morda počutili povsem brez energije, saj vas bo delo izčrpalo. V nedeljo se vam bodo moči povrnila in veliko boste lahko naredili.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Zasluzili boste malo bolje, kakor ste pričakovali. Potrudite se, da boste uredili stanovanje, še posebej če pričakujete kakšen pomemben obisk. Delo vas bo že počakalo, zato se v petek ne utrujajte preveč. Kasneje bo bolje.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Na začetku tedna boste nekoliko brezvoljni, potem pa se vam bo vrnilo veselje do življenja. Bodite čim bolj odprti za spremembe in novosti. Zadovoljni boste z nakupom, če ne boste hoteli kupiti preveč stvari hkrati. S tem bi se vam podrl sistem.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Čudovit teden je pred vami in prijatelji bodo nad vami navdušeni. Morda boste doživeli tudi nekaj nevoščljivosti, ampak to naj vas ne skrbi. Pravilna odločitev ne bo prišla sama od sebe, morali boste krepko premisliti, preden boste prišli do nje.

Športni blišč

Moda in šport nista bila še nikoli tako povezana, kot sta letošnje modno poletje. Lahko bi rekli, da sta postala eno. Tisto, kar je nekoč veljalo za športno, je danes postalo sinonim za glamuroznost.

Modne oblikovalce so navdušili klasični športi, med njimi tenis, jadrnanje, džoging, boks, ki so v njihovih očeh postali predvsem ženska kategorija. Njihov športni navdih se ni končal pri oblačilih, ampak se je presel tudi na modne dodatke: čevlje, torbice, rokavice in nogavice.

Najpreprostejša različica, rojena iz športa, je miniobleka, ki je nastala s spojitvijo klasične polo majice s kratkimi rokavi in teniškega krilca z gubami. Tako izrazita športna oblačila postanejo del modnih zapovedi. Dodamo jim elegantne kape s ščitnikom v močnih trendovskih

barvah, zraven pa obujemo srebrne ali zlate športne copate ali še drznejše – izjemno elegantne čevljice. Rokavice so našle navdih v dolgih elegantnih večernih rokavicah. Tako so izrazito športne rokavice (tiste z odrezanimi prsti) pogosto podaljšane kot večerne. Učinek je nad pričakovanji.

Šport je prodril tudi v najbolj izrazito žensko poglavje. Športni modeli bodo namreč dobili ženski modni poudarek, če jim bomo dodale klasične sandale ali elegantne čevlje z visokimi petami. Tovrstna oblačila se ne upirajo niti športnim copatom, ki so letos v podobi balerink ali salonarjev s peto ali brez. Pri dihi ženskosti najdemo v tudi v oblačilih. Izrazito športni modeli so narejeni iz najboljših tkanin, celo iz srebrnih in zlatih niti. Ali nasprotno, kot je bilo videti pri nekaterih modnih oblikovalcih: iz izrazito športne tkanine krojena izrazito ženska oblačila. Kombinacij je veliko, od tistih, pri katerih najpreprostejšo športno majico nosimo na pisano, pikčasto krilo. Ali k črnemu krilu iz tila obujemo tako imenovane boksarske športne copate v črno-zlati barvi, kar nedvoumno priča, da je seksi slog zbolel zaradi športne modne vročice.

Monika Maljevič

Michael Kors

Carolina Herrera

Carolina Herrera

Marc Jacobs

Burberry Prorsum

Temperley

Ralph Lauren

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www.samorog.com

DEMOKRACIJA	SESTAVIL: MIRAN ERCEG							GESLO	PREBIVALKA ARABIJE	SKRBNOST, VNEMA (ZASTARELO)	SIDRO, KOTVA	ZELO TRDA ZLITINA	DEMOKRACIJA
	AFRO-KARIBSKI PESNIK (LEON)												
DEMOKRACIJA	ŽENSKA POSTAVA V MOLITVI												PANAMSKI POLITIK (ARNULFO)
	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (LEX)												
DEMOKRACIJA	LJUBO BAYCON									IGRALEC WALLACH			ALEKSAN. DUHOVNIK
	GRŠKI OTOK V SPORADIH												
DEMOKRACIJA	STANE MANCINI												TONE SVETINA 25. IN 1. ČRKA
	IZDELEK IZ REZANČNEGA TESTA												
DEMOKRACIJA	OPUŠČANJE VEZNIKA												HROŠČ, LIČINKA ŽIVI V SLANINI
	TEGA LETA												
DEMOKRACIJA	ANGLEŠKI PISATELJ FLEMING												ANTON INGOLIČ
	UDELEŽENEC NA SVATBI												
DEMOKRACIJA	OBLIKA ŽENSKEGA IMENA TILČKA												MANJŠI OTOK V JADRANU
	IZREDNA LEPOTA												
DEMOKRACIJA	NOVO-TARSTVO												NEPORASLA POVRŠINA
	RIJEKA												
DEMOKRACIJA	PISEC LJUBEZ. PESMI												ČEŠKO Ž. IME
	REKA AARE (KRAJŠE)												
DEMOKRACIJA	IZDELEK UČENCA												NATANČEN VZOREC MERE
	SLIKARSKA DEŠČICA												
DEMOKRACIJA	SL. PESNIK (BRACO)												LITIJ GLAVNO MESTO ALBANIJE
	VULKAN NA SICILIJ												
DEMOKRACIJA	MOŠKI, KI SKRBI ZA RED												DOLGA OS
	OTOK PRED IZ. FRANČOSKO OBALO												
DEMOKRACIJA	PESNIK IN PUBLICIST VIDMAR												ITALIJANSKI PISATELJ (PIETRO)
	HUMORIST GAŠPERIČ												
DEMOKRACIJA	KADMOSOVA HČI V GRŠKI MITOLOGIJ												NEM. ADMIRAL (WILHELM)
	OPERNI SPEV												
DEMOKRACIJA	STARO KITAJSKO BRENKALO												HOKEJIST ZUPANČIČ
	LOVEC NA RAKE												
DEMOKRACIJA													DAVNI NAROD V RUŠIJI
DEMOKRACIJA													ARGON
DEMOKRACIJA													OSEBA IZ BIBLIJE
DEMOKRACIJA													STARA JAPONSKA PRESTOL-NICA

rešitev prejšnje križanke

DOBAVA, ORONIM, BIRETA,
JEKLAR, ANAA, AVT, KI, TAM,
IORGA, OKUN, ALIANS,
SOBOLJ, MARELICA,
MARIE, ANA, EP, ŠMAREN,
RANITEV, ARAKAN, RJA,
KATRA, TRI, AKANT, NOE,
LUIK, ŽIR, ALENKA ARKO,
NC, TELE, BRAA

nagrajenci 15. številke

- 1. nagrada:** **ALBIN BUTTOLO**,
Puhova 12, 1000 Ljubljana
- 2. nagrada:** **MARJANA BOBNAR**,
Slapnikova 4, 1210 Lj. Šentvid
- 3. nagrada:** **FRANC HAFNER**,
Hafnerjevo naselje 97,
4220 Škofja Loka

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti **7.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti **5.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti **3.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
29. 4. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

včeraj, danes, jutri...

- **19. 4. 1893** se je v Ljubljani rodil slovenski kipar Lojze Dolinar. Z njegovimi kipi so opremili takratni Trg revolucije (sedaj Slovenski trg) v Kranju.
- **20. 4. 1793** so na ukaz francoskega Konventa izvedli prvo splošno mobilizacijo.
- **20. 4. 1932** je vlada Kraljevine Jugoslavije razglasila moratorij, to je odložitev plačila, na kmečke dolgove, ki se je kasneje razpotegnil kar na štiri leta, ko je prišlo do odpisa dolgov.
- **21. 4. 1828** se je rodil francoski zgodovinar, filozof in pisatelj Hippolyte Taine. Ko je razpravljal o življenju in ljubezni, je dejal: "Tri tedne se seznanjamo, tri mesece ljubimo, tri leta prepiramo, trideset let prenašamo, otroci pa vse začenjajo znova."
- **22. 4. 1810** je trgovec Galle ustanovil v Ljubljani Kazinsko društvo, ki naj bi pospeševalo domačo trgovino, pravilno razumevalo izobrazbo in okus tedanjega časa ter prirejalo zabave.
- **22. 4. 1870** se je rodil Vladimir Ilič Uljanov - Lenin, voditelj ruske oktobrske revolucije.
- **22. 4. 1886** se je rodil slovenski pisatelj, diplomat, kritik in umetnostni zgodovinar Izidor Cankar. Zagovarjal je stališče, da ni nobene katoliške umetnosti in tudi ne katoliške znanosti.
- **23. 4. 1705** se je v Solkanu rodil Anton Plenčič, predhodnik moderne bakteriologije.
- **23. 4. 1857** se je rodil italijanski skladatelj Ruggero Leoncavallo (opera Glumači).
- **23. 4. 1880** je bila sprejeta resolucija o uvedbi slovenskega učnega jezika v srednjih šolah na Kranjskem, spodnjem Štajerskem, Koroškem in Primorskem s Trstom ter v učiteljskih pripravnih v Ljubljani in Mariboru.
- **23. 4. 1920** je bil Mustafa Kemal Atatürk izvoljen za turškega predsednika. Z vrsto reform je preobrazil državo iz fevdalno-absolutistične monarhije v sodobno republiko.
- **24. 4. 1572** se je začel hrvaško-slovenski kmečki upor.
- **24. 4. 1742** je nastala francoska državna himna marseleja. Pesem stotnika Rougeta de Lisle so prepevali prostovoljci, ki so skozi Marseille korakali proti Parizu.
- **24. 4. 1883** se je rodil češki pisatelj Jaroslav Hašek. Svetovni sloves si je pridobil z romanom o dobrem vojaku Švejkju.
- **25. 4. 1859** so začeli graditi Sueški prekop. Slovesno so ga odprli 17. novembra 1869.
- **25. 4. 1867** je bil v Ljubljani ustanovni občni zbor Dramatičnega društva.
- **25. 4. 1559** se je rodil angleški državnik Oliver Cromwell. Pod njegovo vladavino je bila Anglija devet let republika. Z nekim dvorjanom se je dolgo prepiral zaradi malenkosti, potem pa mu je zabrusil: "Ne vem, kdo je nor: ti ali jaz." Dvorjan mu je mirno odgovoril: "No, najbrž vi norega človeka ne bi imeli v službi."

pogled nazaj

(od 19. 4. do 26. 4.)

Ustanovitev Rima

Učenjak in pisatelj Varo je določil, da so **21. aprila 753 pr. Kr.** ustanovili Rim. Za njim so ta datum prevzeli mnogi drugi avtorji. Rimski imperij (Imperium Romanum) se je razvil iz majhnega vaškega naselja v mesto-državo, ki je v času svojega največjega obsega vladala od Španije do Armenije in od Britanije do Egipta. V letih do 284 pr. Kr. je Rim osvojil že vso srednjo in južno Italijo. V kolonijah je organiziral vojaška oporišča, iz katerih se je širila romanizacija. Ko je zavladal v Italiji, je prišel v spor z drugo sredozemsko pomorsko silo Kartagino. Rimljani so jo popolnoma razrušili in prevzeli oblast nad Sredozemljem.

Marij je ustanovil plačano vojsko, ki je postala nova oblika zaposovanja rimskega proletariata. Ta vojska je s svojimi poveljniki počasi začela omejevati oblast senata, ki je moral po Sulovi smrti prepuštili vso oblast posameznim poveljnikom. Najpomembnejši vojskovodja je bil Pompej. Ker ni mogel prevzeti vse oblasti, je leta 60 pr. Kr. privolil v ustanovitev prvega triumvirata s Cezarjem in Krasom. Po Krasovi smrti sta se spopadla s Cezarjem, ki je zmagal in ostal kot diktator sam na čelu države. V Rimu se je izoblikovala nova oblika vladanja. V bistvu je šlo za monarhijo. Cezarja so umorili. Leta 476 je germanski vojskovodja Odoakar strmoglavil zadnjega cesarja Zahodnorimskega cesarstva Romula Avgustula.

Ivan Gradnik

V Gorici je **20. aprila 1714** umrl kmečki upornik Ivan Gradnik. Njegovo pravo ime je bilo verjetno Ivan Miklavčič, rodil pa se je okoli leta 1690.

Doma je bil iz Ročinja in podložnik kanalskega gospodstva. Kot eden glavnih voditeljev je sodeloval pri uporih podložnikov tolminskega gospodstva spomladi 1713. Upor, ki je bil uperjen proti novim državnim davkom, se je s Tolminskega razširil na območje južnega Posočja in Krasa.

Ko je bil upor zaduščen, se je Gradnik nekaj časa izmikal oblastem. Ujeli so ga na Kranjskem januarja 1714. 17. aprila 1714 je bila nad njim in tovariši izrečena smrtna obsodba. Tri dni nato je bil skupaj s Kobalom, Lovrom Kraguljem in Martinom Muhihom obglavljen na Travniku v Gorici.

Prvi slovenski velepodjetnik

V Kranju se je **24. aprila 1799** rodil prvi slovenski velepodjetnik Fidelis Terpinč. Bil je izjemen gospodarski talent. Pomanjkljivo izobrazbo je nadomestil s potovanji po tujini.

Z očetovim kapitalom (oče Blaž je bil premožen trgovec v Kranju) je okoli leta 1820 v Kranju ustanovil valjalnico za koce. V okolici Mengša in Domžal je organiziral slamarstvo. Leta 1825 je kupil gospostvo Fužine pri Ljubljani in tu zgradil velike mline. Začel je trgovati z moko. Zalagal je Ljubljano in Trst. Leta 1840 je enega od mlinov spremenil v oljarno, 1842 ustanovil tovarno papirja in se nato lotil še proizvodnje strojil in barvil. Leta 1850 je kupil še en mlin, ga preuredil v papirnico, s čimer je postavil temelj Papirnici Vevče. S postavitvijo brusilnic lesa v Verjah in Medvodah ter nakupom papirnice na Ladji

blizu Gorican je skupaj z družabniki imel v posesti vse papirnice okrog Ljubljane. Leta 1861 je v Vodmatu v Ljubljani ustanovil tovarno sukna in kocev. Na Fužinah je tudi kmetoval. Uvozil je boljše švicarske pasme goveda. Leta 1830 je kupil mlatilnico in mikalnico za slamo. V slovenskem narodnem gibanju je bil pomemben podpornik različnih slovenskih institucij in društev, na primer čitalnice, Slovenske matice in Sokola. Med drugim je plačal tudi nadelavo planinske poti na Triglav.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

MOL pred bankrotom

To, kar se v zadnjih letih dogaja v mestni občini Ljubljana, lahko primerjamo z veliko ladjo, ki jo na morju napadejo gusarji, kapitan in njegova posadka pa se ne branijo, čeprav so stokrat močnejši od gusarjev, pač pa jim kar sami odpirajo vrata, da gusarji brez oviranja na svojo gusarsko ladjo prenesejo premoženje, ki ga na ladji najdejo. Tisto, česar sami ne najdejo, pa jim izroči kapitanova posadka kar sama. To plenjenje traja toliko časa, dokler ladja ni popolnoma izropana. Tedaj pa kapitan s pomočjo posadke izvrta na ladji luknje in se preseli h gusarjem, ki potem skupaj z vsem nagrabljenim premoženjem odplujejo v neznano. Ladja, ki so jo zapustili, medtem skupaj s potniki potone.

Milijarde mestnega premoženja, ki so se v Ljubljani večkrat na različne načine izgubile oziroma so bile zaradi namernega ali malomarnega ravnanja županje in njene mestne uprave prenesene v last drugih, so postale stalnica dogajanja in postopnega odkrivanja v zadnjem nekajletnem obdobju našega glavnega mesta. Po aferi SIB so se počasi začele odpirati tudi druge afere, ki so prav tako povzročile ogromno oškodovanje javnega premoženja. Če omenim le odmevnejše, potem ne morem izpustiti naslednjih: nakupa nepremičnine Rog, prenosa delnic Ljub-

ljanskih mlekarin na Gospodarsko razstavišče, škodljivega mešetarjenja z nepremičninami (Breg, Stožice, Mostovna, Vo-Ka, Hiša eksperimentov, Mestni trg, Rakova Jelša ...), oškodovanja javnega stanovanjskega sklada, oškodovanja zaradi nepravilnega vrednotenja kapitalskih naložb v gospodarske družbe (Holding, Gospodarsko razstavišče, Casino Ljubljana, TE-TOL, Center za razvoj malega

gospodarstva). V poročilu revizijske hiše Deloitte & Touche je zapisanih še cel kup drugih nepravilnosti, ki so povzročile mestu premoženjsko škodo.

Kaj pa so županja in vladajoča koalicija LDS - ZLSD ter pridruženi DeSUS storili, da bi potapljačo se ladjo rešili? Skoraj nič oziroma nič bistvenega in konkretnega. V aferi SIB razen treh odškodninskih tožb (čeprav je odškodninsko odgovornih bistveno več) ni bilo storjenega nič, da bi poskušali vsaj del premoženja izterjati nazaj, čeprav je ljubljanska opozicija že od januarja 2002 stalno zahtevala konkretne ukrepe in še zlasti vložitev odškodninskih tožb zoper vse tiste, ki so že na podlagi zakona zaradi funkcij, ki so jih opravljali v času odločanja o nakupu banke SIB, odškodninsko odgovorni. Vse takšne zahteve in predlogi so bili s strani večinske koalicije gladko zavrnjeni. To pa kaže na jasn namen zavestnega prikrievanja in varovanja odgovornih.

Tudi pri obravnavi finančnega poslovanja mestne občine Ljubljana, kjer je mestni svet obravnaval poročilo revizijske hiše Deloitte & Touche in so prišle na dan številne nepravil-

nosti, ki so bile storjene, s čimer je bila povzročena ogromna premoženjska škoda, so bili vsi predlogi opozicije za ukrepanje prav tako s strani večinske LDS, ZLSD in DeSUS gladko zavrnjeni. Že pred tem niti županja, ki je že po svoji funkciji varuh zakonitosti in bi morala storiti vse, da bi javno premoženje čim bolj zavarovala in dosegla povračilo nastale škode, ni v tej smeri storila prav nič.

Pred kratkim smo lahko zasledili, da ljubljanski podžupan napoveduje nove večmilijardne škode, ki jih bo utrpel mestni proračun. Gre za zneske na podlagi različnih sodnih postopkov, ki se vodijo zoper ljubljansko mestno občino. Na tej podlagi naj bi bil proračun osiromašen še za dodatnih 7 milijard tolarjev, pri čemer ne računamo na zamudne obresti, ki lahko to število tudi podvojijo ali celo potrojijo. Največja upravičenca iz tega naslova, kot je razbrati iz podžupanovih navedb, sta DARS in podjetje A1. Tožba, ki jo je že pred dnimi leti zoper MOL vložil DARS, je že pravnomočna in je brez zamudnih obresti težka več kot milijardo tolarjev. Čeprav podžupan govori o pogajanjih z DARS, je vsakomur lahko jasno, da se o pravnomočno dosojenih zneskih ni mogoče več pogajati, ker jih je treba plačati, v nasprotnem primeru sledi rubež.

V normalnih razmerah bi bilo nepojmljivo to, kar se je pred kratkim zgodilo – da je podžupan že vnaprej napovedal, da bosta mestna občina in njeno javno podjetje Parkirišča izgubila tudi pravdo s podjetjem A1, kjer gre za naslednjo milijardo tolarjev. S

to javno napovedjo je podžupan na neki način vsem, tudi sodišču, sporočil, da priznava upravičenost tožbe podjetju A1. Na ta način si je zaprl vse pogajalske pozicije za morebitno poravnavo spornega razmerja. Pri tem je zanimivo še to, da je ena ključnih oseb v tem sporu An-

drej Toš, odvetnik, ki je bil vrsto let predsednik nadzornega sveta ljubljanskega Holdinga, v okvir katerega spada tudi JP Parkirišča, hkrati pa je tudi človek, ki je povezan, tudi lastniško, če se prav spominjam, s podjetjem A1. Torej se je Andrej Toš v tem sporu pojavljal na eni strani kot človek, ki bi v vlogi predsednika nadzornega sveta Holdinga moral varovati javni interes nad javnimi površinami, kar parkirna ploščad na Trgu republike vsekakor je, in na drugi strani kot človek, ki zaradi osebnega interesa uveljavlja lastnino nad parkirno ploščadjo v korist zasebnega podjetja.

Tudi v Ljubljani je moč občine kot institucije stokrat močnejša od moči različnih, tako ali drugače organiziranih združb, ki se zaradi nečednih namenov želijo polastiti mestnega premoženja. A če ni volje, da bi občina zaradi zavarovanja svojega premoženja uporabila to moč, in prav to se v Ljubljani dogaja, potem je primerjava z uvodno gusarsko zgodbo zelo ustrezna.

Bostjan Cizelj, Ljubljana

Poplava forumov

Forum 21, Forum za levico, Forum mladih ZLSD – vse tri uvrščam po dejanjih v skrajno levo stranko boljševisično stalinističnega tipa. Zakaj? Za Forumom 21 se skriva nekdanji predsednik CK KP Slovenije v totalitarnem Titovem sistemu. V njegovi združbi so sami nekdanji boljševisiki, komunistični direktorji. Vsi so si v lastninjenju prigrabili ogromno bogastva: tovarne, podjetja, zadrage, banke, zavarovalnice in s pomočjo sebi enakih z nepoštenim podkupovanjem prišli hkrati do ogromnih vsot denarja, tudi opranega denarja. Nihče jih ne razkrije (po TV sicer nenehno govorijo o kurupciji, a le zato, da se lepše sliši!). Vsi novopečeni bogataši, nekdanji direktorji, so morali imeti moralno-politične kvalitete, saj je bil to pogoj za pridobitev privilegijev, kajti strokovnost ni bila pomembna. Da- »

» nes so vsi največji kapitalisti, z delavci pa ravnajo tako, kot želijo, saj ti po nekaj mesecev ne dobijo plač. Vodje sindikatov ne storijo ničesar, ker tudi oni izhajajo iz starih časov. Vse je še vedno, kot je bilo. Mnogi med njimi imajo nenormalno velike plače, poleg tega pa prejema še dodatne vsote denarja. Primer: tožilstvo ničesar ne stori v zvezi z nakupom operacijskih miz, kar se vleče že približno leto dni. Mize niso nič več vredne kot 15 odstotkov plačane vrednosti, razdelili so si lahko milijone evrov. Vsak strokovnjak ve, da so krivi tisti, ki so kupčijo sklenili (podkupovanje, goljufija). V tujni sodijo tudi predsednikom države (Izrael, Nemčija, Francija, Italija ...), pri njih deluje sodni sistem, pri nas pa gre po izreku: Kadija tuži, kadija sudi.

S Forumom 21 prijateljujejo Forum za levico kot tudi Forum mladih ZLSD. Njihov član Tomi Sluga grozi amerškemu predsedniku s smrtjo, našega ministra Mramorja in visokega tujega finančnega strokovnjaka obmeta vajo z zeleno barvo, pred državnim zborom v Ljubljani pripravijo teroristično kuhinjo, ki uprizarja nasilje. Za moj davkoplačevalski denar gredo v Irak podpirat zločinca Sadama Huseina, ki je v iraško-iranski vojni z bojnimi strupi napadel iranske vojaške in strupi pomoril od 80 do 100 tisoč iraških Kurdiv. Kot sem slišal po TV, naj bi bil Sadam Husein zahteval, da mu na zlatem pladnju prinesejo zetovalo glavo. Tudi njegov sin je imel lastne zapore, mučilnice in lastno banko, javno je posiljeval ženske in jih tudi ubijal. Iz Iraka je izginilo več kot 10 milijard ameriških dolarjev, ki jih že uporabljajo za teroristične dejavnosti po vsem svetu. In zakaj ta terorizem podpirata oba foruma? Pri tem pa nekdo izjavi, da ima več kot 70 odstotkov katoličanov oprane možgane. To je hu-

RADIO
96,4 MHz
Ja prav!
Slovenske gorice

Tig osrednove 5, 2230 Leno, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-sg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

radio cerkno
ukv - stereo - rds
90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

da verska nestrpnost do večinske katoliške Slovenije. Spet drugi zapiše, da bi se moralo to, kar se je leta 1937 zgodilo med špansko državljansko vojno, ko so kmetom pokradli vso zemljo, zgoditi tudi pri nas. S pomočjo nacistov in fašistov je Franco zmagal, dovolil odhod boljševističnim revolucionarjem iz države, vrhovno vodstvo 65 španskih revolucionarjev pa je šlo v Sovjetsko zvezo, kjer so v Sibiriji vsi do zadnjega pomrli, in to zato, ker so v podjetju sprožili delavsko stavko zaradi nemogočih delovnih razmer.

Mladim gospodom priporočam, da najprej pometejo doma. Z nasiljem, ki ga kažete, ne boste nikamor prišli, saj je Slovenija pod diktaturo že preveč pretrpela. Forum 21, Forum za levico, Forum mladih ZLSD, obsojeni ste na neuspeh; prvi zaradi izkoriščanja delavcev, drugi zaradi nasilja. Ne igrajte se z ognjem, saj kdor z mečem začne, bo z njim pokončan. S takimi dejanji, kot je bilo polivanje z zeleno barvo, sramotite Slovenijo pred svetom. In da ne omenjam izjave F. Jurija na TV o "sramotnem rokovanju z največjim lažnivcem Amerike". S svojimi dejanji dejansko sramotite Slovenijo!

Tone Šebenik, Ljubljana

Aktiviral se je Centralni komite ZKS

Na ustanovitvi Forum 21 je bilo tako kot pred nekaj desetletji na seji CK ZKS. Skoraj isti obrazi kot

takrat, s predsednikom CK Milanom Kučanom na čelu!

Zakaj se je forum registriral kot društvo? Če je Kučanov svetovalec še Zdenko Roter, je ubral pravo pot, saj društva lahko nastopajo tudi v državnih šolah, kjer bodo lahko nadaljevali svojo 50-letno delovanje. Mar Slovenci zdaj potrebujemo te ljudi, da nam bodo delili nasvete o "demokraciji"? Že ob ustanovitvi so ostro nasprotovali ljudski volji – referendumu, ki je najvišja oblika svobodnega izražanja državljanov. Prava sramota, da so se odpovedali sodelovanju na referendumu, kar pomeni, da so brez državljske zavesti. To dokazuje, da so člani foruma proti nam, Slovincem, in proti demokratično izraženi volji Slovencev, in kot razberemo iz časnikov, je Kučan nasprotnik večstrankarskega sistema, ker je zanj pomembnejši enopartijski sistem. Člani Forum 21, nekdanji člani ZKS, so nam vladali v času totalitarizma in povzročili mnogo gorja ter kršili človekove pravice. Slovincem so odvzeli mnogo nepremičnin in jim jih še danes niso vrnil, prepovedali so verouk v šolah, kar še traja, čeravno nas je katoličanov okoli 60 odstotkov. Po vojni pobitim še do danes niso postavili spomenikov, ki naj bi jih označili s križem, saj so bili pobiti katoličani in zavedni Slovenci, na spomenikih pa bi morala biti zapisana njihova imena, kdo jih je pobil in zakaj. Po mestih so postavili spomenike vodilnim revolucionarjem, kar so v Vzhodni Evropi že zdav-

naj odstranili. Poimenovanje krajev in ulic bi morali spraviti v prvotno stanje, takšno, kot je bilo pred revolucijo.

V Večeru novinar Mirko Lorenci piše o Milanu Kučanu med drugim tole: "Seveda nihče pameten pri nas tudi ni niti pomislil, da bi v čisto navadno penzijo odšel 63-letni vitalni možakar ..." Gospod Lorenci, ali je to "navadna penzija", ko pa državo Milan Kučan stane 20 milijonov tolarjev na mesec (varovanje, svetovalci, pisarne, službeni avtomobil, državniški sprejemi itd.). To sem prebral v enem od slovenskih časnikov! Nadalje Lorenci piše, da bo morala Kučan odmrzniti svojo združenolistsko izkaznico. Torej, gospodje novinarji, zakaj ne napišete resnice o stvari – Kučan naj bi odmrznil člansko knjižico zveze komunistov! Nadalje: "Njegov vpliv je toliko večji tudi zato, ker je imel in ima pogosto opraviti z nedoraslimi nasprotniki ..." Po Lorencijevem mnenju je Kučan torej edini, ki je dorašel politiki, seveda samo na Balkanu!

V družini Forum 21 so mnogi direktorji največjih podjetij v Sloveniji, ki imajo dvajset- do tridesetkrat večje plače kot njihovi delavci. Kot sem razbral iz nekega intervjuja s članom foruma, bo forum deloval tudi na humanitarnem področju. Menda bo "svojim" delavcem delil miloščino, dobičke pa, ki jih ustvarjajo podjetja na račun nizkih plač, pa vlagajo v nova podjetja na Balkan. Ne forum ne vlada torej ne delata v dobro slovenskega delavca, ampak za svoje sorodnike in znanke zunaj domovine in za svojo korist. Če smo že toliko pretrpeli pod vladavino protiljudske garniture, bomo se teh nekaj mesecev, ko bodo prišli na oblast "nedorasli" nasprotniki, za katere upamo, da bodo delali nesebično za dobro Slovencev, saj ima skupina ljudske stranke v Evropi večino in zato ne bo problema, da ne bi z njo dobro sodelovali za blaginjo Evrope in vsakega naroda posebej.

Alojz Senekovič, Maribor

Univerza in honorarji

V zadnjem času nam naši mediji poročajo o nekaj desetmilijonskih honorarjih nekaterih profesorjev na naših univerzah. Do sedaj nisem zasledil, kaj je bilo za ta honorar napravljeno. S takim enostranskim poročanjem se ustvarja samo nezadovoljstvo, in to predvsem pri ljudeh, ki živijo na robu preživetja, takih pa je kar nekaj stotisoč, ki živijo slabše kot "izbrisani".

Krivicu bi napravili vrhunskim strokovnjakom, ki s svojim znanjem prispevajo k napredku znanosti in konkurenčnosti slovenskih firm in si za to znanstveno delo zaslužijo tudi primerne honorarje. Mediji, ki poročajo le o visokih honorarjih in ne navedejo rezultatov koristi znanstvenega dela, poročajo nepopolno. Državljeni smo tako le enostransko seznanjeni in nimamo resnične predstave o upravičenosti izplačanih honorarjev. Nekdo, ki s svojim znanstvenim in uporabnim strokovnim delom pripomore, da se pridobi nekaj sto kvalitetnih novih delovnih mest z izdelki svetovne kvalitete in konkurenčnosti, je do 40 milijonov honorarja verjetno upravičen. Kolikor pa izplačani honorar ne prinaša gospodarske ali kakšne druge koristi, je neupravičen in nepošten.

V juniju 1983 sem srečal projektanta finske Nokie na 5. sejmu obdelovalnih strojev in opreme EMO v Parizu. Takrat mi je povedal zanimivo zgodbo, kako so začeli delati na Finskem.

Pravi, da je Nokia delala gumijaste škornje za Ruse, ti pa so nekega dne odpovedali sodelovanje. Nokii je sledil stečaj. Povezali so se s fakultetami, iskali in našli so skupen projekt. Takšno in podobno sodelovanje med fakultetami in firmami je podpirala, omogočala in zahtevala finska vlada. Korist je bila obojestranska. Profesorji so skupaj s študenti aktivno sodelo-

vali pri marketingu, razvoju, proizvodnji in prodaji izdelkov. Profesorji so tako s svojim znanjem pomagali firmam. Študentje so pridobivali teoretično znanje, delovne navade, praktično znanje in izkušnje, se seznanjali z najnovejšo tehniko in tehnologijo, ob končanem študiju so že imeli ustrezno znanje, delovno mesto in se hitro in koristno vključili v že znano delovno okolje. Finski uspeh je znan. Fakultete so se na ta način dodatno financirale, profesorji so vedno iskali najboljše rešitve in se tako še dodatno izobraževali, to novo znanje pa so koristno prenašali na študente. S tem načinom izobraževanja pridobijo vsi sodelujoči, največ pa država in državljani. Vemo, kje je bila Finska na gospodarskem področju pred dvajsetimi leti, in vemo, da je danes prva na svetu. Čestitati je treba vodstvu nove medicinske fakultete v Mariboru, ki se je odločilo za finski način študija.

Verjetno je naša vladna delegacija letos na zadnjem obisku na Finskem imela kaj videti in slišati, če ni bila le na vpljudnostnem in turističnem obisku.

S to zgodbo sem pred desetletjem seznanil ministra za šolstvo g. Gabra in doživel rahlo presenečenje z obrazložitvijo, da je naš sistem izobraževanja med najboljšimi. Pozneje sem enako zgodbo predstavil ministrici za šolstvo gospe Čokovi. Tu sem doživel prijetno presenečenje. Dr. Čokova se je povsem strinjala s tem načinom izobraževanja, pripomnila pa je, da pri nas ne moremo spremeniti miselnosti sodelujočih v tem zelo koristnem in naprednem načinu izobraževanja. (G. minister, začnite z delom.)

Le primerno znanje vodi k napredku nekega naroda in za to je odgovorna vlada. Srečen je narod, ki ima najboljšo vlado, ta ustvarja najboljše pogoje za izobraževanje. Naš predsednik vlade Rop pravi, da naša vlada dela najboljše in da bomo kmalu dohiteli vodilne članice EU. Vse to moramo le dočakati. Lekdaj?

Stane Jurjec, Zgornja Poljskava

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Kaj je sramota?

Ko so vodilni politiki vladne koalicije tekmovali med seboj, kdo bo prvi povedal Slovincem, kaj je sramota, se zaradi prepričanosti o svoji "modrosti" niso vprašali, ali niso nemara oni sami največja sramota! Pa so. Tako sedanjji predsednik države Janez Drnovšek, premier Tone Rop in nekdanji predsednik, forumovec Milan Kučan. Ni važno, kdo je koga "zapeljal", važno je, da so se oglasili kot kokoši v kokošnjaku, potem ko so jim petelini zapeli svoj ukazovalni kikiriki! In ker nismo vsi Slovenci uglašeni na ta kikiriki, je izid referenduma razočaral kure! Zaradi nezadovoljnih petelinov in kokodajsk je vlada pohitela in dala predlog o spremembi nekaterih členov z ustavo določenega referenduma, ki naj se, kot je predlagal vodja združene liste v DZ Miran Potrč, urejajo maksimalistično. Kaj pa je maksimalizem? Maksimalizem je sredstvo političnega boja, ki med drugim zagovarja posamični teror (v slovenskem parlamentu je to besedni) za dosego svojih ciljev! Maksimalisti so bili in so še zagovorniki boljševističnih tez. Ustavne spremembe torej po starem partijskem vzorcu, če ne gre zlepa, pa zgrda. Kar se Miranček nauči, to Miran in njegova četa znata. Sicer pa – kaj lahko pričakujemo od starih aparatčikov? Odlični ugovori in argumenti poslancev opozicije, da je referendum eden glavnih dokazov, da ima, določeno v ustavi, v Sloveniji oblast ljudstvo, jim niso mar. Ekspresna zahteva vladne večine po spremembi 2. čl. ustave pa je dokaz, da ima žal v Sloveniji oblast KAPITAL in od njega imenovano ustavno sodišče, kot je v DZ protestiral poslanec SDS France Cukjati. Da je res tako, dokazujejo številne goljufije, poverbe, oderuštva brez primere, neobdavčen kapital itd. Vse to v načelu ostane nekaznovano, ker so avtorji varovana "vrsta"! Tako zavarovan je tudi slovenski velelobist Milivoj (Šetinc), ki se znova loteva "vodnika Janeza" (J. Janša) v Dnevnikovi kolumni 8. aprila, vse to zaradi uspešnega referenduma o vprašanju izbrisanih. Po Milivoju gre za "nizkotno" zlorabljanje stisk. SIC. Razlika med Milivojem Šetincem in Janezom Janšo je prvobitna in obstaja že od njunega rojstva. Milivojev oče Franc Šetinc je bil član Centralnega komiteja ZKJ že od leta 1948, zato je očka F. Šetinc lahko peljal svoj naraščaj na oddih na Brione, kjer so lahko od blizu videli, kaj je in kje je "elita proletariata"! Tam so potekala učna leta Šetincevega Milivoja. Oče Janeza Janše pa je preprost, delaven državljan. Svojih otrok ni mogel peljati na Brione, vesel je bil, da jih je lahko skromno vzgajal. Tudi njim je moral zamolčati smrtno nevarno skrivnost, da je bil, ko so ga vrgli v neko jamo Kočevskega roga, kjer je mrgolelo mrtvih in na pol živih sinov slovenskega naroda, zapisan smrti. To je nekaj, česar nikoli ne pozabiš. Dantejev Pekel je samo prisposoda tega, kar se je dogajalo na povojnih slovenskih moriščih! V tem je nepremostljiv prepad med Milivojem Šetincem in Janezom Janšo, ki je skupaj s svojimi prijatelji in somisljeniki osamosvojitelj Slovenije.

Marija Vodišek

GOOD VIBRATIONS
**RADIO
VELENJE**
107.8 MHz
www.radiovelenje.com
Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

Brez skepse do partije

Italijani so v Ljubljani izvedli veliko hišnih preiskav. Nenadoma so obkolili stanovanjske bloke, več hiš ali cele stanovanjske soseske, iskali moške in jih potem s tovornjaki vozili v vojašnico na Poljanski cesti. To so bile splošne racije, ki so jih Italijani delali načrtno. Zapri so stanovanjski blok, ga zasedli in očistili. Nato je prišel na vrsto drugi blok ali

racija in so se znova znašli na Poljanski cesti in nato tudi v italijanskih taboriščih.

V mestu nisem bil kompromitiran, kajti moje politično delo ni vzbujalo pretirane pozornosti. V odbore OF sem predvsem organiziral nove ljudi. Čeprav sem bil partijski sekretar in sem delal samo politično, sem se v zunanjem ljubljanskem okrožju obnašal, kot da

tudi v Polhograjskih dolomitih pri CK KPS, kjer sem svojim nadrejenim o položaju v okrožju poročal neposredno.

Druge dokumente in potrdila, ki sem jih pri svojem političnem delu prav tako kot pri prehajanju mejnih blokov tudi potreboval, sem lahko hitro dobil tudi drugod. Po italijanski okupaciji je velik del Slovencev ostal v državnih

proti okupatorju, zaradi česar sem se v to gibanje tudi vključil. Ščasoma sem postal tudi privrženec in zagovornik revolucije. Partija me je tako vzgojila. Direktive, ki sem jih dobil od partije, sem avtomatsko prenašal na odbore OF, s katerimi sem politično delal. V glavnem so prihajale iz centra. To je bila t. i. politična linija. Navadno je bil to Poročevalec. Drugih časopisov nisem poznal, pri roki pa sem zato imel tudi drugo razpoložljivo partijsko literaturo. Neposredno zvezo sem imel s Kardeljem, vendar ga do jeseni 1942, ko sem prišel v Dolomite, sploh nisem poznal.

V skladu s partijsko politiko in v nasprotju s stališči starih političnih strank, ki so bile za pasivno čakanje, sem propagiral in ljudi prepričeval, da je potreben takojšen osvobodilni boj. Po Poročevalcu, ki je obveščal o terorju okupatorja, sem ljudi vabil, naj se pridružijo osvobodilnemu gibanju. Ljudi smo v vrste OF vabili tudi z letaki. Kot partijski sekretar sem prejemal navodila in linijo, s katero je bilo treba voditi in zagovarjati OF. V glavnem je bilo ljudi treba politično pridobiti za podporo osvobodilnemu boju. Ko se je organiziralo partizanstvo, je bila pomembna predvsem pomoč za partizane pa tudi za internirance, zapornike in njihove družine. Dokler ni bilo notranje diferenciacije in denunciantov, se je to delalo množično. Italijani nam takrat niso mogli veliko škoditi, saj o nas niso imeli podatkov in se tudi niso znali prav usmeriti. Več uspeha so imeli potem, ko se je pojavila še druga stran, ki je bila proti OF in za pasivni odpor.

Kot partijski sekretar z umori in likvidacijami nisem bil seznanjen in še manj povezan. Za te naloge je bil zadolžen VOS, ki ga je vodila Zdenka Kidrič. VOS je bil ločen od OF, a je v njem imel svoje ljudi. To je spadalo v najstrožjo konspiracijo. To je bila posebna nadpartijska tajna organizacija. To je bila udarna pest najvišjega vrha partije. VOS je bila posebna organizacija CK KPS. Kidričeva je bila odgovorna samo najožjem krogu v CK. Organizacija je bila popolnoma konspirativna in ni imela nobene legalne zveze z OF. Kogar je enkrat začela zasledovati, v življenju ni imel več miru. To je bila kopija boljševidnega sistema.

Albert Svetina

P. S. Odlomek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo kmalu izšla pri založbi Nova Obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

Italijani so v Ljubljani izvedli veliko hišnih preiskav in racij. Tudi na podlagi ovajanj.

druga hiša in tako naprej. Vse zajete so vodili v vojašnico. Zaradi ovadb so nekatere aretirali tudi posebej.

Ko sem bil v Ljubljani legalno v stanovanju, so me dvakrat prišli in dvakrat sem bil v vojašnici na Poljanski cesti. Imel sem srečo, kajti obakrat so me izpustili. Italijanski vojaki so prišli ponoči in me odgnali skupaj z moškimi iz stanovanjskega bloka v Šiški, kjer sem stanoval. V vojašnici smo čakali do jutra. Hodili smo mimo zastrtih oken, od koder smo bili opazovani. Kdo je bil tam in kdo je ovajal, ne vem. Čeprav se skozi okna ni dalo videti, sem vedel, da se tam zadaj o nečem odloča.

Z zaslisanja iz vojašnice sem šel takoj domov in po možnosti tudi iz Ljubljane. Bili pa so tudi primeri, ko so se nekateri na poti iz vojašnice ustavljali v gostilnah. In ni se zgodilo prav poredkoma, da jih je tam doletela naslednja

delam pri Vidmarju. Kdor je bil sumljiv, se je izogibal vsakogar. Zato je bila potrebna stroga konspiracija. Kdor je delal za OF, posebej če je bil član partije, je moral v strogo ilegalno. Izogibati se je moral vsake nepredvidljivosti. Vsi aktivisti so se morali paziti. Živel so kot vsi drugi, legalno so delali, ilegalno pa so pomagali OF, dokler se niso kompromitirali. Če jih niso aretirali, je bil edini izhod v tem, da so odšli v partizane.

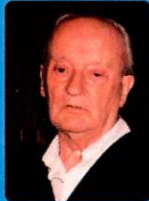
Zaradi previdnosti sem v bunker odhajal samo ponoči, prav tako pa sem iz njega tudi odhajal. Takrat je bilo najmanj možnosti, da bi me kdo opazil. Čeprav sem delal legalno, imel sem namreč tovarniško legitimacijo, sem se vseeno zelo pazil. Na prehodnih blokih sem z delavsko prepustnico neovirano prehajal v mesto in iz njega. Ker sem bil previden, sem politično delo opravljal brez večjih težav. Večkrat sem bil

službah in tako tudi v policiji. Od naših ljudi smo po ustanovah dobili vse vrste dokumentov. Ilegalno so nam izdajali razne legitimacije. To so bili Slovenci, ki so bili organizirani v odborih OF. V skoraj vsaki ustanovi smo imeli svojega človeka. Za hrano sem lahko dobil toliko živilskih kart, kolikor sem jih hotel. In vse, kar sem kot aktivist OF in partijec želel imeti, sem dobil od naših ljudi, ki so OF množično podpirali. Kar sem potreboval, sem po zvezah takoj tudi dobil. Vse povsod so bili naši ljudje. Pomagali so tudi pri pobegih naših ljudi iz zaporov. OF je bila povsod in vse je bilo prepredeno z njo. Tako je ostalo, dokler se niso začeli organizirati nasprotniki OF.

Partiji sem bil popolnoma vdan in ji zaupal. Skepse ali kritičnosti do partijskih stališč nisem poznal. V partijsko politiko sem trdno verjel in o tem nisem niti pomišljal. To je bil moj boj

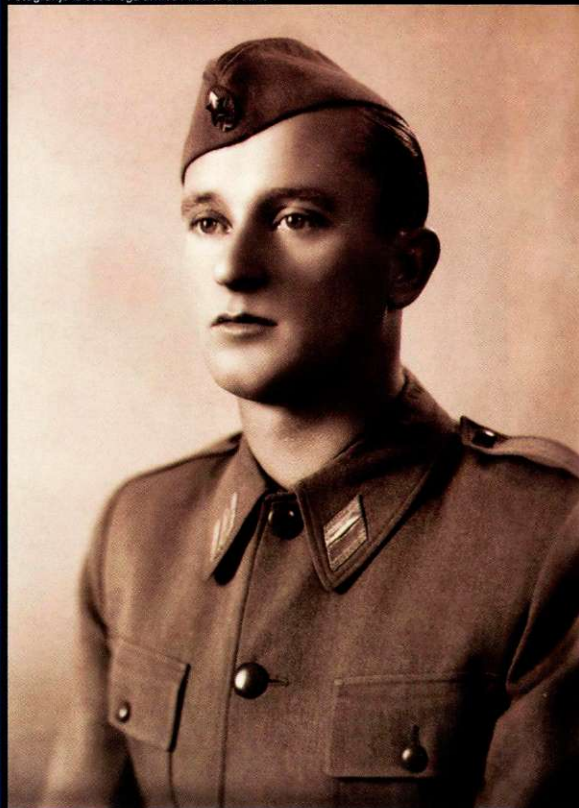
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležečah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevare in nasilja.

... Ko sem slišal vpitje iz kleti, sem vprašal poročnika, ki je v močno zastraženi Slaviji izdajal dovoljenja za prihod in izhod iz stavbe: »Janez«, poznal sem ga namreč še iz Bele Krajine, »kaj je tukaj spodaj?« »Ju, Erno« pravi, »pusti ti to. Boljše, da se ne zanimaš za te stvari. Tukaj prihajajo samo Maček, Ribičič in Rusi.« In potem sem bil tiho. To je bilo vse zelo tajno. Niti ljudje v Slaviji nismo vedeli, kaj je v kleti. Čeprav pred prihodom Ozne v Slaviji ni bilo zaporov, so bili poslej v njenih kletih posebni zaporniki, za katere je veljal najstrožji zapor. Zanj so vedeli samo najbolj pooblaščen. V klet so odhajali Maček, sovjetska misija in nekateri posebej pooblaščen načelniki Ozne, kot npr. Mitja Ribičič...

Fotografije iz osebnega arhiva Alberta Svetine

Knjiga bo predvidoma izšla do poletja 2004.
Priloženo naročilnico skupaj s kopijo potrdila o plačilu pošljite na naslov:
Nova Obzorja, d. o. o.,
Komenskega 11,
1000 Ljubljana. Številka
TRR: 24200-9004125033.
Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu: obzorja.narocnine@iol.net ali plačate v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli. Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratenje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanji Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Naročilnica

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA -
PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

Knjiga bo predvidoma izšla do poletja 2004. • V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Nekaj odlomkov iz spominov Alberta Svetine. Ki bodo kmalu izšli pri založbi Nova Obzorja. V nadaljevanjih objavljamo tudi na straneh Demokracije.

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih audio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

